

27-05-2021

KRACHTGEZIN, OMDAT JE HET WAARD BENT!

AFSTUDEERONDERZOEK IN OPDRACHT VAN: SPRING UP

HELEEN KROL & GERJANNE VAN KRUISTUM
PROJECT INNOVEREN & ONDERNEMEN, SW-8-INNOV-17
SOCIAL WORK, CHRISTELIJKE HOGESCHOOL EDE

COLOFON

Titel:	Krachtgezin, omdat je het waard bent!
Onderwerp:	Methodische onderbouwing voor krachtgezinnen
Versie:	1
Datum:	31 mei 2021
Auteurs:	Heleen Krol (170533), Gerjanne van Kruistum (171149)
Hogeschool:	Christelijke Hogeschool Ede
Adres:	Oude Kerkweg 100, 6717JS Ede
Afstudeercoach:	H. Plaisier
Opdrachtgever:	Spring Up te Arnhem
Aanspreekpunt:	Salvo D'Agata
Woorden:	14.894

© 2021, Heleen Krol en Gerjanne van Kruistum.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteurs en opdrachtgever.

Voorwoord

Geachte lezer,

Voor u ligt ‘Krachtgezin, omdat je het waard bent!’, geschreven in opdracht van zorgadviesbureau Spring Up. Dit onderzoek is geschreven ter ondersteuning van de nieuw opgezette hulpverleningsvorm Krachtgezinnen. In het vervolg zal de hulpverleningsvorm ‘Krachtgezinnen’ vermeld staan als ‘KG’ en als er gesproken wordt over ‘krachtgezinnen’ worden hiermee de werkzame gezinnen bedoeld. De bronvermelding is opgesteld aan de hand van de zevende APA-editie. Daarnaast is gebruik gemaakt van genderneutraal taalgebruik. Voor citaten geldt dit niet. Wanneer er wordt verwezen naar een hoofdstuk, paragraaf of bijlage is er gebruik gemaakt van een hyperlink. Door de verwijzing te selecteren en het gebruik van de Ctrl-knop komt u direct op de juiste pagina terecht.

Dit afstudeeronderzoek is geschreven door Heleen Krol en Gerjanne van Kruistum, studenten Social Work met uitstroomprofiel Jeugdzorg en Pedagogiek, aan de Christelijke Hogeschool Ede. In de periode van begin februari tot eind mei 2021 hebben wij ons ingezet voor dit onderzoek. Spring Up heeft KG opgezet om als laatste stap in te zetten ter voorkoming van uithuisplaatsing. Momenteel is in meerdere gemeenten een pilot gestart.

Voor Spring Up hebben wij onderzocht welke vormen van communicatie en behandelmethodieken naar verwachting effectief zullen zijn voor de inzet van KG in het dagelijks contact met vraaggezinnen. De afgelopen maanden hebben wij veel geleerd op het gebied van onderzoek doen, samenwerken en resultaten analyseren. Door de COVID-19 pandemie waren wij genooddaakt om het afstudeeronderzoek vanuit huis te doen. Desondanks hebben wij een manier gevonden om het beste uit onze afstudeerperiode te halen. Het maken van ons afstudeeronderzoek was ons niet gelukt zonder de volgende mensen:

In het bijzonder willen wij onze dank uitspreken naar onze opdrachtgever Salvo D’Agata en onze afstudeercoach Hugo Plaisier. Zij stonden voor ons klaar wanneer wij advies nodig hadden. Daarnaast willen wij onze dank uitspreken naar onze meelezers. Zij hebben ons ondersteund wanneer wij dreigden vast te lopen, hebben eerlijke feedback gegeven en hun vertrouwen in ons meerdere keren uitgesproken. Verder willen wij in het bijzonder onze dank uitspreken naar de organisatie waarin wij onze vraag mochten uitzetten om steungezinnen te werven. Zonder jullie hulp hadden wij niet genoeg steungezinnen kunnen interviewen om tot een betrouwbaar onderzoek te komen. Omwille van de privacy van de steun- en vraaggezinnen hebben wij ervoor gekozen om de naam van de organisatie hier niet neer te zetten. De organisatie is hiervan op de hoogte gebracht.

Tot slot willen wij alle respondenten voor de interviews bedanken. Zonder jullie hadden wij dit verslag niet kunnen maken en waren we niet gekomen tot de resultaten en conclusies die nu zijn getrokken.

Met veel plezier, toewijding en nieuwsgierigheid hebben wij dit afstudeeronderzoek geschreven. Wij vinden het bijzonder dat wij op deze manier mochten bijdragen aan de opzet van KG.

Wij wensen u veel plezier met lezen,

Heleen Krol & Gerjanne van Kruistum
Ede, mei 2021

Samenvatting

De opdrachtgever Spring Up signaleerde in de afgelopen jaren een stijging van het aantal uithuisplaatsingen, ondanks de nieuwe Jeugdwet van 2015. Deze had moeten leiden tot een daling. Spring Up zette KG op om zo uithuisplaatsing te voorkomen. Bij een krachtgezin moet minstens één ouder BIG-/SKJ-geregistreerd staan om een vraaggezin te ondersteunen. Uit onderzoek van Erkelens & Verboom (2020) bleek dat KG nog niet bestond, maar dat hier wel vraag naar was. Bij gebrek aan voldoende theoretische verantwoording kwam de volgende onderzoeksvraag op: 'Welke behandelmethodieken en aspecten wat betreft de communicatie zijn relevant voor krachtgezinnen in het dagelijks contact met vraaggezinnen?'. De theoretische verantwoording komt voort uit literatuur- en empirisch onderzoek.

Het literatuuronderzoek bestaat uit twee delen: onderzoek naar sociaal psychologische theorieën en onderzoek naar behandelmethodieken die gebruikt kunnen worden in de gezinsbegeleiding die aansluiten bij de basishouding gelijkwaardigheid. De basishouding gelijkwaardigheid is een sleutelbegrip in dit onderzoek. In het empirisch onderzoek is onderzocht welke praktische en communicatieve vaardigheden volgens steungezinnen van belang zijn bij de ondersteuning van vraaggezinnen. Hiervoor zijn negen semigestructureerde interviews gehouden.

Uit de resultaten van het literatuuronderzoek is gebleken dat geen enkele onderzochte sociaal psychologische theorie of behandelmethodiek volledig aansluit op de basishouding gelijkwaardigheid. Wel zijn er vier theorieën en twee behandelmethodieken gevonden die grotendeels aansluiten op de basishouding gelijkwaardigheid. Uit het empirisch onderzoek is gebleken dat het in de communicatie in het dagelijks contact met vraaggezinnen vooral gaat om het aannemen van een houding van gelijkwaardigheid en het tonen van begrip, voldoende inlevingsvermogen en het bieden van een luisterend oor.

Door de resultaten uit onderzoek zijn wij gekomen tot vijf aanbevelingen. Zo bevelen wij aan om te werken vanuit de 'positieve psychologie', 'systeemtheorie' of 'presentietheorie'. Daarnaast bevelen wij de volgende behandelmethodieken aan: 'Multisysteemtherapie', 'Eigen Regie', 'Oplossingsgericht Werken' en 'Signs of Safety'. Deze sluiten grotendeels aan op de basishouding gelijkwaardigheid. Verder bevelen we aan om te werken vanuit een juiste houding, namelijk: gelijkwaardig, begripvol en een goede balans tussen afstand en nabijheid. Gebaseerd op de resultaten van het onderzoek hebben we een flowchart en website gemaakt die wij aanbevelen voor krachtgezinnen en opdrachtgevers als theoretische verantwoording. We bevelen ook aan om een cursus te ontwikkelen ter ondersteuning van de flowchart en de website. Deze cursus zou ontwikkeld kunnen worden aan de hand van de resultaten van het onderzoek van Den Hertog & Middendorp (2021) en van dit onderzoek. Tot slot wordt aanbevolen om een vervolgonderzoek te houden waarin onderzocht wordt welke interventies effectief werken voor de krachtgezinnen die werkzaam zijn.

Verschillende factoren hebben invloed gehad op het onderzoek. Zo zijn de opzet en de uitvoering van invloed geweest. COVID-19 is een belangrijk aspect dat invloed heeft gehad op de uitvoering van het onderzoek. De uitkomsten zijn afgebakend door het opstellen van een zoekstrategie en criteria voor betrouwbare bronnen. Er is sprake van een lage externe validiteit. Qua locatie is er sprake van een ecologische validiteit. De geïnterviewde groep bleek achteraf niet homogeen te zijn.

Leeswijzer

Het onderzoek is verdeeld in acht hoofdstukken en elf bijlagen. In deze leeswijzer staat per hoofdstuk kort beschreven wat de kern is. Om verschillende termen in het verslag beter te begrijpen, is het aan te raden om eerst Bijlage 1: Terminologie door te lezen. Dit om begripsverwarring te voorkomen over definiëring en verheldering te geven met betrekking tot de kernbegrippen in het onderzoek.

- **Hoofdstuk 1: Inleiding**

Hierin staat beschreven wat de aanleiding van het onderzoek is en bij welke organisatie er onderzoek gedaan is. Daarnaast staat de context en stakeholder analyse van het onderzoek beschreven en hoe dit onderzoek past binnen de organisatie.

- **Hoofdstuk 2: Probleemstelling**

Hier wordt de beschreven wat de probleemstelling inhoudt. Daarnaast worden hier het onderzoeksdoel en de onderzoeksvraag geformuleerd. De onderzoeksvraag bestaat uit een hoofdvraag en drie deelvragen.

- **Hoofdstuk 3: De onderzoekaankpak**

Hier staat beschreven wat de onderzoeksmethoden zijn en hoe deze worden verantwoord. Daarnaast staat beschreven hoe naar verwachting de deelvragen worden beantwoord en wat voor product zal worden gemaakt naar aanleiding van het onderzoeksverslag.

- **Hoofdstuk 4: Theorieën uit de sociale psychologie**

In dit hoofdstuk staan zes psychologische stromingen die ten grondslag liggen aan verschillende behandelmethodieken in de hulpverleningssector. Aan het eind van dit hoofdstuk wordt antwoord gegeven op de eerste deelvraag: 'Welke behandelmethodieken zijn er in de gezinsbegeleiding die aansluiten op de basishouding gelijkwaardigheid?'

- **Hoofdstuk 5: Behandelmethodieken met als uitgangspunt gelijkwaardigheid**

In dit hoofdstuk staan per psychologische stroming maximaal twee behandelmethodieken beschreven die in de gezinshulpverlening worden ingezet. Aan het eind van het hoofdstuk wordt antwoord gegeven op de tweede deelvraag: 'Welke behandelmethodieken zijn er in de gezinsbegeleiding die aansluiten op de basishouding gelijkwaardigheid?'

- **Hoofdstuk 6: Praktische en communicatieve vaardigheden**

In dit hoofdstuk staan de analyses en resultaten van de interviews met de respondenten beschreven. Vervolgens wordt antwoord gegeven op de derde deelvraag: 'Welke praktische en communicatieve vaardigheden zijn volgens steungezinnen van belang bij de ondersteuning aan vraaggezinnen?'

- **Hoofdstuk 7: Beantwoording van de hoofdvraag**

In de conclusie worden de uitkomsten van het onderzoek beschreven en het product dat ontworpen is voor KG.

- **Hoofdstuk 8: Discussie**

In de discussie staan de verschillende aspecten beschreven die van invloed zijn geweest op het onderzoek en de resultaten die uit het onderzoek voortkwamen.

- **Bijlagen**

Hierin staan elf verschillende bijlagen die van belang zijn voor het onderzoek en de hoofdstukken in het onderzoek aanvullen.

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Samenvatting	3
Leeswijzer	4
Hoofdstuk 1: Inleiding	7
1.1 <i>Inleiding op het onderzoek</i>	7
Aanleiding	7
Onderzoeksorganisatie	8
Verwachtingen	8
Terminologie	8
1.2 <i>De context</i>	8
Microniveau	9
Mesoniveau.....	9
Macroniveau	10
1.3 <i>Stakeholdersanalyse</i>	10
Hoofdstuk 2: Probleemstelling	11
2.1 <i>Beschrijving van het praktijkprobleem</i>	11
2.2 <i>Onderzoeksdoel</i>	11
2.3 <i>Onderzoeksvraag</i>	11
Hoofdvraag:.....	12
Deelvragen:	12
Verwacht product	12
2.4 <i>Literatuurverkenning</i>	13
Hoofdstuk 3: Onderzoeksaanpak	14
3.1 <i>Onderzoeksactiviteiten</i>	14
Literatuuronderzoek	14
Interviews.....	14
Afsluitend product	15
Hoofdstuk 4: Theorieën uit de sociale psychologie	16
4.1 <i>De humanistische psychologie</i>	16
4.2 <i>De positieve psychologie</i>	17
4.3 <i>Het behaviorisme</i>	17
4.4 <i>De systeemtheorie</i>	18
4.5 <i>De sociaal-cognitieve theorie</i>	19
4.6 <i>De presentietheorie</i>	19
4.7 <i>Conclusie</i>	20
Hoofdstuk 5: Behandelmethodieken met als uitgangspunt gelijkwaardigheid	21
5.1 <i>Behandelmethodieken bij de humanistische psychologie</i>	22
Transactionele Analyse	22
Cliëntgerichte Psychotherapie	23
5.2 <i>Behandelmethodieken bij de positieve psychologie</i>	23
Oplossingsgericht werken	24
Signs of Safety	24
5.3 <i>Behandelmethodieken bij het behaviorisme</i>	25
Conditionering	25
5.4 <i>Behandelmethodieken bij de systeemtheorie</i>	26
Systeemtherapie	26
5.5 <i>Behandelmethodieken bij de sociaal-cognitieve theorie</i>	28
Cognitieve gedragstherapie	28
Rationeel-emotieve gedragstherapie	29

5.6 Behandelmethodieken bij de Presentietheorie	29
Geweldloos verzet	29
Eigen regie.....	30
5.7 Conclusie	31
Hoofdstuk 6: Praktische en communicatieve vaardigheden	33
6.1 Praktische vaardigheden.....	33
6.2 Communicatieve vaardigheden	34
6.3 Voor krachtgezinnen	35
6.4 Conclusie	36
Hoofdstuk 7: Beantwoording van de hoofdvraag	38
7.1 Conclusie	38
7.2 Aanbevelingen.....	39
Hoofdstuk 8: Discussie	42
Bibliografie	45
Bijlagen	55
<i>Bijlage 1: Terminologie</i>	<i>55</i>
Kernbegrippen	55
Overige begrippen	57
<i>Bijlage 2: Stakeholdersanalyse.....</i>	<i>59</i>
De kern.....	60
Primaire stakeholders	60
Secundaire stakeholders.....	61
<i>Bijlage 3: Kijkkader kernbegrippen en deelaspecten</i>	<i>63</i>
<i>Bijlage 4: Criteria bronnen en zoekstrategie.....</i>	<i>66</i>
<i>Bijlage 5: Semigestructureerde interviewvragen.....</i>	<i>67</i>
Interview met wethouder	67
Interview met steungezinnen	67
<i>Bijlage 6: Vergelijking van behandelmethodieken wat betreft gelijkwaardigheid in de hulpverleningsrelatie.....</i>	<i>69</i>
<i>Bijlage 7: Fragmenten uit hoofdstuk 5 voor vergelijking van de behandelmethodieken</i>	<i>70</i>
<i>Bijlage 8: Beroepsproduct</i>	<i>73</i>
Inhoudsopgave van bijlage 8: Beroepsproduct	74
Het product: Deel 1 - flowchart 'Behandelmethodieken voor Krachtgezinnen'	75
Het product: Deel 2 - website 'Behandelmethodieken voor Krachtgezinnen'	76
Verantwoording van het product	81
Implementatieplan.....	83
<i>Bijlage 9: De presentatie</i>	<i>86</i>
<i>Bijlage 10: Tekst van de presentatie</i>	<i>91</i>
<i>Bijlage 11: Beoordeling van opdrachtgever</i>	<i>94</i>

Hoofdstuk 1: Inleiding

1.1 Inleiding op het onderzoek

Om het onderzoek te beschrijven is ervoor gekozen om aanleiding, onderzoeksorganisatie, verwachtingen en gebruikte terminologie in vier aandachtspunten te onderscheiden.

Aanleiding

De afgelopen jaren is het regelmatig in het nieuws geweest: vele krantenkoppen over uithuisplaatsingen en toenemende zorgen over huiselijk geweld. Bij 29.550 kinderen was in 2018 sprake van een ondertoezichtstelling (Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd, 2019). In de eerste helft van 2020 was het aantal jeugdigen binnen de jeugdzorg dat uit huis woonde 36.500 (Centraal Bureau Statistiek [CBS], 2020). Een kritische noot die gesteld kan worden is dat het Centraal Bureau Statistiek geen verklaring geeft voor de reden van uithuisplaatsing. In meerdere vormen van jeugdhulpverlening is de druk van eventuele uithuisplaatsing helaas aanwezig.

Dit signaal heeft de opdrachtgever Spring Up opgepakt. De oprichter is jaren actief betrokken geweest bij gezinshuizen en kwam in aanraking met steungezinnen. Deze twee vormen van jeugdzorg wilde Spring Up combineren: dicht bij het vraaggezin aansluiten en werken vanuit een professionele achtergrond. Het idee was om gezinnen, waarvan tenminste één ouder als zorgprofessional geregistreerd staat, in te zetten als professionele hulpverleningsvorm om uithuisplaatsing te voorkomen. Voor de ontwikkeling van deze hulpverleningsvorm is in 2020 samengewerkt met studenten en het lectoraat van de Christelijke Hogeschool Ede. De studenten Erkelens en Verboom (2020) onderzochten of soortgelijke vorm van hulpverleningsvorm al bestond en of deze nieuwe vorm relevant zou zijn. Zij kwamen tot de conclusie dat deze vorm van hulpverlening nog niet bestaat en inderdaad wenselijk is.

Dit onderzoek is tot stand gekomen om een theoretische verantwoording te ontwikkelen voor krachtgezinnen. Momenteel is er voor krachtgezinnen nog geen theoretische verantwoording omdat KG nog maar een jaar bestaat. Spring Up is nog niet gekomen tot het ontwikkelen van een theoretische verantwoording. Deze is wel nodig voor krachtgezinnen om hun handelen te kunnen verantwoorden naar opdrachtgevers en vraaggezinnen.

Krachtgezinnen bieden opvoedondersteuning aan vraaggezinnen waar uithuisplaatsing dreigt. De ondersteuning wordt geboden door op verschillende momenten over de dag verspreid aanwezig te zijn in huis bij het vraaggezin. Doordat zij dichtbij betrokken zijn, kunnen zij maatwerk bieden en een band opbouwen met het vraaggezin.

Het begrip KG is geworteld in het reeds bestaande begrip steungezinnen. In een rapport van het Nederlands Jeugdinstituut staat dat steungezinnen gezinnen zijn die vrijwillig gekoppeld worden aan een gezin met een hulpvraag en opvoedondersteuning bieden (Oomen et al., 2017). Meestal bieden steungezinnen deze ondersteuning door de vraagkinderen eenmaal per week op te vangen in het gezin. Steungezinnen worden ondersteund door een betaalde coördinator die pedagogische kennis bezit. KG lijkt op steungezinnen, maar er is een aantal significante verschillen. Allereerst richten krachtgezinnen zich voornamelijk op de ouders/verzorgers van het vraaggezin en hebben als doel ouders te ondersteunen in het opvoeden van hun kinderen. Bij KG is volgens Spring Up het belang van de basishouding gelijkwaardigheid groot. Zo ondersteunen en begeleiden krachtgezinnen

vraaggezinnen, maar kunnen vraaggezinnen ook krachtgezinnen nieuwe inzichten geven. Daarnaast worden steungezinnen informeel ingezet en zijn ze een dagdeel per week beschikbaar. Krachtgezinnen worden bij aanvang gemiddeld tien uur per week ingezet. Afhankelijk van het krachtgezin, het vraaggezin en de opdrachtgever kan dit aantal uren variëren. Bij krachtgezinnen is het uitgangspunt dat tenminste één ouder van een krachtgezin SKJ- of BIG-geregistreerd is. Dit laatste onderscheidt een krachtgezin van een steungezin.

Momenteel zijn er twee krachtgezinnen die worden ingezet: in de gemeente Ede en Westerkwartier. Gemeente Ede is al eind 2020 begonnen terwijl Gemeente Westerkwartier pas in april 2021 gestart is. Er is op het moment nog geen theoretische verantwoording voor krachtgezinnen om deze hulpverleningsvorm te verantwoorden voor potentiële opdrachtgevers.

Via de Christelijke Hogeschool Ede ontstond er contact met de opdrachtgever. Hij was op zoek naar een afstudeerkoppel wat een theoretische verantwoording voor KG wilde uitwerken. Mede door zijn enthousiasme raakten wij geïnteresseerd in dit onderzoek.

Onderzoeksorganisatie

Het onderzoek is gedaan in opdracht van Spring Up. Het zorgadviesbureau Spring Up is opgezet door Monique en Salvo D'Agata. Spring Up biedt ondersteuning aan particulieren en organisaties bij complexe vraagstukken (D'Agata & D'Agata, 2019a). Dit kan gaan over verbetering binnen de zorgsector en coaching. Het uitgangspunt van Spring Up is om gebruik te maken van bestaande sociale structuren in het gewone leven om zo tot een oplossing te komen. Spring Up is gevestigd in Arnhem en houdt kantoor aan huis door werken online en op locatie. Het zorgadviesbureau is geen zorgaanbieder. Voor het onderzoek is Salvo D'Agata de contactpersoon.

Verwachtingen

Door literatuuronderzoek en interviews met steungezinnen wordt verwacht een hulpmiddel te ontwikkelen die krachtgezinnen helpt om theoretisch verantwoord te handelen. De focus ligt op welke bestaande behandelmethodieken krachtgezinnen kunnen inzetten in de begeleiding aan vraaggezinnen. Het product dat wordt ontwikkeld kan worden ingezet als hulpmiddel voor krachtgezinnen, als verantwoording voor gemeentes en het informeren van vraaggezinnen.

Met dit onderzoek wordt verwacht om als professionals verder te kunnen ontwikkelen door onderzoekvaardigheden uit te breiden.

Terminologie

In het onderzoek wordt gebruikt gemaakt van termen die onder de vaktaal van het sociaal werk vallen. Om verwarring te voorkomen, is gekozen om deze termen uit te werken. De uitwerking van deze termen zijn te vinden in Bijlage 1: Terminologie.

1.2 De context

Om de context in beeld te brengen, is ervoor gekozen om gebruik te maken van micro-, meso- en macroniveau (De Roos & Van Dinther, 2016). Er is gekozen om omgekeerd te trechteren van micro naar macro, omdat KG zich op microniveau bevindt.

Microniveau

Gemeente Ede is begonnen met inzetten van krachtgezinnen. Volgens wethouder Jeugdhulp Ede is het belangrijk dat hulpverlening zoveel mogelijk aan of in huis plaatsvindt (Prins, 2020). Op microniveau wordt KG ingezet door gemeentes of zorginstellingen om uithuisplaatsing te voorkomen. Wat kenmerkend is voor KG is de basishouding gelijkwaardigheid. Volgens Scheffers (2015) draait het bij de basishouding gelijkwaardigheid om partnerschap. Dit houdt in dat de hulpverlener naast de cliënten gaat staan. Het krachtgezin staat naast het vraaggezin, waardoor er sprake is van partnerschap en samenwerking. De ondersteuning die Spring Up biedt, wordt vastgesteld in het contract: 'Krachtgezinnen servicebijeenkomst standaard' (D'Agata, 2019b). Bij de opzet van een krachtgezin is Spring Up nauw betrokken. Wanneer een krachtgezin is opgezet en werkzaam is, doet Spring Up een stap achteruit. Spring Up stelt daarom verschillende eisen aan krachtgezinnen, bijvoorbeeld halfjaarlijkse evaluatie momenten, geheimhoudingsplicht en aansprakelijkheid over het eigen handelen. Deze eisen staan vastgesteld in het contact: 'Algemene voorwaarden Spring Up' (D'Agata, 2019a). Dit speelt zich af op gezinsniveau, daarom is KG een hulpverleningsvorm is die zich bevindt op microniveau. Echter zijn meso- en macroniveau eveneens belangrijk om KG in stand te houden.

Mesoniveau

Het mesoniveau doelt op lokaal niveau. Gemeente Ede en Westerkwartier zijn al begonnen met de pilot van KG. Voor Gemeente Westerkwartier geldt dat deze pas in april 2021 gestart is met de pilot. Naar aanleiding van een interview met wethouder Meijer, Jeugdhulp gemeente Ede, wordt hieronder beschreven wat voor Jeugdhulp gegeven wordt in gemeente Ede en hoe KG daarin een rol heeft sinds eind 2020.

Wethouder Meijer vertelt dat Gemeente Ede als doel heeft hulpverlening dichtbij huis plaats te laten vinden, minder snel te laten medicaliseren en hulp te normaliseren (2021). Met normaliseren bedoelt hij hulp zo veel mogelijk in en om het gezin plaats laten vinden en laagdrempelig te houden, om het aantal uithuisplaatsingen tegen te gaan. Volgens Meijer kan een krachtgezin gezien worden als een professioneel gezinsmaatje. KG wordt ingezet als laatste methode om uithuisplaatsing te voorkomen. Meijer ziet een krachtgezin als helpend, omdat de grens tussen cliënten en hulpverlener minder strikt is en daardoor laagdrempeliger is. Een wisselwerking tussen steun- en krachtgezinnen is gewenst. Wethouder Meijer verwacht van KG dat er een behandelplan is opgesteld met een aantal doelen en dat er gemonitord wordt of de ondersteuning wel of niet werkt. In de afgelopen jaren is de hulpverlening meer gericht geworden op meetbare resultaten. Dat maakt dat gemeenten en zorginstellingen er profijt van hebben als het beter gaat met cliënten. Resultaten en effecten moeten meetbaar zijn. Dit ziet wethouder Meijer terug in de samenwerking met grotere zorginstellingen (2021). Grote zorginstellingen bieden volgens hem goede zorg, maar zijn verplicht om 'bedden' te vullen om de zorg staande te houden. Wethouder Meijer ziet dit als vrucht van de transitie in de Jeugdwet. De inzet van KG kan volgens Meijer leiden tot minder uithuisplaatsingen en genormaliseerde hulp bevorderen.

Een kritische kanttekening is dat KG uitgaat van een traject van tenminste negen maanden. Dat maakt het een relatief dure investering voor opdrachtgevers. Het is echter de vraag of zonder langdurig en intensief contact er voldoende vertrouwen kan worden gewonnen in een complex gezin. Hier speelt KG op in door vast matches tussen kracht- en vraaggezin. Het is een investering maar kan werkzamer

zijn als op lange termijn gekeken wordt. Dit is terug te zien in het onderzoek van Lam (2020) naar de inzet van buurtgezinnen en de tevredenheid die bij de meerderheid van de vraaggezinnen naar voren kwam. Anderzijds zijn er vaak meerdere instanties bij een vraaggezin betrokken.

Macroniveau

Op dit moment is er al jaren een constante toename te zien in het aantal uit huis geplaatste jeugdigen (CBS, 2020). Door de transitie van 2015 wordt het zorgbudget door gemeenten verdeeld (Witte, 2016). Om zo vroegtijdig te kunnen inspelen op wat per regio nodig is en een vermindering van zware hulpverlening mogelijk te maken. Uit onderzoek van het Sociaal Cultureel Planbureau (Kromhout et al., 2020) is gebleken dat er meer maatwerk is geleverd in de afgelopen jaren. Er zijn nog veel verbeterpunten binnen de Jeugdwet. Zo wordt er te lang ingezet op lichte interventies. Daarnaast hebben kwetsbare gezinnen een andere aanpak nodig dan dat sociale wijkteams kunnen aanbieden. Daarbij is er niet altijd voldoende vertrouwen en communicatie tussen organisaties onderling. Dit leidt ertoe dat het lang duurt voordat specialistische hulp kan worden geboden (Kromhout et al., 2020). Toch zijn de cliënten grotendeels tevreden met het aanbod binnen de huidige Jeugdwet. Als kanttekening worden de lange wachttijden genoemd. Het doel van de transitie is nog niet behaald. Kromhout en collega's (2020) raden aan te focussen op het ontwikkelen van een zorgzame samenleving, meer communicatie tussen organisaties en doorgaan met het maatwerk. KG heeft als uitgangspunt maatwerk, meewerken aan een zorgzame samenleving en dicht bij het vraaggezin staan. Dat maakt dat KG aansluit op de wensen van het Sociaal Cultureel Planbureau. Op basis van de aanbevelingen van Kromhout en collega's wordt nu gekeken hoe de Jeugdwet aangepast kan worden.

Op landelijk niveau wordt ingezet op campagnes die als doel hebben om huiselijk geweld te signaleren en te voorkomen. Door vroeg te signaleren kan uithuisplaatsing voorkomen worden. In 2020 is er een campagne opgericht die via YouTube, radio- en televisiereclame huiselijk geweld onder de aandacht brengt (Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport & Ministerie van Justitie en Veiligheid, 2020). Deze campagne leert mensen hoe je signalen van huiselijk geweld kan oppakken, juist in de COVID-19 pandemie. Daarbij wordt verwezen naar extra informatie op de website. In 2020 richtte Veilig Thuis de campagne 'Open je ogen voor kindermishandeling' op om kindermishandeling onder de aandacht te brengen (Kemperman, 2020). Sinds 2019 bestaat de jaarlijkse campagne: 'De week tegen kindermishandeling' (Nederlands Jeugdinstuut, 2020). Ieder jaar worden dertig verhalen over dit thema gedeeld door zowel professionals als ervaringsdeskundigen. Vanuit de overheid worden dus verschillende campagnes gehouden om mensen te leren om vroegtijdig kindermishandeling te signaleren. Door tijdig signaleren kan KG worden ingezet en mogelijk daardoor uithuisplaatsing worden voorkomen.

1.3 Stakeholdersanalyse

Om de betrokken partijen in kaart te brengen is een stakeholdersanalyse gemaakt.

De basale stakeholderskaart en -analyse zijn opgebouwd in een ui-model. In de kern staat 'Krachtgezinnen'. De mensen of organisaties, de stakeholders, die betrokken zijn bij KG staan op verschillende plaatsen in het model. Om het verslag overzichtelijk te houden is gekozen om de basale stakeholderkaart- en analyse in Bijlage 2: Stakeholdersanalyse te zetten.

Hoofdstuk 2: Probleemstelling

2.1 Beschrijving van het praktijkprobleem

Voor de beschrijving van het praktijkprobleem wordt gebruik gemaakt van de 5xW+H-methode (Van der Donk & Van Lanen, 2019).

De reden van dit onderzoek is dat er nog geen theoretische verantwoording voorhanden is om het dagelijks handelen van krachtgezinnen te verantwoorden voor opdrachtgevers. KG is opgezet met het doel om uithuisplaatsingen te voorkomen. Het doel van de vernieuwde Jeugdwet is een afname van het aantal uit huis geplaatste kinderen. Spring Up constateerde echter dat er een licht stijgende lijn is in het aantal uithuisplaatsingen. Naar aanleiding van dit signaal heeft Spring Up in 2019 KG opgezet.

In 2020 concludeerde Spring Up dat een theoretische verantwoording miste voor de inzet van KG. Volgens Spring Up hoeft dit niet vanuit één theorie verantwoord te worden, maar is het wenselijk als er meerdere theorieën en behandelmethodieken zijn waarop krachtgezinnen in de praktijk kunnen terugvallen in het dagelijks contact met vraaggezinnen. Het gebrek aan deze theoretische verantwoording zou de volgende consequenties met zich meebrengen voor de betrokkenen: krachtgezinnen kunnen niet transparant zijn naar opdrachtgevers en vraaggezinnen, bovendien zouden vraaggezinnen niet weten wat ze mogen verwachten en Spring Up zou KG niet kunnen verantwoorden naar opdrachtgevers.

KG borduurt voort op steungezinnen en werkt op locatie. Voordat Spring Up een pilot opzette, is door middel van empirisch onderzoek onderzocht of hier vraag naar zou zijn. Uit onderzoek van Erkelens en Verboom (2020) is gebleken dat er vanuit vraaggezinnen behoefte is aan KG. Het onderzoek wat voor u ligt is bouwt voort op het onderzoek van Erkelens en Verboom (2020).

2.2 Onderzoeksdoel

In deze paragraaf staat beschreven wat het onderzoeksdoel is.

Het doel in het onderzoek is het onderzoeken welke bestaande behandelmethodieken, met als basis gelijkwaardigheid, aansluiten bij KG. Vanuit Spring Up is de wens dat een basishouding van gelijkwaardigheid centraal staat om zo aan te sluiten bij vraaggezinnen. De behandelmethodieken die aansluiten bij KG zullen fungeren als theoretische verantwoording voor betrokkenen.

Aan het eind van het onderzoek is duidelijk welke vaardigheden in het dagelijks contact met vraaggezinnen effectief zijn voor KG. Deze vaardigheden zijn van belang om de behandelmethodieken effectief in te zetten bij de ondersteuning aan de vraagouders en om te kunnen signaleren wat in een gezin speelt (Ince & Schmidt, 2017). Het doel van het onderzoek is om als resultaat een tastbaar product ontwikkeld te hebben waardoor krachtgezinnen een theoretische verantwoording bij de hand hebben en deze middels het product kunnen vertalen naar de praktijk.

2.3 Onderzoeksvraag

Op basis van bovenstaande problemen zijn een hoofdvraag en meerdere deelvragen geformuleerd. Bij iedere deelvraag staat een korte verantwoording.

Hoofdvraag:

Welke behandelmethodieken en aspecten wat betreft de communicatie zijn relevant voor krachtgezinnen in het dagelijks contact met vraaggezinnen?

Deelvragen:

1. Welke theorieën in de sociale psychologie sluiten aan bij de basishouding gelijkwaardigheid?

Dit onderzoek is specifiek gericht op de sociaalpsychologische theorieën die aansluiten bij de basishouding gelijkwaardigheid. Vanuit Spring Up is de wens dat krachtgezinnen werken vanuit een basishouding van gelijkwaardigheid.

Doel: Er zijn tenminste vier theorieën die aansluiten bij de basishouding gelijkwaardigheid. Deze theorieën zijn relevant voor het kunnen vormen van een theoretische verantwoording. Deze deelvraag wordt beantwoord in hoofdstuk 4.

2. Welke behandelmethodieken zijn er in de gezinsbegeleiding die aansluiten op de basishouding gelijkwaardigheid?

Met deze deelvraag wordt onderzocht welke behandelmethodieken aansluiten op de basishouding gelijkwaardigheid. De behandelmethodieken komen voort uit de theorieën van de eerste deelvraag. De onderzoeksmethode hiervoor is literatuuronderzoek.

Doel: Er zijn bij iedere theorie twee behandelmethodieken beschreven die aansluiten op de basishouding gelijkwaardigheid. Deze behandelmethodieken zijn relevant om verder te bouwen aan de theoretische verantwoording voor krachtgezinnen. Deze deelvraag wordt beantwoord in hoofdstuk 5.

3. Welke praktische en communicatieve vaardigheden zijn volgens steungezinnen van belang bij de ondersteuning aan vraaggezinnen?

De steungezinnen worden geïnterviewd om zicht te krijgen op praktische en communicatieve vaardigheden die effectief werken in de praktijk. De antwoorden van de steungezinnen kunnen leiden tot advies aan krachtgezinnen. Zo kunnen zij de verschillende vaardigheden inzetten om vraaggezinnen passend te ondersteunen.

Doel: Het is helder welke praktische en communicatieve vaardigheden volgens steungezinnen van belang zijn voor het ondersteunen van vraaggezinnen. Aan de hand van de resultaten wordt de laatste toevoeging gedaan aan de theoretische verantwoording voor KG. Deze deelvraag wordt beantwoord in hoofdstuk 6.

Verwacht product

Het verwachte product is een flowchart met aanbevolen behandelmethodieken voor krachtgezinnen. Deze behandelmethodieken bestaan al in de jeugdhulpverlening en kunnen door middel van de flowchart dienen als verantwoording. Daarnaast wordt naar verwachting een website ontwikkeld die gebruikt kan worden als verantwoording voor krachtgezinnen en (potentiële) opdrachtgevers van krachtgezinnen. De website kan ook gebruikt worden om vraaggezinnen te informeren.

2.4 Literatuurverkenning

In deze literatuurstudie is beschreven via welke zoekmethodes en kernbegrippen wordt gezocht naar relevante bronnen. Voor de eerste twee deelvragen moet een literatuurstudie worden gedaan. Er is een selectie gemaakt van zeven kernbegrippen die onderverdeeld zijn in deelaspecten. Deze staan vermeld in Tabel 2 Kijkkader.

Het eerste kernbegrip is 'Krachtgezin'.

Een krachtgezin is een professioneel gezin met SKJ- of BIG-registratie dat een vraaggezin ondersteunt, begeleidt of adviseert in de opvoeding. De verwachting is dat er meer kans is om zo uithuisplaatsing te voorkomen. Dit is een kernbegrip omdat dit het onderwerp is waarnaar het onderzoek wordt gedaan.

Het tweede kernbegrip is 'steungezin'.

Een steungezin is een gezin dat op vrijwillige basis steun biedt aan een gezin met een hulpvraag. Een randvoorwaarde is een effectieve samenwerking tussen formele en informele hulp (Conradi, 2019). 'Steungezin' is een kernbegrip, omdat voor het onderzoek steungezinnen worden geïnterviewd.

Het derde kernbegrip is 'vraaggezin'.

Onder een vraaggezin wordt in dit onderzoek verstaan: een gezin met een complexe hulpvraag. Het gezin heeft al te maken met verschillende vormen van hulpverlening en vaak is er ook sprake van maatregelen om kinderen te beschermen. Het kernbegrip 'vraaggezin' is gekozen omdat kracht- en steungezinnen werken met vraaggezinnen.

Het vierde kernbegrip is 'behandelmethodieken'.

Dit is een doelgerichte werkwijze die richting geeft aan het handelen van de hulpverlener om met een cliënt een bepaald vraagstuk op te lossen (Fokkens et al., 2016). In het onderzoek wordt gezocht naar welke behandelmethodieken passend zijn voor krachtgezinnen, daarom is dit een kernbegrip.

Het vijfde kernbegrip is 'vaardigheden'.

In dit onderzoek wordt onderzocht welke praktische en communicatieve vaardigheden volgens steungezinnen van belang zijn voor krachtgezinnen. Daarom is vaardigheden een kernbegrip. De woorden 'praktisch' en 'communicatief' zijn deelaspecten.

Het zesde kernbegrip is 'basishouding gelijkwaardigheid'.

Dit is het uitgangspunt voor de basishouding en behandelmethodieken voor krachtgezinnen.

Het laatste kernbegrip is 'theoretische verantwoording'.

Hiermee kan het handelen van krachtgezinnen verantwoord worden. Het biedt transparantie vanuit krachtgezinnen naar vraaggezinnen en opdrachtgevers. Dat maakt dat 'theoretische verantwoording' een kernbegrip is.

Voor het goed kunnen selecteren van passende literatuur is een kijkkader gemaakt waarin de kernbegrippen en hun deelaspecten vermeld staan. Zie hiervoor Bijlage 3: Kijkkader kernbegrippen en deelaspecten.

Hoofdstuk 3: Onderzoeksaanpak

3.1 Onderzoeksactiviteiten

In deze paragraaf staat beschreven welke methodes van onderzoek er gebruikt worden en waarom er juist voor deze vormen is gekozen.

Literatuuronderzoek

Voor het literatuuronderzoek wordt gebruik gemaakt van externe bronnen via: studieboeken, Springer Link, de Koninklijke Bibliotheek, Google Scholar, het Nederlands Jeugdinstituut, het Trimbosinstituut, het Verwey-Jonker Instituut en databanken aangeboden door BOLAS en de Christelijke Hogeschool Ede. Gebruikte zoekwoorden om tot aansluitende literatuur te komen staan in Bijlage 3: Kijkkader kernbegrippen en deelaspecten. Voorbeelden van zoekwoorden zijn: vrijwillig, laagdrempelig, professioneel, communicatie, uithuisplaatsing en bekrachtigen. Gebruikte criteria voor bronnen staat in Bijlage 4: Criteria bronnen en zoekstrategie. Een voorbeeld van een criterium is dat de bronnen uit 2015 en later afkomstig moeten zijn. In het verslag is één keer een bron gebruikt die afkomstig is uit 2014. Dit is de bron Joosen & Van der Vaart (2014). Deze bron is toch gebruikt, omdat deze bron veel informatie bevat over oplossingsgericht werken en er geen nieuwe druk van is. Dit boek wordt ook nog steeds als studiemateriaal van de opleiding Social Work gebruikt.

Vanuit Spring Up is de wens dat er drie theorieën en daarop aansluitend tenminste zes behandelmethodieken worden onderzocht omdat deze zo een gevarieerde theoretische verantwoording bieden voor krachtgezinnen en opdrachtgevers. In dit onderzoek is gekozen om de zes meest gangbare psychologische stromingen te onderzoeken en bij iedere stroming twee behandelmethodieken te onderzoeken.

Het risico daarbij bestaat dat er gezocht wordt naar bronnen die exact antwoord geven op wat de onderzoeker wil weten en dat deze onbewust al heeft besloten wat het antwoord op de deelvraag moet zijn. Om een zo betrouwbaar mogelijk literatuuronderzoek neer te zetten, is gekozen voor een trechterinstrument. De trefwoorden die belangrijk zijn voor dit onderzoek staan per deelvraag verdeeld onder kernbegrippen en deelaspecten. Deze geven zo richting voor de kijkpunten in het onderzoek (Van der Donk & Van Lanen, 2019).

Interviews

De andere methode om voor validiteit te werken vanuit verschillende onderzoeksmethoden is interviewen (Lub, 2020). Er is gekozen voor interviews, omdat dit meer ruimte geeft voor het eigen verhaal van een steungezin en om zo door te kunnen vragen. Ieder interview staat voor één steungezin. Dat houdt in dat er in totaal acht steungezinnen geïnterviewd zijn. Om de interviews gestructureerd en toch open te laten, is er gekozen voor semigestructureerde interviews.

Er is gekozen voor steungezinnen, omdat zij ervaring hebben in de omgang met vraaggezinnen. Een kanttekening hier is dat steungezinnen een andere invulling geven aan hun rol dan krachtgezinnen. Toch zijn de interviews wel relevant: het geeft een beeld hoe de omgang tussen kracht- en vraaggezin kan zijn. Een andere kanttekening is dat de onderzoeksmethode interviews afhankelijk is van het aantal respondenten wat zich aanmeldt. Een kleine groep is niet representatief voor alle steungezinnen. De resultaten zijn dus niet sluitend. Deze kanttekeningen worden meegenomen in de conclusie naar aanleiding van de interviews.

De interviews zijn allemaal woordelijk getranscribeerd. Dit houdt in dat de interviews zijn opgenomen en vervolgens woord voor woord uitgeschreven. Voor de leesbaarheid van de transcripties, zijn stopwoorden weggelaten. Voor het opnemen van de interviews is toestemming gevraagd aan de respondenten.

Voor het analyseren van de interviews is de analysemethode 'betekenisvolle tekstfragmenten labelen' gebruikt (Van der Donk & Van Lanen, 2019). Eerst werden tekstfragmenten geselecteerd en kregen deze een categorienaam. Dit wordt ook wel open coderen genoemd. Voorafgaand aan het labelen zijn geen categorienamen bedacht. De lijst met categorieën vormt de belangrijkste opbrengst (Van der Donk & Van Lanen, 2019). Er is structuur aangebracht door gedane uitspraken te labelen en in een schema te zetten. De resultaten zijn zo voor de lezer overzichtelijk weergegeven. Deze resultaten zijn verwerkt in de antwoorden op de derde deelvraag.

De uitgeschreven interviews, labels en kernlabels zijn apart opgenomen in een bronnenboek. Deze is niet voor publicatie, maar eventueel wel op te vragen bij de onderzoekers.

Afsluitend product

Als de resultaten van het literatuuronderzoek en de interviews verwerkt zijn, wordt er een eindproduct ontworpen. Naar verwachting zal dit een theoretische verantwoording zijn voor krachtgezinnen en opdrachtgevers in de vorm van een flowchart en website. De bevindingen en het product worden vervolgens gepresenteerd aan de opdrachtgever.

Hoofdstuk 4: Theorieën uit de sociale psychologie

Deelvraag 1: Welke theorieën zijn er in de sociale psychologie die aansluiten bij de basishouding gelijkwaardigheid?

In dit hoofdstuk worden de zes bekendste psychologische stromingen binnen de hulpverleningswereld beschreven. Deze stromingen zijn: de humanistische en de positieve psychologie, het behaviorisme, de systeemtheorie, de sociaal-cognitieve theorie en de presentietheorie. In de jeugdhulpverlening worden nog maar weinig behandelmethodieken uit de psychoanalyse gebruikt, daarom wordt deze niet beschreven in dit hoofdstuk.

Voordat gekeken kan worden naar de behandelmethodieken, is het van belang om achtergrondkennis te hebben van de sociaalpsychologische theorieën. De theoretische onderbouwing uit dit hoofdstuk is voor krachtgezinners van belang omdat zij dit kunnen gebruiken ter verantwoording voor hun handelen door naar de theorie te verwijzen. Deze theoretische fundering is voor opdrachtgevers een goede basis als verantwoording voor de inzet van KG.

Om de eerste deelvraag te kunnen beantwoorden, is het van belang om de betekenis van 'basishouding gelijkwaardigheid' te definiëren zoals deze ook in de terminologie staat vermeld:

Je treedt de cliënt op voet van gelijkwaardigheid tegemoet; je gaat dus naast de cliënt staan. Het gaat om partnerschap. Jullie zijn 'partners' die samen op weg gaan om de vaak ingewikkelde situatie van de cliënt te ontrafelen, waardoor zijn eigen positie zichtbaar wordt en hij er anders tegenaan gaat kijken. (Scheffers, 2015, p. 56)

4.1 De humanistische psychologie

Onder dit kopje wordt de humanistische psychologie uitgelegd.

Uitleg

De humanistische psychologie is in twintigste eeuw ontstaan (Ackermans, 2016). De grondleggers zijn Rogers en Maslow (Zimbardo et al., 2017). Het humanisme stelt dat de mens niet wordt bepaald door externe factoren maar dat deze een vrije wil heeft (Machielse, 2019). Deze psychologie legt vooral de nadruk op de mogelijkheden in het heden en groei van mensen in plaats van op psychische stoornissen (Zimbardo et al., 2017). De humanistische psychologie is een reactie op de psychoanalytici en op het behavioristische perspectief. Iemand is in staat eigen keuzes te maken die zijn leven kunnen beïnvloeden. Zo zijn de opvattingen over jezelf, fysieke en emotionele behoeften van invloed op je gedrag, emoties en handelingen. Deze drie aspecten hebben weer invloed op de ontwikkeling van je potentie. Het accent ligt op hoe wij kijken naar onszelf in relatie met anderen en op een bewuste, huidige, subjectieve realiteit.

De mens is een eenheid met zijn lichaam en ziel die de zowel de wereld kent, beraadslaagt, beslist, liefheeft en daarmee in wisselwerking staat (Acevedo, 2018). Persoonlijkheid is een noodzakelijke basis voor het humanisme en vereist een dialoog waarin zielen communiceren in kennis en liefde. Gesteld wordt dat mensen duidelijk rationeel en spiritueel zijn. Zij zijn in staat te perfectioneren door de intellectuele en morele deugden die met hun geluk samenhangen. Humanisten geloven in de

maakbaarheid van de mens waarin ieder mens het hoogste niveau 'zelfontplooiing' kan bereiken (Ackermans, 2016).

Doel

Het doel van de humanistische psychologie is het bieden van ondersteuning voor een fatsoenlijk leven op psychotherapeutische en educatieve wijze (Buer, 2019). Het humanisme combineert noodzakelijke veranderingen van interne en externe factoren. De maakbaarheid van de mens leidt tot het hoogste niveau van zelfontplooiing (Ackersmans, 2016).

4.2 De positieve psychologie

Onder dit kopje wordt de positieve psychologie uitgelegd.

Uitleg

De positieve psychologie is aan het eind van de vorige eeuw opgericht door Seligman en Csikszentmihalyi (Bannink, 2017). Deze stroming werd voor geïntroduceerd in 2000 in het tijdschrift 'American Psychologist' (Van Eenennaam, 2015). Deze psychologie gaat uit van drie hoofdpijlers: positieve ervaringen, positieve eigenschappen en positieve instituties (Agarwal, 2020). Het uitgangspunt is om niet te kijken naar het probleem, maar naar de oplossing (Verhaest, 2015).

Daarnaast focust de positieve psychologie zich op de krachten en talenten van cliënten. De meest gangbare theorie binnen de positieve psychologie is volgens Bannink (2017) de welzijnstheorie. Deze theorie steunt op vijf pijlers die in het Engels bekend staan onder de PERMA-benadering: positive emotions, engagement, relations, meaning, accomplishment. Een andere benadering vanuit de positieve psychologie is de 'sterktebenadering' (Bannink, 2017). De focus moet liggen op iemands kwaliteiten, sterke kanten en successen om tot verandering te komen. Alle sterke kanten van iemand zijn positief, dus ze kunnen elkaar enkel aanvullen of versterken.

Doel

Binnen de positieve psychologie draait het erom dat mensen positieve ervaringen kunnen hebben zoals geluk, liefde en hoop. In de welzijnstheorie ligt het doel op de vijf pijlers van het PERMA-model. In de sterktebenadering theorie wordt gekeken naar de sterke kanten van iemand en hoe deze nog meer versterkt kunnen worden (Bannink, 2017). Verschillende vormen van positieve psychologie zijn inmiddels geïmplementeerd in het onderwijssysteem (Boerefijn, 2017), in behandelingen voor chronische lichamelijke aandoeningen (Bohlmeijer et al., 2017) en in coaching sessies in organisaties (Van Woerkom, 2018).

4.3 Het behaviorisme

Onder dit kopje wordt het behaviorisme uitgelegd.

Uitleg

In 1913 bedacht Watson het behaviorisme (Patel, 2015). Het behaviorisme wilde van de psychologie een objectieve wetenschap maken die zich richt op het gedrag en waarneembare processen, niet op

de mentale processen van een mens (Zimbardo et al., 2017). Enkel wat waargenomen kan worden geeft zekerheid. Het bestuderen van de geest is geen deel van de psychologie, want de geest leidt tot cirkelredeneringen. Het bestaan van de geest valt niet te bewijzen. Iemand's gedachten en gevoelens zijn irrelevant. Gedrag is echter betrouwbaar omdat het te observeren en meetbaar is. Behavioristen geven geen subjectieve aannames over interne aanleiding zoals vermijding vanuit angst (Van der Heijden & Derksen, 2015). Het behaviorisme stelt dat abnormaal gedrag op dezelfde manier kan worden aangeleerd als gezond gedrag (Zimbardo et al., 2017). De omgevingsinvloeden houden abnormaal gedrag in stand door belonen of straffen.

Het behaviorisme ziet leren als een gedragsverandering door externe prikkels. Een nieuwe prikkel vormt nieuw gedrag (Vermeulen, 2016). Persoonlijkheid bestaat niet en het gedrag van de mens wordt bepaald door de ervaringen die mensen hebben (Burger, 2019). Het gedrag kan getraind worden om zo verandering tot stand te brengen.

Doel

Het doel van het behaviorisme is het voorspellen en beheersen van gedrag (Patel, 2015). De focus ligt op het heden. Het idee is dat problematisch gedrag vervangen kan worden door nieuwe gedrag aan te leren (Zimbardo et al., 2017). Gedrag kan veranderen in een routine wanneer de externe prikkel niet meer nodig is (Vermeulen, 2016).

4.4 De systeemtheorie

Onder dit kopje wordt de systeemtheorie uitgelegd.

Uitleg

De systeemtheorie werd in 1940 door Von Bertalanffy geïntroduceerd (Dijkman & Hendriksen, 2017). Een systeem is een samenhangend geheel van elementen met een bepaalde functie (Van Oss & Kessener, 2018). In de sociale context zijn deze elementen mensen en zijn systemen bijvoorbeeld gezinnen of families. Systemen beïnvloeden elkaar en binnen de systemen beïnvloeden de verhoudingen van de leden het systeem weer (Scholte, 2017). Een andere systeemtheorie is de ecologische systeemtheorie van Bronfenbrenner (Oterdoom, 2016). Niet alleen ouders, maar ook factoren buiten het systeem hebben invloed op een kind. Deze zijn gerangschikt op volgorde van nabijheid bij het systeem: het individu, het microsysteem (bijvoorbeeld familie), het mesosysteem (interactie tussen microsystemen), het exosysteem (bijvoorbeeld woonwijk) en het macrosysteem (politieke en culturele invloed). Het draait bij systemen om de samenhang en de communicatie tussen de leden van een systeem. Binnen een systeem bevinden zich subsystemen zoals gezinnen. Binnen die subsystemen kunnen subgroepen zijn (Van Mameren-Broers, 2018). Een subsysteem kan een groep zijn binnen het gezin zijn, bijvoorbeeld vader en zoon. Wanneer binnen een systeem iets verandert, bijvoorbeeld een broer die uit huis gaat, is dat voor de rest van het systeem voelbaar en komt er een nieuw dynamisch evenwicht in het systeem. De systeemtheorie onderscheidt zich van veel andere stromingen en theorieën omdat hier het systeem en niet het individu het uitgangspunt is.

Doel

De systeemtheorie biedt een ander perspectief op de werkelijkheid. Dit perspectief is een metatheorie die ervan uitgaat dat de wereldhiërarchie is opgedeeld in verschillende systemen die elkaar weer

beïnvloeden (Pont, 2015). Het doel is om inzichtelijk te maken welke verbindingen er zijn binnen en tussen systemen en hoe deze invloed hebben op het functioneren.

4.5 De sociaal-cognitieve theorie

Onder dit kopje wordt de sociaal-cognitieve theorie uitgelegd.

Uitleg

De sociaal-cognitieve theorie van Bandura uit 1986 gaat ervan uit dat gedrag en gedragsverandering het gevolg is van omgevingsfactoren, persoonlijke factoren en gedragsfactoren (Burnett et al., 2016). Deze drie factoren staan ten opzichte van elkaar in een triade. Enerzijds wordt het gedrag door deze triade beïnvloed. Anderzijds beïnvloedt het gedrag ook weer deze triade. In de triade is dus onderscheid gemaakt tussen drie factoren: de omgevingsfactoren, de persoonlijke factoren en de gedragsfactoren (Houtsma, 2018). Deze factoren staan niet op zichzelf. Gesteld wordt dat mensen het gedrag van anderen observeren en dit vervolgens imiteren. Als dat gedrag tot een vorm van succes leidt, is het zeer waarschijnlijk dat iemand zich vaker zo zal gedragen (Early & Grady, 2017).

In 1957 creëerde Ellis het ABC-model waarin de focus ligt op het rationeel denken (Joy, 2018). De 'A' staat voor 'activating event' oftewel actie of gebeurtenis. De 'B' staat voor 'belief' oftewel 'wat je denkt of gelooft'. Ten slotte staat 'C' voor 'consequence' oftewel gevolg of consequentie. Het ABC-model is de basis voor de zogeheten cognitieve gedragstherapie, een therapie die op deze theorie gebaseerd is. Twee therapieën die op deze theorie zijn gebaseerd zijn de rationeel emotieve gedragstherapie van Ellis en de cognitieve therapie van Beck (McLeod, 2019).

Doel

Het doel van de sociaal-cognitieve theorie is om te laten zien welke invloed verschillende factoren hebben op het gedrag van iemand. De mens is een wezen met gedachten en gevoelens. Hiermee onderscheidt deze zich van een computer. Op de sociaal-cognitieve theorie zijn verschillende therapieën gebaseerd.

4.6 De presentietheorie

Onder dit kopje wordt de presentietheorie uitgelegd. Deze theorie wordt soms als behandelmethodiek gezien. In verband met de benaming is ervoor gekozen om de presentietheorie als theorie te beschouwen.

Uitleg

De presentietheorie is in 2001 bedacht door Andries Baart en heeft haar wortels in de zorgethiek. Het idee is dat professionals niet alleen taakgericht de relatie met cliënten aangaan maar vooral vanuit relationeel aspect (Schaftenaar & Van Outhousden, 2019). Presentiebeoefenaren moeten kijken vanuit het perspectief van een vriend(in). Zo kunnen cliënten echt gezien worden voor wie zij zijn en waar ze mee zitten, in plaats van dat ze als een soort project worden behandeld door de professional (Baart & Van de Vrede, 2020). De presentiebenadering af van de meeste benaderingen in de zorg- en welzijnssector (Klaase, 2017). Vanuit de presentiebenadering is het juist wenselijk dat de professional in de relatie dichtbij durft te komen en tegelijkertijd wel zijn kennis en vaardigheden bij zich houdt.

Dichtbij komen is zowel letterlijk als figuurlijk: dichtbij in de fysieke leefwereld van de cliënten en dicht bij dat wat voor de cliënten van belang is. Het relationele aspect is een van de belangrijkste aspecten in de presentiebenadering. Om professioneel te blijven is het van belang om niet 'op afstand' maar 'met afstand' professional te zijn. 'Op afstand' betekent zakelijk en formeel contact houden. 'Met afstand' betekent dat de professional wel dichtbij komt maar het hoofd erbij houdt en steeds overlegt. De presentietheorie komt voort uit de christelijke wereld en wordt veel gebruikt in het pastoraat (Braakhuis et al., 2019). In de presentiebenadering is het kernbegrip aandacht. Andere belangrijke termen in deze theorie zijn: ontmoeting, er zijn voor iemand, erkennen dat de ander ertoe doet en niemand de mindere is, de ander opzoeken, nabijkomen en openheid (Bakker-Klein, 2021).

Doel

Het doel van de presentietheorie is het benaderen en behandelen van cliënten vanuit een open, vrije en aandachtige houding waarin de nadruk ligt op nabijheid bieden als hulpverlener. Niet de behandelmethodieken of interventies zijn van belang voor de professional maar de relatie, het echte en het aanwezig zijn bieden de cliënten de ruimte om echt gezien te worden en het eigen verhaal te delen.

4.7 Conclusie

In deze paragraaf wordt antwoord gegeven op de eerste deelvraag: *Welke theorieën zijn er in de sociale psychologie die aansluiten bij de basishouding gelijkwaardigheid?*

In de humanistische psychologie ligt de focus op de groei en vrije wil van de mens. Daarnaast wordt de mens door deugden aangezet tot daden. Vanuit de positieve psychologie ligt de focus op dat wat een mens wel kan en op het benadrukken van de positieve kanten van het leven. Bij het behaviorisme ligt de focus op het voorspellen en beheersen van het gedrag van mensen. Het idee is dat gedrag versterkt of verzwakt kan worden door de inzet of het weghalen van een bepaalde prikkel. In de systeemtheorie is het systeem en niet het individu het uitgangspunt. Alle mensen maken deel uit van verschillende dynamische systemen. De verhoudingen binnen een systeem hebben effect op alle leden uit dat systeem. De sociaal-cognitieve theorie gaat ervan uit dat persoonlijke, omgevings- en gedragsfactoren met elkaar in wisselwerking staan en effect hebben op het gedrag van iemand. Het ABC-model van Ellis ondersteunt deze visie. In de presentietheorie ligt de focus op de relatie tussen de cliënt en hulpverlener. Zo kan de hulpverlener echt de persoon achter de cliënt zien.

Uit de onderzoeksresultaten blijkt dat de humanistische en positieve psychologie samen met de systeem- en presentietheorie het meest aansluiten op het werken vanuit een basishouding van gelijkwaardigheid. Geen enkele psychologische theorie spreekt expliciet over gelijkwaardigheid. Echter draait het bij deze vier psychologische theorieën het meest om de cliënt en de relatie in plaats van om de behandeling. In de presentietheorie staat de relatie met de cliënt centraal. In de positieve en humanistische psychologie en systeemtheorie ligt de focus voornamelijk op de cliënt en niet zozeer op de behandeling.

Hoofdstuk 5: Behandelmethodieken met als uitgangspunt gelijkwaardigheid

Deelvraag 2: Welke behandelmethodieken zijn er in de gezinsbegeleiding die aansluiten op de basishouding gelijkwaardigheid?

In dit hoofdstuk staan de behandelmethodieken beschreven die aansluiten bij de onderzochte theorieën in het vierde hoofdstuk. Per psychologische stroming zijn maximaal twee behandelmethodieken beschreven die ingezet worden bij gezinsbegeleiding.

De behandelmethodieken kunnen in het geheel worden ingezet door krachtgezinnen. Eventueel kunnen hier ook aspecten van gebruikt worden. Krachtgezinnen zijn geen behandelaren, maar bieden wel ondersteuning aan vraaggezinnen. In

Bijlage 6: Vergelijking van behandelmethodieken wat betreft gelijkwaardigheid in de hulpverleningsrelatie staan in tabel 5 de behandelmethodieken die met elkaar vergeleken worden op de basishouding gelijkwaardigheid.

5.1 Behandelmethodieken bij de humanistische psychologie

In deze paragraaf worden de behandelmethodieken uitgewerkt die bij de humanistische psychologie passen. Dit zijn de Transactionele Analyse en de Cliëntgerichte Psychotherapie.

Transactionele Analyse

De Transactionele Analyse¹ is een behandelmethodiek van Berne in de twintigste eeuw die zich richt op de ontwikkeling van mensen en systemen (Willemsen, 2017). De TA gaat ervan uit dat ervaringen uit het verleden besluiten over jezelf en je omgeving beïnvloeden en geeft inzicht in de rol die je inneemt in het contact met anderen (Hogeveen, 2018). De TA heeft drie filosofische uitgangspunten: mensen zijn OK², mensen hebben de capaciteit om na te denken en mensen kunnen veranderen. Er wordt in de TA onderscheid gemaakt in drie ego-posities: ouder, kind en volwassene (Movisie, 2016a). De ouder ego-positie neemt iemand in wanneer deze zich gedraagt zoals belangrijke ouderfiguren. De ego-positie van het kind neem je in wanneer je gedrag, denken en gevoelens zijn zoals die van een kind. De ego-positie van de volwassene neem je in wanneer je gedrag, denken en gevoelens leeftijd adequaat zijn. TA kan worden toegepast in een grote groep, kleine groep of in een gezin (Bunningen, 2018). Voorbeelden van interventies vanuit de TA zijn: drama- en winnaarsdriehoek³ en het OVK-model⁴ (Van der Meulen, 2016).

Doel

Het doel van de TA is dat de hulpverlener zich bewust is van zijn ego-positie in relatie met cliënten en dat deze inzicht krijgt in de ego-posities van de cliënten (TA Academie, 2020). In de hulpverleningsrelatie is de benadering van gelijkwaardigheid gewenst om cliënten zelfsturend te laten zijn en zodat zij eigen verantwoordelijkheid dragen (Movisie, 2016a). Als mensen inzicht hebben in hun manier van handelen helpt dit om het eigen gedrag of dat van anderen om te buigen naar effectief gedrag.

Effectiviteit

Uit onderzoek bleek dat de klinische variant van de TA de meeste effectieve en kostenbesparende behandeling is waarin de cliënt inefficiënt gedrag kan ombuigen naar effectief gedrag (Bunningen, 2018). Voor een onderzoek over drie jaar werd de TA vergeleken met enkele andere psychotherapieën (Horn et al., 2015). Iedere therapie bleek te werken, maar het effect van de TA was aanzienlijk groter. Na drie jaar was van de TA 68% van de cliënten hersteld en van de andere psychotherapieën 48%. Uit een onderzoek van Darbani et al. (2019) bleek dat de TA effectief is voor behandeling bij verbale conflicten, verwaarlozing en wangedrag.

¹ In het vervolg: TA

² OK betekent dat cliënt en hulpverlener allebei waardevolle mensen zijn. In het contact is er steeds een balans: ik voel mij oké, jij voelt je oké (Maas-Geesteranus, 2016).

³ Drama- en winnaarsdriehoek: hierin krijgt de hulpverlener en de cliënt inzicht in zijn houding en zijn handelen. Winnaarsdriehoek biedt alternatieven om uit de dramadriehoek te stappen.

⁴ OVK-model: hierin wordt duidelijk welke rol iemand inneemt in het contact met anderen. De rol van Ouder, Volwassene of Kind.

Cliëntgerichte Psychotherapie

De cliëntgerichte psychotherapie van Rogers is de bekendste behandelvorm binnen de humanistische stroming (Leijssen, 2015). Deze stelt dat er eerst naar de visie van de cliënten moet worden geluisterd en dat zij in hun eigen kracht moeten worden hersteld. De cliënten blijven als persoon centraal staan in het proces. Cliëntgerichte psychotherapie geeft cliënten de tijd en ruimte om eigen problemen te ontdekken en te accepteren (Ward & Hogan, 2015). Aanwezig zijn in het contact met de cliënten als middel. Dit is van belang om ruimte te geven aan betekenissen die in het leven van de cliënten eerder weggestopt of afgekapt werden (Mertens, 2021). Hierin zijn echtheid en transparantie in de relatie van belang.

Cliëntgerichte psychotherapie wordt in de hulpverleningsrelatie gekenmerkt door de volgende kernvoorwaarden: empathie, congruentie en onvoorwaardelijke positieve waardering (Ward & Hogan, 2015). Het proces van de cliënten wordt gezien als een betekenisgevingsproces, ervaringsproces, relationeel proces en een existentieel proces:

- Het betekenisgevingsproces: cliënten proberen zichzelf en gebeurtenissen in hun leven en omgeving te begrijpen.
- Het ervaringsproces: interne en externe prikkels worden verwerkt tot bewuste ervaringen.
- Het relationele proces: psychische problemen worden gezien als gevolg van de manier waarop de mens handelt in relaties met anderen.
- Het existentiële proces: verwezenlijking van de mogelijkheden in iemands leven.

Enkele interventies die gebaseerd zijn op de cliëntgerichte psychotherapie zijn: Individuele Rehabilitatie Benadering⁵ (Meinema, 2017). Interventies voor de therapeut zijn: een uitnodigende houding aannemen, aandachtig luisteren en 'echt' oftewel eerlijk en jezelf zijn naar de cliënt.

Doel

Het doel van de cliëntgerichte psychotherapie is om met cliënten een empathische, niet-bedreigende relatie op te bouwen en de cliënten de tijd en ruimte te geven om eigen problemen te ontdekken en deze te accepteren (Ward & Hogan, 2015). In het proces staan de cliënten als persoon centraal en kijkt de therapeut naar interventies die aansluiten bij de cliënten (Leijssen, 2015).

Effectiviteit

Uit onderzoek van Verheul en collega's (2015) is gebleken dat cliëntgerichte psychotherapie effectief is. Deze wordt momenteel gebruikt in de reguliere GGZ. Toch is cliëntgerichte psychotherapie niet veel effectiever dan andere psychotherapieën. De effectiviteit van de cliëntgerichte therapie nam wel verder toe, maar dit verschil was niet significant (Verheul et al., 2015).

5.2 Behandelmethodieken bij de positieve psychologie

In deze paragraaf worden de behandelmethodieken uitgewerkt die bij de positieve psychologie passen. Dit zijn de behandelmethodieken Oplossingsgericht Werken en Signs of Safety.

⁵ Individuele Rehabilitatie Benadering: mensen met een langdurige beperking worden ondersteunt op basis van eigen wensen en doelen.

Oplossingsgericht werken

'Oplossingsgericht Werken' is begin jaren '80 bedacht door De Shazer & Berg (Lovers, 2016). Het uitgangspunt is dat er voornamelijk wordt gekeken naar oplossingen voor de toekomst in plaats van de focus te leggen op de problemen in het verleden (Visser, 2015). Een ander uitgangspunt is dat niet de professional maar de cliënten de expert zijn in de situatie (Smet, 2016). De hulpverlener neemt een volgzame houding en de cliënten bepalen welke realistische doelen gesteld worden (Oosterlaken, 2015). Het proces wordt opgedeeld in haalbare stapjes om zo positieve ervaringen op te doen (Ruitenbergh, 2016). Samen met de professional wordt gezocht naar de eigen krachten en wordt gekeken welke krachten in de omgeving liggen die positieve invloed kunnen hebben op de situatie (Lovers, 2016).

Volgens Joosen & Van der Vaart (2014) is het van belang dat de professional een flexibele mindset heeft. Dit leidt tot een nieuwe belevingswereld waarin kwaliteiten veranderlijk kunnen zijn, de professional zich inspant om iets nieuws te proberen en waarin de professional zichzelf kan ontplooiën als persoon. Als professional kan je volgens hen zo de cliënten meer helpen te focussen op de positieve dingen in een situatie. In de afsluiting evalueren hulpverlener en cliënten het laatste gesprek op wat de cliënten allemaal bereikt hebben en wat zij hiervan meenemen voor de toekomst. Interventies die worden ingezet zijn: complimenteren, de yes-set⁶, focussen naast het probleem, positief her-etiketteren⁷, werken met schalen, de wondervraag⁸, het aannemen van een niet-wetende houding, gebruik maken van stilte, luisteren, niet oordelen en het stellen van vragen (Joosen & Van der Vaart, 2014).

Doel

Het doel is dat cliënten sterker worden en een positiever en bevredigender leven kunnen leiden (De Jong & Berg, 2015). Het doel van Oplossingsgericht Werken is dat de hulpverlener naast de cliënten gaat staan en deze ondersteunt in het oplossen van de eigen problemen vanuit empowerment.

Effectiviteit

Uit onderzoek van Smet (2016) blijkt dat Oplossingsgericht Werken werkzaam is voor gezinnen waar sprake is van complexe problematiek. De hogere mate van betrokkenheid van de ouders heeft een oorzakelijk verband met een lagere opvoedbelasting. De betrokkenheid van de professional in het gezin werkte ten goede. Uit een ander onderzoek bleek dat gezinsleden van probleemgezinnen minder isolatie, ontmoediging en vijandigheid van andere gezinsleden ervoeren ten gevolge van deze behandelmethodiek (Cockburn, Thomas & Cockburn, 1997, geciteerd in Franke, 2016).

Signs of Safety

Signs of Safety is opgezet door Turnell & Edwards (1999, geciteerd in Joos, 2019). Deze behandelmethodiek heeft de focus liggen op wat goed gaat en wordt ingezet bij gezinnen waar sprake is van kindermishandeling (Vink et al., 2017). Voordat het gezin wordt behandeld, worden eerst de feiten in kaart gebracht en wie dit gesignaleerd heeft (Sepers & Timmer, 2016). Dit wordt gedaan om zo een open gesprek met ouders te kunnen voeren en omdat feiten objectief zijn en zo wordt voorkomen dat actie wordt ondernomen of weerhouden op basis van vermoedens. Daarna wordt

⁶ Yes-set: vragen stellen of zaken voorleggen waarop de cliënten wel 'ja' moeten zeggen om zo een krachtige atmosfeer te creëren.

⁷ Positief her-etiketteren: uitspraken over problemen hardop herinterpreteren en er een positieve betekenis aan verbinden.

⁸ Wondervraag: doelgerichte techniek om cliënten te laten verbeelden wat hun gewenste situatie is.

onderzocht wat al goed gaat, worden doelen opgesteld en monitort de hulpverlener de voortgang in het gezin.

Het uitgangspunt is dat een gezin altijd iets van een netwerk en positieve eigenschappen heeft. De focus ligt op de positieve uitzonderingen in situaties. Samen met de professional wordt gezocht naar de krachten van het gezin en er wordt bekeken welke mensen onder dit netwerk vallen.

De hulpverlener heeft een respectvolle houding, kijkt naar positieve veranderingen in een gezin, werkt samen met het gezin en laat het gezin eigen keuzes maken. Het is van belang dat de professional werkt vanuit een gelijkwaardige positie zodat moeilijke bespreekbare onderwerpen besproken kunnen worden en er een goede relatie ontstaat.

Interventies die ingezet worden zijn: keuzemogelijkheden bieden, zoeken naar positieve uitzonderingen, de schaalvraag en 'go slow, go fast'⁹ (Reekers et al., 2019). Het netwerk kan worden uitgewerkt met een genogram of veiligheidscirkel (Wiggerink & Vogel, 2017).

Doel

Het doel van Signs of Safety is om de onveiligheid bespreekbaar te maken in een gezin waar (vermoedelijk) sprake is van kindermishandeling en het gezin weer veilig te maken voor kind en ouders (Reekers et al., 2019). Dit wordt gedaan door draagkracht te creëren in een gezin waardoor deze weer zelf in staat is om met opvoedproblemen en spanningen om te gaan. Het sociale netwerk wordt hierbij betrokken (Kuiper & Bannink, 2019).

Effectiviteit

In Nederland zijn weinig gecontroleerde effectenonderzoeken geweest met betrekking tot Signs of Safety (Reekers et al., 2019). Uit een onderzoek in Groot-Brittannië bleek dat ouders, waar Signs of Safety was ingezet, zich gerespecteerd en begrepen voelden (Sheehan et al., 2018). Zij gaven aan dat de hulpverlener dezelfde doelen voor ogen had als zij en dat ze zich zo gezien voelden. Volgens hulpverleners werken transparantie en focus op krachten van de ouders bevorderend voor de samenwerkingsrelatie met ouders (Reekers et al., 2019). In 2017 onderzochten Vink en collega's (geciteerd in Reekers et al., 2019) de effectiviteit van deze behandelmethodiek in Nederland en bleek deze behandelmethodiek effectief, maar het onderzoek is niet geheel betrouwbaar vanwege lage opkomst en lage risico in de gezinnen wat betreft onveiligheid. Het Nederlands Jeugdinstituut stelt dat de behandelmethodiek 'goed onderbouwd' is (Wiggerink & Vogel, 2017).

5.3 Behandelmethodieken bij het behaviorisme

In deze paragraaf wordt de behandelmethodiek conditionering uitgewerkt die bij het behaviorisme past.

Conditionering

Conditionering is een leerproces waarbij het gedrag van een persoon afhankelijk is van een stimulus die optreedt in de omgeving (Akpan, 2020). Conditionering stelt dat leren een veranderingsproces is dat optreedt doordat een stimulus een reactie veroorzaakt (Basri et al., 2020). De reactie komt voort

⁹ Go slow, go fast: de hulpverlener zoomt in op details in een situatie die wel goed gingen en vergroot deze uit.

uit ervaringen die iemand heeft opgedaan in zijn leven. Conditionering bestaat uit twee soorten (Akpan, 2020):

1. Klassieke conditionering
2. Operante conditionering

Klassieke conditionering stelt dat de prikkel een voorwaarde is voor een reactie van een persoon (Löwik, 2017). Klassieke conditionering is ontwikkeld door Ivan Pavlov (Jarius & Wildermann, 2015). Het is een leerproces waarbij herhaaldelijk een koppeling wordt gemaakt tussen een neutrale stimulus en een onvoorwaardelijke reactie die een aangeboren reactie uitlokt. Het doel van klassieke conditionering is het verklaren van het gedrag dat een mens laat zien (Löwik, 2017). Klassieke conditionering is één van de meest eenvoudige en effectieve modellen die het leren verklaart en het gedrag stuurt vanuit de hele psychologie (Zimbardo, 2017).

Operante conditionering is bedacht door de behaviorist Burrhus Skinner. Deze stelt dat leren een actief proces is en dat het de mens is en niet het object die veranderingen in het gedrag in gang zet (MacBlain, 2018). Verandering vindt plaats als gedrag wordt beloond of bestraft en associaties zijn gevonden tussen het gedrag en de consequentie (MacBlain, 2018). Een plezierige reactie versterkt en een onplezierige reactie verzwakt het gedrag. Gedrag wordt gevormd door de consequentie die wordt veroorzaakt door het gedrag zelf (Basri et al., 2020). Het is een tweerichtingsproces: het gedrag werkt op de omgeving en tegelijkertijd vormt de omgeving het gedrag (Akpan, 2020). Gedrag is een relatie tussen een stimulus en respons (Basri et al., 2020). Skinner maakt onderscheid in twee soorten reacties

1. Respondentrespons: de reactie wordt veroorzaakt door een stimulus.
2. Operante respons: de reactie die ontstaat als gevolg van een stimulus.

Uit het onderzoek naar conditionering is gebleken dat conditioneren niet zozeer wordt ingezet in de hulpverlening als behandelmethodiek, maar meer als een techniek of interventie die ingezet wordt in meerdere behandelmethodieken. Dit is zichtbaar in de praktijk, doordat kinderen op school of thuis worden beloond voor goed gedrag. Een beloning kan bijvoorbeeld een sticker, bijzonder taakje of extra lang opblijven. Negatief gedrag wordt afgestraft door het afnemen van iets wat leuk is, bijvoorbeeld schermtijd. Negatief gedrag kan ook worden verminderd door een sanctie op te leggen die als onplezierig wordt ervaren, bijvoorbeeld eerder naar bed moeten of je kamer verplicht opruimen. Doordat conditionering eerder te zien is als techniek of interventie wordt deze niet verder meegenomen in de vergelijking van behandelmethodieken.

5.4 Behandelmethodieken bij de systeemtheorie

In deze paragraaf wordt de behandelmethodiek uitgewerkt die bij de systeemtheorie past. Dit is de behandelmethodiek systeemtherapie.

Systeemtherapie

In de hulpverlening bestaat een systeem uit een aantal mensen bij elkaar die op een bepaalde manier met elkaar verbonden zijn. De systeemtherapie bestaat uit drie stromingen:

1. *Systeemtherapie met de focus op contextuele, historische en constitutionele factoren.*
De grondlegger voor de contextuele therapie is Bösztörményi-Nagy (1984, geciteerd in Aelen et al., 2017). In deze therapie wordt gewerkt met een genogram of stamboom om relaties in kaart te brengen. Het doel is om verschillende werkelijkheden samen te brengen en te laten integreren (Buysse & Verhofstadt, 2014, geciteerd in Gijbels, 2018).
2. *Systeemtherapie met de focus op gedragspatronen.*
In deze therapie wordt gekeken naar de patronen en niet zozeer naar wat er gezegd wordt. De therapeut focust op herstructurering van de communicatie, regels en gezinshiërarchie. Een van de therapieën in deze stroming is de structurele gezinstherapie van Minuchin. Het doel is om de structuur in een gezin aan te passen zodat zelf de problematiek kan worden aangepakt (Minuchin, 1974, geciteerd in Tadros, 2019).
3. *Systeemtherapie met de focus op de sociale constructie van de wereld (Gijbels, 2018).*
Het uitgangspunt is dat taal de werkelijkheid creëert en dat niemand een buitenstaander is. De oplossingsgerichte en narratieve therapie zijn hier voorbeelden van (Berg, 1994; Kim, 2008, geciteerd in Van der Hoeven et al., 2018). De cliënten en hulpverlener bouwen samen een hoopvol verhaal op om zo een meer leefbare realiteit te creëren.

In deze uitleg wordt met een systeem een gezin bedoeld en ligt de focus op multisystemic therapy (MST) oftewel multisysteemtherapie. Deze vorm van systeemtherapie wordt drie tot vijf maanden ingezet bij gezinnen waar ernstige problematiek is (Blanckstein et al., 2016). De focus ligt bij multisysteemtherapie op het verbeteren van de communicatie en relatie tussen gezinsleden en draait minder om wat in een systeemlid afspeelt (Verschuur & Korfage, 2020). De systeemtherapeut heeft een respectvolle en niet-wetende houding en de cliënten zijn de expert (Hillewaere, 2020). In de behandeling kan gebruik gemaakt worden van de dialogische en narratieve benadering waarin de cliënten de leiding hebben. Dit biedt de hulpverlener, in dit geval de gezinstherapeut, de mogelijkheid om met het systeem op gelijkwaardige voet te staan en om zo samen te kijken naar wat nodig is. De relatie tussen het gezin en de hulpverlener is cruciaal om tot een effectieve samenwerking te komen. Interventies bij de multisysteemtherapie zijn volgens het Nederlands Jeugdinstituut (2015): 24/7 beschikbaar zijn als hulpverlener, nadruk leggen op de sterke kanten van een gezin, een therapeutische relatie met het gezin opbouwen en ouders ondersteunen bij het opstellen en toepassen van regels om de opvoedstrategieën aan te passen.

Doel

Het doel van de systeemtherapie is om vanuit een relationeel en contextueel oogpunt te kijken naar de verhoudingen en communicatie in een systeem. Bij multisysteemtherapie is het uitgangspunt dat ouders uiteindelijk zelf weer in staat zijn om de opvoeding te hanteren (Blanckstein et al., 2016). Het uitgangspunt voor kinderen en jongeren is dat hun leefwereld zo wordt geherstructureerd dat zij beter kunnen functioneren.

Effectiviteit

Uit onderzoek van Langeland (2019) blijkt dat meerdere vormen van systeemtherapie wetenschappelijk bewezen effectief zijn bij verschillende doelgroepen. Daarnaast stelt het Nederlands Jeugdinstituut (2015) dat multisysteemtherapie een hoge mate van effectiviteit heeft. De reguliere systeemtherapie, die bewezen effectief is, sluit onvoldoende aan bij de belevingswereld van jongeren met een licht verstandelijke beperking.

5.5 Behandelmethodieken bij de sociaal-cognitieve theorie

In deze paragraaf worden de behandelmethodieken uitgewerkt die bij de sociaal-cognitieve theorie passen. Dit zijn de behandelmethodieken cognitieve gedragstherapie en rationeel-emotieve gedragstherapie.

Cognitieve gedragstherapie

Cognitieve gedragstherapie¹⁰ is in de jaren '60 en '70 van de twintigste eeuw door Ellis en Beck ontwikkeld (Batink & Peeters, 2018). De cognitieve therapie en de gedragstherapie zijn helemaal geïntegreerd en tegenwoordig wordt met de CGT hetzelfde bedoeld. Dit is feitelijk onjuist. De integratie is vooral te zien in de evidence-based interventies. Deze bestaan nagenoeg allemaal uit een divers pakket van zowel gedragstherapie als cognitieve therapie (Van Arkel, 2021). De CGT bestaat uit vijf componenten: psycho-educatie, vaardigheidstraining, cognitieve herstructurering, exposure en plannen voor het voorkomen van terugval (Van Rooijen, 2018). Daarnaast worden ook vaak vormen van belonen en modelling gebruikt. CGT wordt ingezet bij kinderen vanaf zes jaar omdat er maar een beperkt aantal studies zijn die aantonen dat deze behandeling ook effectief is voor kinderen jonger dan zes jaar. De CGT richt zich op de manier waarop mensen denken en handelen om zo emotionele problemen en gedragsproblemen op te kunnen lossen (Branch & Willson, 2018). Interventies die gebruikt kunnen worden zijn: cognitieve herstructurering, zelfinstructietraining, hardop-denken-methode, probleemoplossend denken, zelfmanagement, de woedethermometer¹¹, psycho-educatie en gedragsexperimenten (De Lange, 2019).

Doel

Het doel is om mensen vaardigheden aan te leren om symptomen van angst te kunnen beheersen (Van Rooijen, 2018). Samen met de therapeut wordt actief gewerkt in het dagelijks leven. De cliënt leert anders te denken door middel van oefeningen en opdrachten. Dit heeft effect op hoe de cliënt zich vervolgens voelt (Branch & Willson, 2018).

Effectiviteit

Uit onderzoek blijkt dat CGT goed werkt bij mensen met psychische problemen (Van Arkel, 2021). Uit onderzoek van Kandall & Peterman (2015) en Warwick et al. (2017) blijkt dat twee-derde van de jeugdigen positief reageert op CGT. Uit onderzoek van Wolters en collega's (2016) is gebleken dat CGT gecombineerd met medicatie niet per se effectiever werkt bij kinderen met een obsessieve compulsieve dwangstoornis dan wanneer enkel CGT ingezet wordt. Daarnaast is uit andere onderzoeken gebleken dat CGT effectiever werkt dan enkel medicatie bij angst en depressie (Branch & Wilson, 2018). Als kanttekening moet gesteld worden dat CGT alleen effectief werkt wanneer deze volledig en goed geprotocolleerd wordt uitgevoerd (Franklin et al., 2011 geciteerd in De Haan, 2017).

¹⁰ In vervolg: CGT

¹¹ Woedethermometer: aangeven hoe hoog de woede bij iemand zit door middel van een thermometer.

Rationeel-emotieve gedragstherapie

In de jaren '50-'60 van de vorige eeuw ontwikkelde Ellis de rationeel-emotieve therapie. Uiteindelijk werd dit de Rational Emotive Behavior Therapy¹² (Van den Bout, 2018). Ellis stelde dat gedachten worden geactiveerd door gebeurtenissen (Anneese, 2015). Hij maakte hierin onderscheid tussen gedachten: rationele gedachten maken ons tevreden, irrationele gedachten maken ons somber. Problemen ontstaan niet door de dingen die gebeuren, het zijn de gedachten en denkpatronen die leiden tot problemen (Ackerman, 2021). Gebaseerd op deze gedachte ontwikkelde Ellis het ABC-schema om emotionele en gedragsstoornissen te verklaren, te beschrijven en te behandelen (Ackerman, 2021). Deze gedachte wordt beschreven in het ABC-schema, later werd hier 'DE' bijgezet om tot een oplossing te komen (Ackerman, 2021):

- A. De gebeurtenis (activating event).
- B. De overtuiging (belief).
- C. Het gevolg van ons gedrag en emoties (consequence).
- D. De argumenten tegen de overtuiging (disputation of beliefs).
- E. Het nieuwe effect (new effect).

De interventies die door een hulpverlener kunnen worden ingezet zijn: het ABC-model, het G-model¹³ (Bogers, 2020).

Doel

Mensen bereiken keuzevrijheid door tijdens therapiesessies veel te trainen en analyseren. Zo leren ze kiezen tussen rationele en irrationele gedachten (Anneese, 2015). Het ABCDE-schema helpt om stoornissen in gedrag en gedachten te verklaren, beschrijven en behandelen (Ackerman, 2020).

Effectiviteit

De REBT is een behandelmethodiek waarvan de literatuur nog groeiende is (Chrysidis et al., 2020). Uit experimentele onderzoeken blijkt dat REBT effectief is bij beweging gerelateerde kwesties en verschillende aandoeningen (David et al., 2018). Daarnaast blijkt dat REBT even effectief is als farmacotherapie. Deze laat de bruikbaarheid van REBT zien.

5.6 Behandelmethodieken bij de Presentietheorie

In deze paragraaf wordt de behandelmethodieken uitgewerkt die bij de presentietheorie passen. Dit zijn de behandelmethodieken geweldloos verzet en eigen regie.

Geweldloos verzet

De behandelmethodiek 'Geweldloos verzet' is opgericht door Omer (2004, geciteerd in Derksen, 2016) en heeft als uitgangspunt ouders hun opvoedkundige autoriteit terug te geven door geweldloze interventies in te zetten (Derksen, 2016). Volgens Omer zijn veel kinderen ontspoord geraakt door een gebroken gehechtheidsrelatie met de ouders. In deze behandelmethodiek worden hiërarchische afstand en relationele nabijheid tussen ouder en kind met elkaar gecombineerd (Bom & Wiebenga, 2017). De focus ligt op de ouders en verzorgers in plaats van op het kind (Visser et al., 2020).

¹² In vervolg: REBT

¹³ G-model: de nederlandse aangepaste versie van het ABC-model. Het in gesprek gaan met de cliënt aan de hand van de 5G's. Gebeurtenis, gedachten, gevoel, gedrag en gevolg.

Grensoverschrijdend gedrag van een kind kan ertoe leiden dat de ouder uit onmacht toegeeft of er reageert met agressie. De behandelmethodiek biedt ouders kennis van verschillende interventies die zij kunnen inzetten als alternatief voor agressie in conflictsituaties (Kuay et al., 2017). Ouders leren te de-escaleren, vertraagd te reageren en hen wordt geadviseerd hun omgeving in te lichten, zodat zij de ouders kunnen ondersteunen. Betrokkenen geven dezelfde boodschap aan het kind in kwestie. Dit wordt gedaan vanuit de 'wij-boodschap'. Uitgangspunten zijn: positieve aanwezigheid en aandacht. In de praktijk betekent dit dat de ouders aangeven aan hun kinderen wat zij wel en niet waarderen qua gedrag. Twee meest gebruikte interventies zijn: de aankondigingsbrief en de 'sit-in' (Van Sambeek, 2019).

Doel

Het doel van 'Geweldloos verzet' is dat ouders weer de regie krijgen in de opvoeding, zonder dat daar agressie aan te pas komt. De behandelmethodiek biedt alternatieven om in een conflict naar een vreedzame oplossing te werken. Het is volgens Omer van belang dat het netwerk van het gezin betrokken wordt en dat daarmee geheimhouding in het gezin doorbroken wordt (Engels, 2016).

Effectiviteit

De behandelmethodiek 'Geweldloos verzet' is aan het begin van de 21^e eeuw ontstaan. Tussen 2008 en 2015 zijn vier studies gedaan naar de effectiviteit waaruit positieve resultaten kwamen (Campforts et al., 2016). Er zijn echter te weinig gecontroleerde en grote evidence-based studies die de effectiviteit officieel kunnen bevestigen (Chambles & Hollon, 1998, geciteerd in Campforts et al., 2016). Een gebrek aan meetinstrumenten die aansluiten op de behandelmethodiek maakt het ook moeilijk is om te bewijzen dat 'Geweldloos verzet' effectief is.

Eigen regie

In onze samenleving heeft de verzorgingsstaat plaatsgemaakt voor de participatiesamenleving (Vlogman, 2018). Iedereen moet in staat zijn om actief mee te doen in de samenleving. Echter hebben veel mensen hier ondersteuning bij nodig. De hulpverlener ondersteunt, laat cliënten dingen zelf bepalen en grijpt alleen in waar nodig (Van Arum et al., 2020). De wensen en ideeën van cliënten zijn voor de hulpverlener de uitgangspunten voor het stellen van doelen om zo de situatie te verbeteren. De uitgangspunten van eigen regie zijn: gelijkwaardigheid, gericht zijn op wensen en mogelijkheden om zo samen te zoeken naar oplossingen die passen bij iemand en langdurig werkzaam zijn. Eigen regie gaat niet alleen over zelf keuzes maken en richting geven aan het leven, maar focust ook op het inzetten van iemands netwerk. Eigen regie heeft positieve gevolgen voor een gezin (Ploeg & Kusters, 2019). Zo draagt eigen regie bij aan het vergroten van het gevoel van controle hebben. Dat kan leiden tot een betere gezondheid en een goed welbevinden. Daarnaast kan een ouder het gedrag van het kind positief beïnvloeden. Als laatste zorgt meer eigen regie ervoor dat ouders minder gedragsproblemen bij hun kind ervaren. Er zijn vier werkzame elementen van eigen regie (Meinema, 2017):

1. Eigenaarschap (in de 'cliëntgerichte therapie' van Rogers),
2. Kracht (in het 'sterke punten perspectief' van Saalebey),
3. Motivatie (in de 'zelfbeschikkingstheorie' van Deci & Ryan)
4. Contacten (in de 'presentietheorie' van Baart)

Interventies die een hulpverlener kan inzetten, zijn: met de cliënt een ecogram¹⁴ maken en vragen stellen m.b.t. zelfregie. Daarnaast kan de hulpverlener gebruik maken van de toolkit 'werken aan eigen regie' van Movisie (2016b).

Doel

Het doel van eigen regie is dat de cliënten zelf keuzes maken en richting geven aan hun eigen leven (Ince & Schmidt, 2017). De afhankelijkheid van de overheid en professionele zorg neemt vervolgens af door het groeien van eigen regie. De hulpverlener werkt vanuit de basishouding gelijkwaardigheid en zoekt met de cliënten naar hun wensen en mogelijkheden voor een langdurig werkzame oplossing (Meinema, 2017).

Effectiviteit

Er is weinig actueel onderzoek beschikbaar over de effectiviteit van 'Eigen regie' (Meinema, 2017). Er zijn wel effectieve interventies die als trefwoord 'eigen regie' hebben. Uit onderzoek is gebleken dat een interventie effectiever is als de cliënten gemotiveerd zijn om aan het werk te gaan. Hierbij is eigen regie een belangrijk concept voor hulpverleners om zo mensen passend en effectief te ondersteunen. Werken vanuit eigen regie heeft een positief effect op cliënten, omdat de cliënten zo meer grip houden op de eigen situatie doordat zij zelf beslissingen kunnen nemen (Vlogman, 2018).

5.7 Conclusie

In deze paragraaf wordt antwoord gegeven op de tweede deelvraag: 'Welke behandelmethodieken zijn er in de gezinsbegeleiding die aansluiten op de basishouding gelijkwaardigheid?'.
Om antwoord te krijgen op deze tweede deelvraag zijn de onderzochte behandelmethodieken naast elkaar gelegd en is gekeken naar behandelmethodieken die aansluiten bij de verschillende aspecten van gelijkwaardigheid. De definitie van de 'basishouding gelijkwaardigheid' staat geciteerd op p. 16.

Deze definitie bestaat uit zes aspecten. Vijf aspecten komen voort uit de definitie en het zesde aspect is gelijkwaardigheid zelf. Deze is toegevoegd om te kunnen vergelijken in welke behandelmethodieken gelijkwaardigheid echt benoemd wordt. In

¹⁴ Ecogram: een model om het netwerk in kaart te brengen (Scheffers, 2015).

Bijlage 6: Vergelijking van behandelmethodieken wat betreft gelijkwaardigheid in de hulpverleningsrelatie staat de tabel waarin de behandelmethodieken met elkaar vergeleken worden. Aan de hand van deze tabel wordt de conclusie getrokken.

Uit het onderzoek is gebleken dat er twee behandelmethodieken zijn die niet aansluiten bij de aspecten van gelijkwaardigheid. Dit zijn de behandelmethodieken 'klassieke' en 'operante conditionering'. De behandelmethodieken 'Cognitieve gedragstherapie', 'Rationeel-erotische gedragstherapie' en 'Geweldloos verzet' bevatten twee van de zes aspecten van gelijkwaardigheid. De behandelmethodieken: 'Transactionele Analyse', 'Cliëntgerichte psychotherapie' en 'Systeemtherapie' bevatten drie van de zes aspecten waaruit gelijkwaardigheid bestaat. De behandelmethodieken 'Oplossingsgericht werken' en 'Signs of Safety' bevatten vier van de zes aspecten. 'Oplossingsgericht werken' sluit als enige behandelmethodiek aan op het aspect: 'naast de cliënt staan'. Er zijn twee behandelmethodieken die aansluiten bij vijf van de zes aspecten. Het gaat om de behandelmethodieken 'Multisysteemtherapie' en 'Eigen regie'. Deze sluiten beide niet aan op het aspect: naast de cliënt staan.

Uit de resultaten blijkt dat geen enkele behandelmethodiek volledig aansluit op de basishouding gelijkwaardigheid, zoals Scheffers (2015) deze formuleert. Als gekeken wordt naar de tabel is te zien dat 'Multisysteemtherapie' en 'Eigen regie' wel aan vijf van de zes aspecten voldoen. Wanneer gekeken wordt naar de tweede deelvraag kan gesteld worden dat deze twee behandelmethodieken het meest antwoord geven op de deelvraag en het meeste aansluiten bij de basishouding gelijkwaardigheid.

Hoofdstuk 6: Praktische en communicatieve vaardigheden

Deelvraag drie: Welke praktische en communicatieve vaardigheden zijn volgens steungezinnen van belang bij de ondersteuning aan vraaggezinnen?

De definitie van ‘vaardigheden’ zoals deze in Bijlage 1: Terminologie staat: “Vaardigheden hebben immers betrekking op handelen in de wereld, op activiteiten waarvan de uitvoering met kwaliteitsmaatstaven wordt getoetst. ... Samengevat kun je dit zo formuleren: je weet hoe je iets doet.” (Bax et al., 2021, p.4)

Er zijn negen mensen geïnterviewd: acht steungezinnen en één coördinator van steungezinnen. interviews afgenomen. Alle gegevens zijn geanonimiseerd. In dit hoofdstuk staan de resultaten van de interviews beschreven.

6.1 Praktische vaardigheden

In deze paragraaf ligt de focus op praktische vaardigheden in de ondersteuning.

Aanbod

Tijdens de interviews gaven vijf steungezinnen aan dat zij één keer per week ondersteuning bieden aan een vraaggezin. Volgens hen is structureel contact en beschikbaar zijn voor het vraagkind van belang (SA|3.3,2021, SG|3.4,2021).

Communicatiemiddelen

Veel van het contact tussen steun- en vraaggezinnen verloopt via WhatsApp. Zo stuurt steungezin E foto's van het vraagkind (SE|3.9,2021) en maakt afspraken via WhatsApp. Enkele steunouders geven aan dat mondelinge overdracht belangrijk is (SE|3.13,2021 en SG|3.23,2021).

Praktische ondersteuning

De meeste steungezinnen zien veel ondersteuning als vanzelfsprekend en zouden dit niet zozeer ‘praktische ondersteuning’ noemen. Praktisch ondersteuning wordt veelal geboden in de vorm van verzorging van het vraagkind (SG|3.32,2021). Volgens steungezin B kunnen steun- en vraaggezin van elkaar leren (SB|3.26,2021). Volgens de coördinator bieden andere steungezinnen meer praktische ondersteuning en is het belangrijk om hierover afstemming te vinden (CI|3.27,2021, CI|3.28,2021).

Signaleren

Steungezinnen gaven aan dat zij bewust het vraaggezin in de gaten houden qua gedrag en veiligheid. Steungezin E vertelt: *“Ik merkte ook wel dat de moeder soms echt te boos op het jongetje werd ...”* (SE|3.35,2021). Steungezin C en G geven aan dat het vraaggezin het contact verbreekt bij commentaar of als ze te dichtbij komen (SC|3.10,2021 en SG|3.25,2021).

Belemmeringen

De COVID-19 pandemie en WhatsApp bleken de grootste belemmeringen in het contact te zijn. Drie steungezinnen gaven aan dat de COVID-19 pandemie goed contact bemoeilijkt. Steungezin D ging

ondanks de maatregelen toch langs bij het vraaggezin (SD|3.23,2021), terwijl steungezin H juist geen fysieke afspraken wilde hebben (SH|3.7,2021).

De derde belemmering is het vrijwillig kader. Twee steungezinnen en de coördinator geven het gebrek aan bevoegdheid aan (SC|3.32,2021, CI|3.14,2021).

6.2 Communicatieve vaardigheden

In deze paragraaf staat welke communicatieve vaardigheden van belang zijn.

Contact organisatie

Twee steungezinnen geven aan dat zij meerdere keren een melding hebben gedaan bij de organisatie. Beiden geven aan dat het fijn is als je terecht kan bij de organisatie en er niet alleen voor staat (SC|3.29,2021 en SG|3.33,2021).

Contact met vraagouders

Uit de interviews bleek dat de steungezinnen en coördinator samenwerking en contact onderhouden met vraagouders heel belangrijk vinden. Voorbeelden: *“We hadden laatst wel zoiets van: ‘het is wel leuk om een keertje weer even gewoon koffie te drinken’. Want met ophalen ... dan hebben de jongens allebei: ‘dag mama van vraagkind, dag mama van eigen zoon’.”* (SB|3.18,2021) en *“Dan zaten we nog aan tafel want hij at hier ’s avonds mee. Dan zeiden we ‘oh, kom er even gezellig bij zitten’. Dus haar er veel bij betrekken.”* (SE|3.19,2021). Raakvlak met vraagouders werd als positieve factor gezien voor de opbouw van contact (SD|3.8,2021, SE|3.24,2021, SH|3.25,2021).

Effectieve communicatie

Vier steungezinnen gaven aan dat je duidelijke afspraken moet maken en dat je goed moet kunnen luisteren. De coördinator bevestigt dat: *“Ja, daar neem ik ook goed de tijd voor. Ik merk zelf dat ik dat belangrijk vind. Ik merk ook dat gezinnen dat fijn vinden. Daardoor blijf je ook betrokken en loop je ook goed mee in de vraag.”* (CI|3.8,2021). Daarnaast gaven drie steungezinnen aan dat het belangrijk is om vragen te blijven stellen en te observeren. Steungezin F zegt: *“En dat je goed kan doorvragen zonder dat je meteen je oordeel klaar hebt.”* (SF|3.12,2021). Steungezin E zegt: *“Om goed te observeren. Goed kijken en luisteren. Veel vragen, tenminste op een manier die wel prettig voor ze is natuurlijk. Niet te indringend.”* (SE|3.37,2021).

Positioneren

Vaak werd het woord ‘houding’ genoemd in de gesprekken. De meest genoemde houdingen zijn je gelijkwaardig (SA|3.11,2021, SB|3.16,2021, SD|3.19,2021, SE|3.22,2021, SF|3.6,2021) en begripvol (SB|3.45,2021, SE|3.25,2021, SG|3.35,2021) opstellen. Van de steungezinnen die gelijkwaardigheid noemden, waren vier hulpverlener. Drie daarvan gebruikten expliciet het woord ‘gelijkwaardig’. Het steungezin wat geen hulpverlener was, legde wel de nadruk op gelijkwaardigheid maar noemde dit niet specifiek. Daarnaast vonden twee steungezinnen en de coördinator aansluiting bij het vraaggezin belangrijk (SC|3.5,2021, SE|3.12,2021, CI|3.20,2021, CI|3.31,2021). Over leiding nemen in een vraaggezin waren de meningen verdeeld. Waar steungezin G zei: *“Als ik een leidende rol inneem gooien ze de deur dicht. Dan komen we niet meer binnen. Dan is er geen zorg meer en ook geen zicht*

meer op het jongetje. Dus ik neem een wat terughoudende rol in.” (SG|3.27,2021), zei steungezin H het tegenovergestelde: *“Het feit dat ik daar zo kordaat de leiding pakte, was voor haar een ‘piece of cake’. Toen had ik haar.”* (SH|3.11,2021).

Eigenschappen

De meest genoemde eigenschappen zijn: inlevingsvermogen, open zijn en een hart voor mensen hebben. Steungezin B zegt over inlevingsvermogen: *“Ik kan ook een stukje inleven in hoe de moeder van het vraagkind zich voelt ondanks dat ik niet weet wat zij meemaakt.”* (SB|3.40,2021). Steungezin G vertelt waarom zij openheid en eerlijkheid belangrijk vindt: *“... en hoe lastig het dan ook is en hoe vervelend je het dan ook vindt ... je zal dan eerlijk moeten blijven naar elkaar.”* (SG|3.41,2021). Tot slot vertelt steungezin E: *“Het is ook belangrijk dat de begeleider (Krachtgezin) hart heeft voor deze mensen. Als er moeite is ... als er geen klik is, dan een ander kracht- en vraaggezin combi zoeken”* (SE|3.41,2021).

Grenzen aangeven

Vijf steungezinnen gaven aan dat je je eigen grens niet moet overschrijden. Steungezin D verwoordt dit als volgt: *“Maar ik trek dan wel weer de grens van: ‘je mag altijd je verhaal komen doen, je bent altijd welkom maar ik ben niet de hulpverlener’.”* (SD|3.12,2021). Steungezin G geeft een kanttekening bij ‘grenzen aangeven’: *“Ik denk dat als je als steungezin niet meegaat met de wensen van het gezin, waarvan je het kind opvangt, dat je dan spaak gaat lopen met elkaar.”* (SG|3.18,2021).

6.3 Voor krachtgezinnen

In deze paragraaf staan de adviezen voor krachtgezinnen uitgewerkt.

Adviezen voor krachtgezinnen

Meerdere steungezinnen gaven aan dat je je kwetsbaar moet opstellen. Steungezin A zegt hierover: *“En dat je ook jezelf laat zien en je kwetsbaar opstelt. Helemaal niet dat je alles weet ofzo.”* (SA|3.23,2021). Daarnaast gaven meerdere steungezinnen aan dat passende ondersteuning belangrijk is. Voorbeelden zijn: kwalitatieve zorg bieden (SA|3.17,2021), niet alles willen voorkomen (SB|3.37,2021), positief blijven communiceren (SG|3.40,2021) en meedenken met het vraaggezin (SF|3.14,2021). Verder adviseren meerdere steungezinnen dat het Krachtgezin haar eigen oordeel achterwege moet laten om zo goed te kunnen aansluiten bij de visie van het vraaggezin. Steungezin F zegt: *“... je eigen oordeel en opvattingen opzij kan zetten.”* (SF|3.13,2021).

Daarnaast wordt geadviseerd een gezonde balans afstand-nabijheid te houden. Steungezin G zegt: *“Als je te betrokken bent dan nemen ze dingen niet meer van je aan maar dan ben je er zelf ook te betrokken bij. Dan kan je volgens mij niet goed meer van een afstand de situatie bekijken en beoordelen. Volgens mij is dat wel in zo’n situatie nodig.”* (SG|3.44,2021) en steungezin A geeft aan dat een zakelijke houding niet wenselijk is (SA|3.22,2021). De coördinator bevestigt dit door te zeggen dat je eerst goed voor jezelf moet kunnen zorgen, voor je voor een ander kan zorgen (CI|3.37,2021).

Relaties onderling

Zes steungezinnen gaven aan dat zij goed gematcht waren door de organisatie. Steungezin D zegt: *“We blijven ons afvragen waarom we zo’n leuke klik hebben. In het echte leven zouden we elkaar nooit tegengekomen zijn. Ze is een stuk jonger dan wij. De kinderen zijn een stuk jonger dan onze kinderen. In die zin match je nergens. Ja, het klikt heel leuk.”* (SD|3.24,2021). De coördinator benadrukt het belang van goede matches op basis van milieus en religies (CI|3.22,2021, CI|3.23,2021). Een aantal gezinnen en de coördinator gaven aan dat het belangrijk is dat er een gezonde balans in afstand en nabijheid is (SA|3.7,2021, SB|3.7,2021, SG|3.43,2021, CI|3.38,2021). Steungezin H gaf juist aan dat zij een vriendschapsrelatie had opgebouwd (SH|3.2,2021).

Steungezin

De steungezinnen gaven aan dat het belangrijk is om samen te werken met het vraaggezin, maar ook in het eigen gezin. Over de samenwerking in het steungezin zegt steungezin D: *“Ook je hele gezin. Dat hebben wij ook van tevoren wel gedaan. Wij zijn er wel echt met z’n vieren ervoor gegaan. Ik ben wel degene die het meeste thuis is, maar het is niet zo dat het alleen van mij afhangt. We hebben dat ook echt wel goed met onze kinderen besproken: ‘hoe vind je dat als er elke week kinderen over de vloer komen?’”* (SD|3.28,2021).

Vraagkind

Voor de omgang met het vraagkind werd aangegeven dat het belangrijk is om de behoefte in kaart te brengen (SE|3.7,2021). Steungezin H bevestigde dat: *“Het belangrijkste is waar hij [zoon] behoefte aan heeft.”* (SH|3.21,2021). Verder gaven twee steungezinnen aan dat een goede afronding belangrijk is wanneer het contact beëindigd wordt (SC|3.7,2021, SE|3.32,2021).

Vertrouwensband

Over het opbouwen van een vertrouwensband waren de meningen verdeeld. De coördinator gaf aan dat dit vanzelf gaat bij veel steungezinnen (CI|3.19,2021). Volgens steungezinnen F en E win je het vertrouwen door te vertellen over je eigen situatie en door het contact vertrouwd te maken (SF|3.5,2021, SE|3.20,2021).

6.4 Conclusie

In de conclusie wordt per topic antwoord gegeven op de derde deelvraag: *‘Welke praktische en communicatieve vaardigheden zijn volgens steungezinnen van belang bij de ondersteuning aan vraaggezinnen?’*

Het eerste topic is ‘Praktische Vaardigheden’. Steungezinnen bieden wel ondersteuning op het gebied van verzorging, maar dit wordt niet ervaren als ‘ondersteuning’. De coördinator heeft aangegeven dat er steungezinnen zijn die wel ondersteunen op andere gebieden.

De steungezinnen nemen een observerende rol in, waarin zij kijken naar de behoefte van het vraaggezin. Daarnaast geven zij aan dat het belangrijk is om te letten op de veiligheid in het gezin. De COVID-19 pandemie is hierin belemmerend.

Het tweede topic is 'Communicatieve Vaardigheden'. Steungezinnen gaven aan dat het van belang is om te luisteren, observeren, doorvragen en duidelijke afspraken te communiceren. Aangegeven werd dat positief contact onderhouden met de vraaggezinnen en organisatie belangrijk is. Steunouders geven aan dat het aannemen van de juiste positie ten opzichte van het vraaggezin te maken heeft met je houding. De meest gewenste houdingen waren 'gelijkwaardig' en 'begripvol'. Het is ook belangrijk dat je als steungezin dicht bij je eigen grenzen blijft en deze niet overschrijdt.

Op het gebied van eigenschappen werd het belang van inlevingsvermogen, openheid, eerlijkheid en een hart voor mensen genoemd.

Het derde topic is 'Voor krachtgezinnen'. Een goede match tussen steun- en vraaggezin lijkt een voorwaarde te zijn voor een succesvolle relatie. Twee andere voorwaarden zijn volgens steungezinnen samenwerking in een steungezin en met het vraaggezin. Het opbouwen van een vertrouwensband met het vraaggezin verschilt per situatie.

De steungezinnen gaven ten slotte adviezen aan krachtgezinnen. Zo adviseerden steungezinnen dat een krachtgezin zich kwetsbaar opstelt tegenover een vraaggezin, het wenselijk is dat je je eigen oordeel achterwege laat om goed aan te sluiten en benadrukten ze het belang van een gezonde balans in afstand-nabijheid. Meerdere steungezinnen spraken hun waardering uit voor KG.

Hoofdstuk 7: Beantwoording van de hoofdvraag

In dit hoofdstuk staat in de eerste paragraaf de eindconclusie als antwoord op de onderzoeksvraag. In de tweede paragraaf staan verschillende aanbevelingen.

7.1 Conclusie

Voordat antwoord gegeven wordt op de onderzoeksvraag, staat deze hier nogmaals beschreven: 'Welke behandelmethodieken en aspecten wat betreft de communicatie zijn relevant voor krachtgezinnen in het dagelijks contact met vraaggezinnen?'

De deelvragen voor het literatuuronderzoek luiden als volgt:

- 'Welke theorieën zijn er in de sociale psychologie die aansluiten bij de basishouding gelijkwaardigheid?'
- 'Welke behandelmethodieken zijn er in de gezinsbegeleiding die aansluiten op de basishouding gelijkwaardigheid?'

De deelvraag voor het empirisch onderzoek luidt als volgt:

- 'Welke praktische en communicatieve vaardigheden zijn volgens steungezinnen van belang bij de ondersteuning aan vraaggezinnen?'

Uit het literatuuronderzoek is gebleken dat de humanistische en positieve psychologie samen met de systeem- en presentietheorie uit Hoofdstuk 4: Theorieën uit de sociale psychologie het meest aansluiten op een basishouding van gelijkwaardigheid. Geen van deze theorieën sluit geheel aan. Echter staan bij deze vier theorieën de relatie met en de eigen regie van de cliënt centraal.

Daarnaast is gebleken dat van de onderzochte behandelmethodieken geen enkele volledig aansluit op de basishouding gelijkwaardigheid. Uit tabel 5 van het vijfde hoofdstuk blijkt dat de behandelmethodieken 'Multisysteemtherapie' en 'Eigen regie' aan vijf van de zes aspecten van gelijkwaardigheid voldoen en dus het meest aansluiten.

Uit de resultaten van het empirisch onderzoek is gebleken dat de volgende praktische en communicatieve vaardigheden volgens steungezinnen van belang zijn:

- *Praktische vaardigheden*: het signaleren van veiligheid en welzijn en het bieden van praktische ondersteuning qua hygiëne en verzorging.
- *Communicatieve vaardigheden*: luisteren, observeren, doorvragen, duidelijke afspraken maken, contact met het vraaggezin onderhouden en duidelijk grenzen aangeven. Qua houding is volgens steungezinnen het volgende gewenst: een gelijkwaardige of begripvolle houding. Eigenschappen die een steun- of krachtgezin zou moeten bezitten zijn: inlevingsvermogen, openheid, eerlijkheid en een hart voor mensen.

Uit de onderzoeksresultaten is dus gebleken dat geen enkele theorie of behandelmethodiek volledig aansluit op de basishouding gelijkwaardigheid. Echter sluiten er wel vier theorieën en twee behandelmethodieken grotendeels aan. Daarnaast is volgens steungezinnen in de communicatie de juiste houding, inlevingsvermogen en het bieden van een luisterend oor van belang in het dagelijks contact met vraaggezinnen.

7.2 Aanbevelingen

In deze paragraaf worden verschillende aanbevelingen gedaan voor de opdrachtgever. Deze zijn gebaseerd op de resultaten van het onderzoek.

Voordat overgegaan wordt op het geven van aanbevelingen, staan hieronder de onderzoeksvraag en conclusie daarvan beschreven:

‘Welke behandelmethodieken en aspecten wat betreft de communicatie zijn relevant voor krachtgezinnen in het dagelijks contact met vraaggezinnen?’

Op basis van 7.1 Conclusie over het literatuur- en empirisch onderzoek zijn onze aanbevelingen als volgt:

1. Uit het literatuuronderzoek is naar voren gekomen dat er vier theorieën zijn die het meest aansluiten op de basishouding gelijkwaardigheid. Van deze theorieën bevelen wij de positieve psychologie, systeemtheorie en presentietheorie aan om als theoretische onderbouwing te laten fungeren. Uit de tabel in

2. Bijlage 6: Vergelijking van behandelmethodieken wat betreft gelijkwaardigheid in de hulpverleningsrelatie is naar voren gekomen dat slechts twee behandelmethodieken het meest aansluiten op de basishouding gelijkwaardigheid zoals beschreven aan het begin van Hoofdstuk 4: Theorieën uit de sociale psychologie. Deze behandelmethodieken zijn 'Multisysteemtherapie' bij de systeemtheorie en 'Eigen regie' bij de presentietheorie. Een keuze uit twee behandelmethodieken die ingezet kunnen worden in het dagelijks contact, is gering. Daarom bevelen wij ook de behandelmethodieken 'Oplossingsgericht Werken' en 'Signs of Safety' vanuit de positieve psychologie aan. Deze behandelmethodieken sluiten aan op vier van de zes aspecten van de basishouding gelijkwaardigheid.
3. Op basis van het empirisch onderzoek, zoals beschreven in Hoofdstuk 6: Praktische en communicatieve vaardigheden p.38-39, bevelen wij aan dat het Krachtgezin een gelijkwaardige en begripvolle houding aanneemt met een gezonde balans in afstand-nabijheid. Alle steungezinnen met een hulpverleningsachtergrond gaven aan dat dit van belang is. Hierbij is het van belang dat beseft wordt dat krachtgezinnen wel bepaalde expertises bezitten die zij kunnen inzetten om het vraaggezin te ondersteunen. Voorbeelden zijn bepaalde behandelmethodieken en interventies die ze al bezitten en kennis en ervaring vanuit hun eigen leven die zij zowel automatisch als bewust kunnen inzetten. Hoewel de verhoudingen wellicht niet geheel gelijk zijn, kan wel vanuit het idee van gelijkwaardigheid gewerkt worden.
4. Het door ons aanbevolen en ontwikkelde product is een flowchart gecombineerd met een aansluitende website over de aanbevolen behandelmethodieken. In Bijlage 8: Beroepsproduct staan de verantwoording en het implementatieplan beschreven. De flowchart trechtert welke behandelmethodiek waarschijnlijk het meest aansluit bij een krachtgezin. De website die bij de flowchart hoort, fungeert als theoretische verantwoording voor de gezinnen en opdrachtgevers. Tijdens een vergadering met krachtgezinnen gaven de krachtgezinnen aan de website en flowchart echt te willen gebruiken (I. Wildeboer & J. Van Kleeff, persoonlijke communicatie, 20 mei 2021). Wij bevelen aan om deze combinatie standaard mee te nemen in de procedure voor het aannemen van krachtgezinnen. Zo kan in één keer geïndiceerd worden welke ondersteuningsvoorkeur en eigenschappen een Krachtgezin heeft. Op basis van deze informatie kan de opdrachtgever kijken welk vraaggezin een ondersteuningsbehoefte heeft die op deze voorkeur en krachten van het Krachtgezin aansluit.
5. Om de theorie en resultaten in de praktijk goed tot haar recht te laten komen, bevelen wij een cursus voor krachtgezinnen aan. In deze cursus kunnen verschillende behandelmethodieken aangeboden worden in de vorm van trainingen. De cursus die wij aanbevelen kan bestaan uit een training van een behandelmethodiek, achtergrondinformatie over de herkomst van deze behandelmethodiek, uitleg over de inzet van KG, het belang van gelijkwaardigheid en welke rechten en plichten een vraag- en krachtgezin heeft.
6. Voor een eventueel vervolgonderzoek zou het relevant kunnen zijn om per behandelmethodiek te kijken welke interventies goed aansluiten en in hoeverre deze

interventies al ingezet worden door de krachtgezinnen die op dat moment actief zijn. Gecombineerd met het onderzoek van Erkelens & Verboom (2020), het onderzoek van onze medestudenten Den Hertog & Van Middendorp (2021) en dit onderzoek kan dan een specifiek advies worden gegeven voor de inzet van KG. Van belang is wel dat goed gekaderd wordt welke behandelmethodieken de basis vormen voor de inzet van verschillende interventies.

Het kan ook relevant zijn, als de door ons aanbevolen cursus ontwikkeld en toegepast wordt, om na een of twee jaar de effectiviteit van de cursus te onderzoeken.

Hoofdstuk 8: Discussie

In dit hoofdstuk staan verschillende aspecten beschreven die invloed hebben gehad op het onderzoek en de resultaten die daaruit voortkwamen.

Opzet

Wat betreft het literatuuronderzoek is bewust gekozen om eerst een beschrijving te geven van verschillende sociaalpsychologische theorieën in de hulpverlening. De reden hiervoor is om navolgbaar te houden waar de onderzochte behandelmethodieken op gebaseerd zijn en waarom voor deze behandelmethodieken is gekozen.

Gesteld kan worden dat zo te veel accent gelegd wordt op de achtergrondinformatie van dat wat in de praktijk gebeurt. Dit zou kunnen overkomen als irrelevante en overbodige informatie.

Het onderzoek naar de verschillende theorieën is echter een logisch gevolg van de opdracht van de opdrachtgever. Deze wil een product ontwikkelen wat voortkomt uit literatuuronderzoek. Gecombineerd met het tweede literatuuronderzoek heeft dit geleid tot een product wat in de praktijk ingezet kan worden, maar wel duidelijk haar wortels heeft liggen in verschillende theorieën.

Het is van belang dat de opdrachtgevers van KG weten waarop het product en behandelmethodieken gebaseerd is. Deze versterken de verantwoording voor opdrachtgevers.

Uitvoering

Ten tijde van het onderzoek was er sprake van de COVID-19 pandemie. Als gevolg hiervan is het gehele onderzoek online uitgevoerd. Dit heeft ertoe geleid dat in het contact sprake was van een andere vorm van communiceren. Vermoedelijk heeft dit het onderzoek beperkt. De interviews waren, dankzij gebrek aan fysieke aanwezigheid, zakelijker en afstandelijker. Er is gedurende de gesprekken minder mogelijkheid geweest om echt in verbinding te staan met de respondenten. Normaliter zou de non-verbale communicatie van respondenten ook van invloed zijn op de interpretatie en het verloop van een interview.

Daarnaast heeft de COVID-19 pandemie op negatieve wijze invloed gehad op het werven van respondenten voor de het empirisch onderzoek. Meerdere organisaties gaven aan hun steungezinnen niet nog meer te willen belasten in verband met de opgelegde maatregelen. Als gevolg was de groep respondenten minimaal in aantal. Tot slot is met de opdrachtgever alleen contact geweest via beeldbellen.

Uitkomsten

Voor het literatuuronderzoek is gebruik gemaakt van bronnen uit 2015 en later. Dit heeft ertoe geleid dat enkel recente bronnen zijn opgenomen in het onderzoeksverslag.

Wat betreft het empirisch onderzoek is gebleken dat de uitkomsten vertekend zijn. Meerdere respondenten verwijzen naar het belang van gelijkwaardigheid in de relatie met een vraaggezin. Iedere respondent die dit heeft gezegd, is of was werkzaam in de hulpverleningssector. Geen enkele vrijwilliger heeft de term gelijkwaardigheid genoemd. Hoewel alle steungezinnen dezelfde vrijwillige rol hebben, is het van belang om te benadrukken dat niet alle steungezinnen onervaren zijn in de hulpverleningssector.

Validiteit

Voor het literatuuronderzoek is gebruik gemaakt van bronnen die zes jaar of jonger zijn. Op een enkele bron na zijn alle bronnen wetenschappelijk en onveranderlijk. Op basis van een vooraf bepaalde zoekstrategie is gezocht naar deze bronnen. Daarnaast zijn de bronnen getoetst aan de hand van relevantie voor de deelvragen. Wat dat betreft kan gesteld worden dat het literatuuronderzoek valide is. Voor het empirisch onderzoek is gekozen voor semigestructureerde interviews. Wat betreft de externe validiteit kan gesteld worden dat hier sprake is van een lage externe validiteit. Dit heeft er mee te maken dat slechts een kleine groep steungezinnen is geïnterviewd. Het gestelde minimum vanuit de opleiding voor een valide onderzoek is acht interviews. Voor dit onderzoek zijn acht steungezinnen en één coördinator geïnterviewd. Dit maakt dat er geen sprake is van een homogene groep. Daarnaast bleek achteraf dat de helft van de steungezinnen ervaring had met werkzaam zijn in de hulpverlening, terwijl de andere helft hier geen ervaring mee had. Binnen de groep steungezinnen was dus ook geen sprake van homogeniteit. Wanneer gekeken wordt naar het aantal gehouden interviews, kan gesteld worden dat de antwoorden ook niet representatief zijn voor de gehele groep steungezinnen. Daarnaast zijn de interviews gehouden onder een andere doelgroep dan waarvoor het onderzoek is opgezet. Dit heeft ermee te maken dat er net een pilot van KG werd opgezet toen dit onderzoek startte. De onderzoeksresultaten kunnen dus niet één op één worden gelegd wanneer gekeken wordt naar de verschillende populaties. Al met al leiden deze factoren tot een lage externe validiteit.

Wat betreft de ecologische validiteit blijkt dat het van belang is dat de interviews voor een zo eerlijk mogelijk resultaat plaatsvinden in een vertrouwelijke omgeving. In verband met de COVID-19 pandemie is iedereen op afstand geïnterviewd. Alle interviews vonden via bellen of beeldbellen plaats in huiselijke sfeer. Qua locatie is er sprake van ecologische validiteit. Mogelijk heeft verschil in bellen en beeldbellen nog invloed gehad op de eerlijkheid van antwoorden. Dit zou de ecologische validiteit weer verlagen.

Betrouwbaarheid

Wanneer gekeken wordt naar de herhaalbaarheid van het gedane onderzoek, komen meerdere dingen naar voren.

Als het literatuuronderzoek gehouden wordt met dezelfde zoekstrategie, is de kans groot dat soortgelijke resultaten worden gevonden. Aan de andere kant is de herhaalbaarheid lager. Wanneer eenzelfde onderzoek over tien jaar wordt uitgevoerd en de bronnen zes jaar of jonger moeten zijn, is de kans aanwezig dat dit tot andere uitkomsten zal leiden dan wat nu naar voren komt. Wanneer andere mensen onder dezelfde omstandigheden worden onderzocht, is de kans groot dat dit tot andere resultaten zal leiden. Dit heeft ermee te maken dat ieder individu andere verhalen met zich meedraagt. Wanneer dezelfde mensen onder dezelfde omstandigheden worden geïnterviewd, is de kans groter dat soortgelijke resultaten uit het onderzoek voortkomen. Er is wel consistent gewerkt met dezelfde interviewvragen tijdens de semigestructureerde interviews. Dit verhoogt weer de mate van betrouwbaarheid. De mate van betrouwbaarheid is dus afhankelijk van de omgeving, vragen en mensen die worden geïnterviewd. Qua interne consistentie is het literatuuronderzoek betrouwbaar. Dit komt doordat steeds op dezelfde wijze onderzoek is gedaan.

Tijdens de interviews waren beide onderzoekers aanwezig en konden zij elkaar aanvullen. Dit leidt ertoe dat het empirisch onderzoek meer betrouwbaar is dan wanneer slechts één onderzoeker aanwezig was tijdens het interview.

Geen samenwerking

Spring Up heeft tegelijkertijd twee onderzoeken laten uitvoeren: een theoretisch en een empirisch onderzoek. Deze onderzoeken zijn zonder samenwerking tot stand gekomen. In de uitvoering hadden de beide onderzoeken elkaar en de resultaten meer kunnen versterken wanneer deze samenwerking er wel was geweest.

De ontwikkelde producten

De aanbevolen producten dragen bij aan de ontwikkeling van KG. Het zijn toegankelijke producten met een duidelijke en inhoudelijk aanvullende boodschap voor krachtgezinnen. De wijze waarop dit geïmplementeerd kan worden door de organisatie, staat beschreven in Bijlage 8: Beroepsproduct.

Het nadeel van deze producten is dat het geen garantie biedt dat de opdrachtgevers de aanbevolen behandelmethodieken ook beschikbaar stellen voor krachtgezinnen. Wanneer opdrachtgevers de flowchart en website niet beschikbaar of toegankelijk maken voor krachtgezinnen, kunnen deze geen gebruik maken van de producten. De flowchart en website laten zien dat het bij de inzet van krachtgezinnen gaat om gelijkwaardigheid. Een nadeel van deze producten is echter dat alleen op de website een korte verwijzing wordt gedaan naar eventuele interventies. Deze kunnen worden toegepast door krachtgezinnen met gebruikmaking van verschillende behandelmethodieken. Het zou vollediger zijn wanneer niet alleen interventies worden benoemd, maar deze bijvoorbeeld ook door middel van een kort filmpje zouden worden toegelicht.

Hoewel de flowchart en website nu al bijdragen aan de verantwoording en inzet van krachtgezinnen, zou dit door eventueel uitgewerkte interventies nog kunnen worden versterkt. Krachtgezinnen zijn wel professioneel, maar hebben niet per se voldoende kennis van de aanbevolen behandelmethodieken en interventies. Een cursus zou hierin kunnen voorzien. De reden dat de cursus nog niet is ontwikkeld, is dat Spring Up dit theoretische onderzoek en het empirisch onderzoek van medestudenten van elkaar gescheiden heeft gehouden. Voor dit onderzoek is op basis van de resultaten een op zichzelf staand product ontwikkeld. Datzelfde geldt voor het product van het empirisch onderzoek. Zie hiervoor Bijlage 8: Beroepsproduct. De uitkomsten van het onderzoek van onze medestudenten en de uitkomsten van dit onderzoek zouden gebundeld kunnen worden door Spring Up door het aanbieden van een cursus. Spring Up heeft nu zicht op beide onderzoeksresultaten en kan op basis van die informatie een cursus ontwikkelen of aanbevelen die opdrachtgevers in kunnen zetten.

Bibliografie

- Acevedo, A. (2018). A Personalistic Appraisal of Maslow's Needs Theory of Motivation: From "Humanistic" Psychology to Integral Humanism. *Journal of Business Ethics*, 148, 741-763. <https://doi.org/10.1007/2Fs10551-015-2970-0>
- Ackerman, C.E. (2021, 29 maart). 5 REBT Techniques, Exercises and Worksheets. Positive Psychology. <https://positivepsychology.com/rebt-techniques-exercises-worksheets/>
- Ackerman, C.E. (2020, 1 september). What is Rational Emotive Behavior Therapy? Positive Psychology. <https://positivepsychology.com/rational-emotive-behavior-therapy-rebt/>
- Ackermans, I. (2016). *Psychologie van de vroedvrouw*. Garant.
- Aelen, F., Bernard, J., & Hafkenscheid, A. (2017). Goedpratens: een cruciaal concept in de systeemtherapeutische context. *Tijdschrift voor psychotherapie*, 43, 409-419. <https://doi.org/10.1007/s12485-017-0226-4>
- Agarwal, S. (2020). Positive Psychology. *Review Journal of Philosophy and Social Science*, 45, 191-200. <https://doi.org/10.31995/rjps.2020.v45i01.023>
- Akpan, B. (2020). Classical and Operant Conditioning — Ivan Pavlov; Burrhus Skinner. In B. Akpan & T. Kennedy (red.), *Science Education in Theory and Practice* (pp. 71-84). https://doi.org/10.1007/978-3-030-43620-9_6
- Anneese, C.W. (2015). Redelijk leren denken. In C. Anneese (red.), *Nooit meer angst bij de tandarts* (pp. 55-75). https://doi.org/10.1007/978-90-368-0745-6_4
- Baart, A., & De Vrede, W.V. (2020). Present. *Vakblad Sociaal Werk*, 3, 21-23. <https://doi.org/10.1007/s12459-020-0303-6>
- Bakker-Klein, J. (2021). *Anders kijken: een zoektocht naar responsiviteit in het sociaal domein*. Movisie. <https://www.movisie.nl/sites/movisie.nl/files/2021-03/Anders-Kijken-publieksuitgave.pdf>
- Bannink, F. (2017). Positieve psychologie. *Directieve therapie*, 37, 74-86. Directieve therapie.
- Bartelink, C., Ten Berge, I., & Van Vianen, R. (2017). *Richtlijn Uithuisplaatsing voor jeugdhulp en jeugdbescherming*. Richtlijnen Jeugdhulp. https://richtlijnenjeugdhulp.nl/wp-content/uploads/2015/06/Onderbouwing_Uithuisplaatsing.pdf
- Basri, H., Amin, S., Umiyati, M., Mukhlis, H., & Irviani, R. (2020). Learning Theory of Conditioning. *Journal of Critical Reviews*, 7(8), 2024-2031. <https://doi.org/10.31838/jcr.07.08.378>
- Batink, T., & Peeters, F. (2018). Acceptance and Commitment Therapy (ACT). *De psycholoog*, 6, 10-21. ACT in Actie.
- Bax, S., Coppen, P.-A., Evers-Vermeul, J., De klopper, K., Van Herten, M., Mantingh, E., Van Oostendorp, M., & Van Voorst, S. (2021). *Bewuste geletterdheid in perspectief: kennis, vaardigheden en inzicht*. Vakdidactiek Geesteswetenschappen Meesterschap Nederlands. <https://nederlands.vakdidactiekgw.nl/wp-content/uploads/sites/4/2021/03/Bewuste-geletterdheid-in-perspectief-maart-2021-220321.pdf>
- Blanckstein, A., Van der Rijken, R., De Vuyst, K., De Bruijn, J., Moonen, X., Leunissen, J., & Didden, R. (2016). Multisysteemtherapie voor jongeren met een licht verstandelijke beperking en hun ouders: een onderzoek naar de effectiviteit van een ambulante systeemgerichte interventie. *Directieve Therapie*, 36(3), 204-219. Directieve therapie.

- Boerefijn, J. (2017). Beter onderwijs met behulp van positieve psychologie. *Tijdschrift Positieve Psychologie*, 24-31. Positief onderwijs.
- Bogers, A. (2020, 15 september). Psychotherapeutische interventies voor de huisarts - G-schema. Geraadpleegd op 14 mei 2021 van https://www.hovumc.nl/wiki/Psychotherapeutische_interventies_voor_de_huisarts_-_G-schema
- Bohlmeijer, E., Trompetter, H., & Bode, C. (2017). Positieve psychologie en zelfmanagement van chronische lichamelijke aandoeningen. University of Twente. <https://www.utwente.nl/en/bms/ehealth/research/self-management-and-health-assessment/uitgebreide-versie-kennissynthese-pos.psy.-zelfmanagement-lichamelijke-aandoeningen.pdf>
- Bom, H., & Wiebenga, E. (2017). Verbindend gezag. *Tijdschrift voor Psychotherapie*, 43, 269-289. <https://doi.org/10.1007/s12485-017-0206-8>
- Braakhuis, M., Körver, J., & Walton, M. (2019). Professionele nabijheid. *Tijdschrift Geestelijke Verzorging*, 14-22. Tilburg University.
- Branch, R., & Willson, R. (2018). *Cognitieve gedragstherapie voor dummies* (2). BBNC uitgevers.
- Buer, F. (2019). Humanismus als echte utopie. *Dagboek van Psychodrama en Sociometrie*, 18, 331-346. <https://doi.org/10.1007/s11620-019-00498-0>
- Bunningen, N. (2018). *Transactionele analyse (TA)*. Kenniscentrum persoonlijkheidsstoornissen. http://kenniscentrump.nl/sites/default/files/publications/transactionele_analyse.pdf
- Burger, Y. (2019). Column Mensbeeld. *Tijdschrift voor Coaching*, 1, 63. Yvonne Burger.
- Burnett, A.J., Smith, T.M.E., & Wessel, M.T. (2016). Use of the social cognitive theory to frame university students' perceptions of cheating. *Journal of Academic Ethics*, 14, 49-69. <https://doi.org/10.1007/s10805-015-9252-4>
- Campforts, E., Colson, B., Imeraj, L., Wouters, S., & Lampo, A. (2016). Nieuwe autoriteiten, nieuwe inzichten? *Tijdschrift voor Klinische Psychologie*, 253-262. Vlaamse vereniging van Klinische Psychologen.
- Centraal Bureau Statistiek (2020, 30 oktober). StatLine - Jongeren met jeugdzorg; persoonskenmerken [overzicht]. Geraadpleegd op 22 februari 2021 van <https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/84135NED/table>
- Chrysidis, S., Turner, M.J., & Wood, A.G. (2020). The Effects of REBT on Irrational Beliefs, Self-Determined Motivation, and Self-Efficacy in American Football. *Journal of Sports Sciences*, 38(19), 2215-2224. <https://doi.org/10.1080/02640414.2020.1776924>
- Conradi, Y. (2019). *Onderzoeksrapport Steunouder* (master thesis Universiteit Utrecht). Steunouder. https://steunouder.nl/_file/262/Onderzoeksrapport_Steunouder_randvoorwaarden_voor_een_effetieve_samenwerking_tussen_informele_en_formele_zorg_29-05-2019.pdf
- D'Agata, M., & D'Agata, S. (2019a). Werven, selecteren en ondersteunen van krachtgezinnen [Website]. Geraadpleegd op 1 maart 2021 van <https://www.springup.nu/casussen/krachtgezinnen-2-2/>
- D'Agata, M., & D'Agata, S. (2019b). Home - Spring Up [website]. Geraadpleegd op 17 maart 2021 van <https://www.springup.nu/>
- D'Agata, S. (2019a, 3 november). Algemene voorwaarden Spring Up.

- D'Agata, S. (2019b, 12 oktober). Krachtgezinnen serviceovereenkomst standaard.
- D'Agata, S. (2019c, 13 maart). Professioneel gezin voorkomt definitieve uithuisplaatsingen [Blog]. Spring Up. <https://www.springup.nu/2019/03/13/professioneel-gezin-voorkomt-definitieve-uithuisplaatsingen/>
- Darbani, S.A., Farokhzad, P., & Kashani, F.L. (2019). Effectiveness of Transactional Analysis (TA) compared to Brief Strategic Family Therapy (BSFT) on verbal contradictions, neglect and abuse of couples. *Quarterly of Applied Psychology*, 13(3), 347-370. Iranian Research Information System.
- David, D., Cotet, C., Matu, S., Mogoase, C., & Stefan, S. (2018). 50 years of rational-emotive and cognitive-behavioral therapy: A systematic review and meta-analysis. *Journal of Clinical Psychology*, 74(3), 304-318. <https://doi.org/10.1002/jclp.22514>
- De Haan, E. (2017). Pots: over medicatie, CGT en comorbiditeit. *Kind & Adolescent Praktijk*, 16, 16-17. <https://doi.org/10.1007/s12454-017-0029-3>
- De Jong, P., & Berg, I.K. (2015). *De kracht van oplossingen*. Pearson Benelux
- De Lange, M. (2019, 14 maart). Cognitief-gedragstherapeutische technieken. Geraadpleegd op 14 mei 2021 van <https://richtlijnenjeugdhulp.nl/ernstige-gedragsproblemen/therapeutische-principes/cognitief-gedragstherapeutische-technieken/>
- Dekker, M. (2021, 8 februari). Niet 'meldcultuur', maar knelpunten in jeugdbescherming moeten meer aandacht krijgen. [sociaal vraagstuk]. Sociale vraagstukken. <https://www.socialevraagstukken.nl/niet-meldcultuur-maar-knelpunten-in-jeugdbescherming-moeten-meer-aandacht-krijgen/>
- Dekker, J.H. Van der Bij, I., Dekker, M., Grietens, H.W.E., Harder, A., Koedijk, P.C.M., Parlevliet, S., Schreuder, P., Talhout, M., & Timmerman, M.C. (2012). *Jeugdzorg in Nederland, 1945-2010* (1). Rijksuniversiteit Groningen. <https://www.rug.nl/staff/j.j.h.dekker/deelonderzoek-1-jeugdzorg-tekst.pdf>
- Derksen, J. (2016). Nieuwe autoriteit en waakzame zorg als opvoedkundige interventie. *GZ - Psychologie*, 8, 18-19. <https://doi.org/10.1007/s41480-016-0043-3>
- De Roos, S., & Van Dinther, M. (2016). *Preventie in het sociale domein*. Coutinho.
- Dijkman, A.N.T.A., & Hendriksen, J.C. (2017). De Relatie tussen Opvoedingsstress bij Moeders en Externaliserende en Internaliserende Problemen bij (Pre)adolescenten tussen 8 en 14 jaar (bachelor thesis Universiteit Utrecht). Utrecht University Repository. <http://dspace.library.uu.nl/handle/1874/356353>
- Early, B.P., & Grady, M.D. (2017). Embracing the Contribution of Both Behavioral and Cognitive Theories to Cognitive Behavioral Therapy: Maximizing the Richness. *Clinical Social Work Journal*, 45, 39-48. <https://doi.org/10.1007/s10615-016-0590-5>
- Engels, E. (2016). *De ontwikkeling van een meetinstrument voor Nieuwe Autoriteit als opvoedingsstijl* (master thesis Universiteit Gent). Universiteit bibliotheek Gent. https://libstore.ugent.be/fulltxt/RUG01/002/304/934/RUG01-002304934_2016_0001_AC.pdf
- Erkelens, D., & Verboom, R. (2020). *Waarom moeilijk doen, als het thuis kan?* (bachelor thesis Christelijke Hogeschool Ede). Spring Up. <https://www.springup.nu/wp-content/uploads/2019/10/200630-CHE-Scriptie-2020.pdf>
- Evers, A. (2020). Het placebo-effect wondermiddel of niet? *Sante*, 8-13. Andrea Evers.

Fokkens, A., IJsbrandij, F., & Jansen, D. (2016). *Heeft Talant het kaf of het koren? Een onderzoek naar de werkzaamheid en implementatie van behandelmethodieken in de zorg en ondersteuning voor mensen met een verstandelijke beperking bij Talant*. University of Groningen. <https://research.rug.nl/nl/publications/heeft-talant-het-kaf-of-het-koreneen-onderzoek-naar-de-werkzaamhe>

Franke, M.E. (2016). *Samenwerken met een multiprobleemgezin werkt? Onderzoek naar de effectiviteit van Oplossingsgericht Werken bij multiprobleemgezinnen en de invloed van de geobserveerde werkrelatie* (master thesis Universiteit Utrecht). Utrecht University Repository. [https://dspace.library.uu.nl/bitstream/handle/1874/335341/Franke%2c](https://dspace.library.uu.nl/bitstream/handle/1874/335341/Franke%2c%20M.pdf?sequence=2&isAllowed=y)

Gambon, D.L. (2021). Spelend leren conditioneren. *Tandartspraktijk*, 42, 20-24. <https://doi.org/10.1007/s12496-021-0019-3>

Gijbels, K. (2018). *Hoe common is de common factor? De therapeutische verhouding vanuit psychoanalytisch en systeemtherapeutisch perspectief* (master thesis Universiteit Gent). Universiteit bibliotheek Gent. https://libstore.ugent.be/fulltxt/RUG01/002/481/932/RUG01-002481932_2018_0001_AC.pdf

Hageraats, R., Van den Berg, G., & Van den Berg, B. (2020). *Betere zorg voor kinderen, jongeren en gezinnen in de meest kwetsbare omstandigheden en/of met de meest complexe problemen*. Nederlands Jeugdinstituut. <https://www.nji.nl/nl/Handreiking-Betere-zorg-voor-kinderen,-jongeren-en-gezinnen-in-de-meest-kwetsbare-omstandigheden-enof-met-de-meest-complexe-problemen.pdf>

Hillewaere, B. (2020). In verbinding corrigeren en confronteren. *Tijdschrift Systeemtherapie*, 165-179. *Tijdschrift Systeemtherapie*.

Van der Hoeven, M., Hein, I., Schlattmann, N., De Roos, C., & Lindauer, R. (2018). EMDR- en systeemtherapie in IGT-K: werkt het? *Kind & Adolescent Praktijk*, 17, 15-17. <https://doi.org/10.1007/s12454-018-0052-z>

Hogeveen, E. (2018). Bijzondere patiënten in de praktijk! *Standby*, 32, 16-18. <https://doi.org/10.1007/s12490-018-0018-x>

Horn, E., Verheul, R., Thunnissen, M., Delimon, J., Soons, M., Meerman, A, Ziegler, U., Rossum, B., Andrea, H., Stijnen, T., Emmelkamp, P., & Busschbach, J. (2015). Effectiveness of Short-Term Inpatient Psychotherapy Based on Transactional Analysis With Patients With Personality Disorders: A Matched Control Study Using Propensity Score. *Journal of Personality Disorders*, 29(5). https://doi.org/10.1521/pedi_2014_28_166

Houtsma, M. (2018). *SCT en het stoppen met facebookgebruik vanwege privacyzorgen* (bachelor thesis Universiteit van Amsterdam). Universiteit van Amsterdam. [https://scripties.uba.uva.nl/document/658787Meile_Houtsma_106 \(1\).pdf](https://scripties.uba.uva.nl/document/658787Meile_Houtsma_106%20(1).pdf)

Ince, D., & Schmidt, A. (2017). Eigen kracht versterken jeugd en ouders. Nederlands Jeugdinstituut. <https://www.nji.nl/nl/Download-NJi/Publicatie-NJi/Eigen-kracht-versterken-jeugd-en-ouders.pdf>

Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (2019). *Kwetsbare kinderen onvoldoende beschermd*. Rijksoverheid. <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2019/11/07/kwetsbare-kinderen-onvoldoende-beschermd>

Jarius, S., & Wildemann, B. (2015). And Pavlov still rings a bell: summarizing evidence for the use of a bell in Pavlov's iconic experiments on classical conditioning. *Journal of Neurology*, 262, 2177-2178. <https://doi.org/10.1007/s00415-015-7858-5>

- Joos, C. (2019). *Een exploratief onderzoek naar de werking van en ervaringen met flexbed: een innovatief project ter ondersteuning van gezinnen* (master thesis Universiteit Gent). Universiteit bibliotheek Gent. https://libstore.ugent.be/fulltxt/RUG01/002/784/680/RUG01-002784680_2019_0001_AC.pdf
- Joosen, W., & Van der Vaart, W. (2014). *Oplossingsgerichte hulp- en dienstverlening*. Garant.
- Joy, U.C. (2018). Rational Emotive Behaviour Therapy (REBT): An Intervention Strategy for Counselling Parents of Children Living with Disability. *American Journal of Educational Research*, 6, 214-219. <https://doi.org/10.12691/education-6-3-9>
- Kemperman, R. (2020, 16 november). Week tegen kindermishandeling start met campagne: 'open je ogen' [Nieuwsbericht]. Den Haag FM. <https://denhaagfm.nl/2020/11/16/week-tegen-kindermishandeling-start-met-campagne-open-je-ogen/>
- Klaase, A.P. (2017). *Professionele moed in het sociaal werk*. Eburon.
- Kromhout, M., Van Echtelt, P., & Feijten, P. (2020). *Sociaal domein op koers? Sociaal en Cultureel Planbureau*. <https://www.scp.nl/publicaties/publicaties/2020/11/16/sociaal-domein-op-koers>
- Kuay, H.S., Tiffin, P.A., Boothroyd, L.G., Towl, G.J., & Centifanti, L.C.M. (2017). A new trait-based model of child-to-parent aggression. *Adolescent Research Review*, 2, 199-211. <https://doi.org/10.1007/s40894-017-0061-4>
- Kuiper, E., & Bannink, F. (2019). Oplossingsgerichte programma's. *Tijdschrift Positieve Psychologie*, 64-71. Positieve gezondheidszorg.
- Lam, E. (2020). *Opbrengsten van Buurtgezinnen voor vraag- en steungezinnen*. Buurtgezinnen. <https://www.buurtgezinnen.nl/wp-content/uploads/2020/04/verslag-onderzoek-effectencalculator-buurtgezinnen-che-maart-2020.pdf>
- Langeland, W. (2019). *Systeemtherapie: wetenschappelijke evidentie*. Nederlandse Vereniging voor Relatie- en Gezinstherapie. <https://www.nvrg.nl/stream/rapport-systeemtherapie-wetenschappelijke-evidentie.pdf>
- Last, B., Vleugelers, M., & Zoontjens, P. (2020). *Stakeholders bij innovatieve Learning Spaces*. SURF. <https://www.surf.nl/files/2020-11/stakeholders-bij-innovatieve-learning-spaces.pdf>
- Lee, I.S., Jung, W.M., Lee, Y.S., Wallraven, C., & Chae, Y. (2021). Operant and classical learning principles underlying mind-body interaction in pain modulation: a pilot fMRI study. *Scientific Reports*, 11(1663), 1-11. <https://doi.org/10.1038/s41598-021-81134-6>
- Leijssen, M. (2015). Cliëntgerichte psychotherapie: update van een veelzijdige experiëntiële benadering. *Tijdschrift Klinische Psychologie*, 45(2), 98-113. https://doi.org/10.1007/978-90-313-9244-5_7
- Lovers, M. (2016). *Een onderzoek naar het bewonersperspectief op de behandelmethodiek van het Sociaal Wijkteam Noord* (bachelor thesis Stenden Hogeschool). Publieke gezondheid. <https://publiekegezondheid.nl/docs/publicatie/bewonersperspectief-op-het-wijkteam-noord.pdf>
- Lub, V. (2020). *Kwalitatief evaluatieonderzoek op waarde schatten*. Movisie. https://www.movisie.nl/sites/movisie.nl/files/2020-06/Kwalitatief-evaluatieonderzoek-op-waarde-schatten_0.pdf
- Löwrick, M. (2017). De oplossing: leren afleren! *Voeding Magazine*, 1, 24-25. Zuivel en gezondheid.

Maas-Geesteranus, M. (2016, 28 juni). Ik ben OK, jij bent OK! [artikel]. Geraadpleegd op 14 mei 2021 van <https://deinterviewcoach.nl/ok-bent-ok-2/>

MacBlain, S. (2018). *Learning Theories for Early Years Practice*. SAGE Publications.

Machielse, A. (2019). De cultus van het individu: Humanisme en twee wetenschapsculturen. *Tijdschrift voor Filosofie*, 81, 255-280. <https://doi.org/10.2143/TVE81.2.3286767>

McLeod, S. (2019). Cognitive Behavioral Therapy. Simply psychology. <https://www.simplypsychology.org/cognitive-therapy.html>

Meijer, L. (2021). *Interview met Leon Meijer over jeugdhulp in gemeente Ede* [Geluidsopname van interview]. Interview. Ede: Gemeente Ede.

Meinema, T. (2017). *Wat werkt bij eigen regie*. Movisie. [https://www.movisie.nl/sites/movisie.nl/files/publication-attachment/Publicatie-wat-werkt-bij-eigen-regie \[MOV-13463706-1.0\].pdf](https://www.movisie.nl/sites/movisie.nl/files/publication-attachment/Publicatie-wat-werkt-bij-eigen-regie-[MOV-13463706-1.0].pdf)

Mertens, D. (2021). Een integratieve kijk op psychotherapie. *GZ - Psychologie*, 13, 14-17. <https://doi.org/10.1007/s41480-021-0797-0>

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2018). De Wet BIG & het BIG-register. In *De Wet BIG* (vol., pp. 1-6). Ruijters Podotherapie. <https://www.ruijterspodotherapie.nl/wp-content/uploads/2018/04/Wet-Big-Big-Register.pdf>

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport & Ministerie van Justitie en Veiligheid (2020, 25 april). Start landelijke campagne tegen huiselijk geweld in coronacrisis [Nieuwsbericht]. Rijksoverheid. <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2020/04/25/start-landelijke-campagne-tegen-huiselijk-geweld-in-coronacrisis>

Movisie (2016a, 1 januari). Naar een gelijkwaardige relatie met de cliënt [Tool]. Movisie. <https://www.movisie.nl/tool/naar-gelijkwaardige-relatie-client>

Movisie (2016b, 19 december). Toolkit werken aan eigen regie: Regie-versterkend begeleiden. Geraadpleegd van <https://www.movisie.nl/artikel/toolkit-werken-aan-eigen-regie-regieversterkend-begeleiden>

Nederlands Jeugdinstuut (2015). Multisysteem therapie (MST). Nederlands Jeugdinstuut. [https://www.nji.nl/nl/Download-NJi/Werkblad/Uitgebreide-beschrijving-Multisysteem-Therapie-\(MST\).pdf](https://www.nji.nl/nl/Download-NJi/Werkblad/Uitgebreide-beschrijving-Multisysteem-Therapie-(MST).pdf)

Nederlands Jeugdinstuut (2020, 4 november). Week tegen Kindermishandeling 2020 [Nieuwsbericht]. Nederlands Jeugdinstuut. [https://www.nji.nl/nl/Actueel/Nieuws-van-het-NJi/Week-tegen-Kindermishandeling-2020#:~:text=Tijdens de Week tegen Kindermishandeling, wordt het dertigste verhaal gedeeld.](https://www.nji.nl/nl/Actueel/Nieuws-van-het-NJi/Week-tegen-Kindermishandeling-2020#:~:text=Tijdens%20de%20Week%20tegen%20Kindermishandeling,wordt%20het%20dertigste%20verhaal%20gedeeld.)

Nederlands Jeugdinstuut (2015). *Databank effectieve jeugdinterventies: beschrijving 'Multisysteem-Therapie (MST)'*. Nederlands Jeugdinstuut. [https://www.nji.nl/nl/Databank/Effectieve-Jeugdinterventies/Erkende-interventies-Multisysteem-Therapie-\(MST\)](https://www.nji.nl/nl/Databank/Effectieve-Jeugdinterventies/Erkende-interventies-Multisysteem-Therapie-(MST))

Oomen, D. Roseboom, J.W., De Baat, M., Chênevert, C., Bastiaanssen, I., & Vink, C. (2017). *Ruimte voor jeugdhulp in gezinsvormen*. Nederlands Jeugdinstuut. <https://www.nji.nl/nl/Download-NJi/Publicatie-NJi/Ruimte-voor-jeugdhulp-in-gezinsvormen.pdf>

- Oosterlaken, K. (2015). *Socialisatie: dát is oplossingsgericht* (master thesis Universiteit Twente). University of Twente. [https://essay.utwente.nl/68678/1/Oosterlaken%2C K.M. - s1130021 \(verslag\).pdf](https://essay.utwente.nl/68678/1/Oosterlaken%2C%20K.M.-s1130021(verslag).pdf)
- Oterdoom, S. (2016). *Burgerschap in de opvoeding* (master thesis Universiteit Utrecht). Utrecht University Repository. <http://dspace.library.uu.nl/handle/1874/341610>
- Patel, A. (2015). Person of the Issue: John B. Watson (1878-1958). *The International Journal of Indian Psychology*, 2(4), 1-5. <https://doi.org/10.25215/0204.001>
- Ploeg, M.R., & Kusters, B.H.T.H. (2019). *Eigen Regie volgens Ouders en Professionals* (bachelor thesis Universiteit Utrecht). Utrecht University Repository. <http://dspace.library.uu.nl/handle/1874/392969>
- Pont, K.M. (2015). *Individu en systeemverandering: een complexe benadering* (master thesis Erasmus Universiteit Rotterdam). Erasmus University Thesis Repository. <https://thesis.eur.nl/pub/18243/Masterscriptie-K.M.-Pont.-Individu-en-systeemverandering.-Een-complexe-benadering.pdf>
- Prins, E. (2020, 3 februari). Nieuw! Het krachtgezin: een stevig gezin naast een kwetsbaar gezin [Artikel]. *Zorg + Welzijn*. <https://www.zorgwelzijn.nl/nieuw-het-krachtgezin-een-stevig-gezin-naast-een-kwetsbaar-gezin/>
- Reekers, S., Dijkstra, S., Stams, G.J., Asscher, J., & Creemers, H. (2019). Praktische toepassing en effecten van Signs of Safety. *Kind & Adolescent*, 40, 250-268. <https://doi.org/10.1007/s12453-019-00210-x>
- Remmerswaal, J. (2015). *Handboek groepsdynamica*. Boom/Nelissen.
- Rovira, M. (2016). The Albert Ellis Institute: Past, Present and Future. *Journal of Rational-Emotive & Cognitive-Behavior*, 34, 125-134. <https://doi.org/10.1007/s10942-015-0232-9>
- Ruitenbergh, I. (2016). *Tools voor oplossingsgerichte hulpverlening*. Hogeschool van Amsterdam. <https://www.hva.nl/binaries/content/assets/subsites/kc-mr/zorg-voor-jeugd/ruitenberg-i-2016-tools-voor-oplossingsgerichte-hulpverlening-hogeschool-van-amsterdam.pdf?1456405500420>
- Schaftenaar, P., & Van Outhesden, I. (2019). *Handreiking duurzame verbinding*. ResearchGate. https://www.researchgate.net/profile/Petra-Schaftenaar/publication/335985280_Handreiking_Duurzame_Verbinding/links/5d88d696a6fdcc8fd6157688/Handreiking-Duurzame-Verbinding.pdf
- Scheffers, M. (2015). *Sterk met een vitaal netwerk* (2de). Coutinho.
- Scholte, R. (2017). Effectiviteit van de jeugdzorg: passen en meten. *Kind en Adolescent*, 38, 91-107. <https://doi.org/10.1007/s12453-017-0141-z>
- Sepers, A., & Timmer, M. (2016). Signalen van gevaar oplossingsgericht oppakken. *Vroeg*, 10-12. Timm consultancy.
- Sheehan, L., O'Donnell, C., Brand, S.L., Forrester, D., Addis, S., El-Banna, A., Kemp, A., & Nurmatov, U. (2018). *Signs of Safety: Findings from a mixed focused systematic review focused on reducing the need for children to be in care*. What Works for Children's Social Care. https://whatworks-csc.org.uk/wp-content/uploads/Signs_of_Safety_a_mixed_methods_systematic_review.pdf

- Silverman, K., Holtyn, A.F., & Toegel, F. (2019). The Utility of Operant Conditioning to Address Poverty and Drug Addiction. *Perspectives on Behavior Science*, 42, 525-546. <https://doi.org/10.1007/s40614-019-00203-4>
- SKJeugd & Nederlands Jeugdinstituut (2016). *Kwaliteitskader Jeugd*. Kwaliteitsregister Jeugd. <https://skjeugd.nl/wp-content/uploads/2017/01/kwaliteitskader-Jeugd-v2.1.pdf>
- Smet, I.T.M.D. (2016). *Wat werkt voor wie bij oplossingsgerichte therapie? De invloed van de werkrelatie op het behandel-effect van Oplossingsgericht Werken bij multiprobleemgezinnen* (master thesis Universiteit Utrecht). Utrecht University Repository. [https://dspace.library.uu.nl/bitstream/handle/1874/335342/Smet%2c I.pdf?sequence=1&isAllowed=y](https://dspace.library.uu.nl/bitstream/handle/1874/335342/Smet%2c%20I.pdf?sequence=1&isAllowed=y)
- TA Academie (2020, 11 mei). Transactionele Analyse. Geraadpleegd op 15 april 2021 van <https://ta-academie.nl/kennisbank/transactionele-analyse>
- Tadros, E. (2019). The Tadros Theory of Change: An Integrated Structural, Narrative, and Solution-Focused Approach. *Contemporary Family Therapy*, 41, 347-356. <https://doi.org/10.1007/s10591-019-09502-z.pdf>
- Van Arkel, R. (2021, 2 februari). Cognitieve gedragstherapie [Folder]. Reinier van Arkel. <https://www.reiniervanarkel.nl/media/rtf/folders/CAP/CAP-cgt.pdf>
- Van Arum, S., Redeker, I., Stouthard, L., Verweij, S., & Van Xanten, H. (2020). *Werkzame elementen bij integraal werken*. Movisie. <https://www.movisie.nl/sites/movisie.nl/files/2020-10/Werkzame-elementen-bij-integraal-werken.pdf>
- Van de Vrugt, R. (2019). *Communiceren vanuit verlangen* (master thesis n.v.t.). Peter de Vries. <https://peterdevries.nu/wp-content/uploads/2020/05/Communiceren-vanuit-verlangen-Rogier-vd-Vrugt-2019.pdf>
- Van den Bosch, H., & Rijbroek, B. (2020). *De wettelijke kaders van de jeugdbescherming*. Nederlands Jeugdinstituut. <https://www.nji.nl/nl/Kennis/Publicaties/NJi-Publicaties/De-wettelijke-kaders-van-de-jeugdbescherming>
- Van den Bout, J. (2016). (Cognitieve) gedragstherapie en cognitieve (gedrags)therapie. *Tijdschrift voor gedragstherapie & cognitieve therapie*, 49, 222-236. Tijdschrift Gedragstherapie.
- Van der Donk, C., & Van Lanen, B. (2019). *Praktijkonderzoek in zorg en welzijn*. Coutinho.
- Van der Heijden, P., & Derksen, J. (2015). Een interview met neuropsycholoog Mark Solms. *GZ - Psychologie*, 7, 6-11. <https://doi.org/10.1007/s41480-015-0045-6>
- Van der Meulen, M. (2016, 19 december). Meer inzicht in je manier van communiceren met de drama- en winnaarsdriehoek. Movisie. <https://www.movisie.nl/tool/meer-inzicht-je-manier-communiceren-drama-winnaarsdriehoek>
- Van Eenennaam, M. (2015). Verder kijken dan talent. *Tijdschrift voor Ontwikkeling en Organisaties*, 4, 16-20. Het beste uit jezelf.
- Sambeek, N. van (2019, 29 oktober). Geweldloos verzet bij angst. Geraadpleegd op 14 mei 2021 van <https://www.vgct.nl/themas/angststoornissen/geweldloos-verzet-bij-angst>
- Van Mameren-Broers, S. (2018). *Systeemgericht werken in sociale beroepen*. Boom.
- Van Oss, L., & Kessener, B. (2018). De organisatie als systeem. *M&O*, 3, 70-83. *Organisatie vragen*.

- Van Rooijen, K. (2018). *Preventie en behandeling van angst*. Nederlands Jeugdinstituut. [https://www.nji.nl/nl/download-nji/wat-werkt-publicatie/\(311053\)-nji-dossierdownloads-watwerkt_angststoornissen.pdf](https://www.nji.nl/nl/download-nji/wat-werkt-publicatie/(311053)-nji-dossierdownloads-watwerkt_angststoornissen.pdf)
- Van Woerkom, M. (2018). Het gebruik van sterke punten in teams en organisaties. Nederlandse Stichting voor Psychotechniek De Omkering. https://omkering.innovatiefinwerk.nl/wp-content/uploads/2018/05/whitpaper_marianne_van_woerkom_tss_def.pdf
- Vargas, J.S. (2016). From Operant Conditioning to Selection by Consequences. *Interação em Psicologia*, 20, 243-245. <https://doi.org/10.5380/psi.v20i3.49113>
- Verhaest, P. (2015). Positieve psychologie. *Denkbeeld*, 27, 44. <https://doi.org/https://doi.org/10.1007/s12428-015-0126-8>
- Verheul, W., Timman, R. & Takens, R.J. (2015). De werkzaamheid van cliëntgerichte psychotherapieën vergeleken met andere therapeutische oriëntaties. *Tijdschrift Cliëntgerichte Psychotherapie*, 53. Tijdschrift persoonsgerichte experiëntiële psychotherapie.
- Vermeulen, M. (2016). Leren organiseren. Open Universiteit. https://www.ou.nl/documents/40554/111670/Oratie_prof_dr_Marjan_Vermeulen_Leren_Organiseren_2016.pdf/15202a5c-f5b0-4ed0-8239-44744e1712c5#:~:text=2.1 Behaviorisme,-In het behaviorisme&text=Dat wil zeggen dat mensen, van het gedrag positief zijn.
- Verschuur, J. & Korfage, I. (2020). *Tot hier en nu verder*. Transfore Forensische GGZ. https://www.transfore.nl/sites/default/files/plannen_verslagen/zorgprogramma_transfore_ggz_-_gewelddadig_grensoverschrijdend_gedrag-2020.pdf
- Vink, R., Wolff, M.D., Dommelen, P.V., Bartelink, C. & Veen, S.V. der (2017). *Empowered by Signs of Safety?* Nederlands Jeugdinstituut. <https://www.nji.nl/nl/Download-NJi/Publicatie-NJi/Empowered-door-Signs-of-Safety-Onderzoek.pdf>
- Visser, P. (2015, 25 mei). Positieve psychologie en oplossingsgerichte benadering. Effectieve Dialoog. <https://effectivedialoog.nl/positieve-psychologie-en-de-oplossingsgerichte-benadering/>
- Visser, K.M., Jansen, L.M.C., Popma, A., Vermeiren, R.R.J.M. & Kasius, M.C. (2020). Addressing aggression in the residential setting for juveniles with mild intellectual disability through training in non-violent resistance. *Child & Youth Care Forum*, 50, 333-349. <https://doi.org/10.1007/s10566-020-09576-z>
- Vlogman, E. (2018). *Versterking eigen regie van de cliënt door de zorgprofessional* (master thesis Hogeschool Saxion Enschede). HBO-Kennisbank. <https://hbo-kennisbank.nl/details/saxionhogeschool:4F4F2C18-162D-4999-97E3E9BA3E056D4F>
- Ward, T., & Hogan, K. (2015). Using Client-Centered Psychotherapy Embedded Within A Pluralistic Integrative Approach to Help a Client With Executive Dysfunction: The Case of "Judith". *Pragmatic Case Studies in Psychotherapy*, 11(1), 1-20. <https://doi.org/10.14713/pcsp.v11i1.1883>
- Wiggerink, J., & Vogel, M. (2017). Interventie: Signs of Safety. Nederlands Jeugdinstituut. <https://www.nji.nl/nl/Download-NJi/Werkblad/Uitgebreide-beschrijving-Signs-of-Safety.pdf>
- Wikipedia (2020, 6 december). Aspect (taalkunde). Geraadpleegd op 26 mei 2021 van [https://nl.wikipedia.org/wiki/Aspect_\(taalkunde\)](https://nl.wikipedia.org/wiki/Aspect_(taalkunde))
- Willemsen, M. (2017, 27 maart). De kracht van het Script. TA Eemland. <https://www.ta-eemland.nl/de-kracht-van-het-script/>

Witte, T. (2016). *Sociale dynamiek van de gemeentelijke politiek*. Coutinho.

Wolters, L.H., De Haan, E., Hogendoorn, S.M., Boer, F., & Prins, P.J.M. (2016). Severe pediatric obsessive compulsive disorder and co-morbid autistic symptoms: Effectiveness of cognitive behavioral therapy. *Journal of obsessive-compulsive and related disorders*, 10, 69-77.
doi:<https://doi.org/10.1016/j.jocrd.2016.06.002>

Zegel, J.D. (z.d.). Implementatieplan [webpagina]. Geraadpleegd op 14 mei 2021 van <https://www.afstudeergoeroes.nl/onderzoek-en-afstuderen/oplossingen/implementatieplan/>

Zimbardo, P.G., Johnson, R.L. & McCann, V. (2017). *Psychologie Een inleiding* (8). Pearson Benelux.

Bijlagen

Bijlage 1: Terminologie

In deze bijlage worden de kernbegrippen en overige begrippen uitgewerkt die het onderzoek verduidelijken.

Kernbegrippen

Onder dit kopje staan de kernbegrippen voor dit onderzoek uitgewerkt.

Aspecten:

Wikipedia houdt de volgende definitie aan voor een aspect:

Aspect, letterlijk oogpunt, is een grammaticale categorie die weergeeft hoe een taalgebruiker de (interne) temporele structuur van handelingen bekijkt. De categorie bestaat in diverse talen, maar is niet altijd duidelijk morfologisch gemarkeerd; als dit het geval is, is er vaak een vermenging met de markering van de werkwoordstijd, die een handeling relatief in de tijd plaatst. Het geheel van grammaticale, lexicale en semantische aspecten in een zin staat bekend als aspectualiteit. (Wikipedia, 2020)

Basishouding gelijkwaardigheid:

Voor de basishouding van gelijkwaardigheid wordt de volgende definitie gehanteerd:

Je treedt de cliënt op voet van gelijkwaardigheid tegemoet; je gaat dus naast de cliënt staan. Het gaat om partnerschap. Jullie zijn 'partners' die samen op weg gaan om de vaak ingewikkelde situatie van de cliënt te ontrafelen, waardoor zijn eigen positie zichtbaar wordt en hij er anders tegenaan gaat kijken. (Scheffers, 2015, p. 56)

Behandelmethodiek:

Voor 'behandelmethodiek' is de volgende definitie aangehouden in het onderzoek:

Een vaste, weldoordachte manier van handelen om een bepaald doel te bereiken. Een omschreven en doelgerichte werkwijze om met een cliënt of cliëntengroep in een bepaalde situatie een bepaald vraagstuk op te lossen (Fokkens et al., 2016).

Communicatie:

In het onderzoek wordt de volgende definitie van 'communicatie' gehanteerd. Deze is gebaseerd op de visie van Bauer (1964, geciteerd in Remmerswaal, 2015). De definitie is als volgt:

De theoreticus, aldus Bauer, vat communicatie eerder op als interactie. Hij spreekt pas van communicatie wanneer de ontvanger daar op een min of meer actieve wijze bij betrokken is, bijvoorbeeld door aandacht te schenken via luisteren, kijken, proberen te begrijpen of het leveren van een eigen aandeel aan het gesprek. Er is pas interactie, en dus communicatie, wanneer beide partijen zich door elkaar laten beïnvloeden. Tegenover de meer alledaagse opvatting van communicatie als een eenrichtingsproces benadrukt de wetenschapper de

wederzijdse beïnvloeding en het interactionele karakter van communicatie. (Remmerswaal, 2015, p. 168)

Krachtgezinnen:

In het volgende citaat staat de definitie van Krachtgezinnen. Deze definitie wordt gehanteerd in het onderzoek:

Krachtgezinnen zijn professionele gezinnen (SKJ- of BIG-geregistreerd) die erop gericht zijn om hulpvragende gezinnen met opvoedadvies te ondersteunen door in het dagelijks leven de verbinding aan te gaan. Omdat er geen “ondoorzichtige” zorgaanbieder achter zit, hoeven de kwetsbare ouders minder bang te zijn dat “ze mijn kinderen uit huis halen”. Het hulpvragende gezin is op deze manier meer begeleidbaar. Zo is er meer kans dat uithuisplaatsingen worden voorkomen. Krachtgezinnen zijn sociale ondernemers die een direct contract hebben met de gemeente. Zij worden geworven, geselecteerd en ondersteund door Spring Up om te voldoen aan de kwaliteitscriteria van betreffende beroepsregistratie. (D’Agata & D’Agata, 2019b).

Een kanttekening voor de BIG-geregistreerde professionals is dat zij ervaring moeten hebben in de jeugdhulpsector wat betreft gezinsbegeleiding (D’Agata, 2019c). Wanneer iemand veel ervaring heeft in deze sector maar niet SKJ- of BIG-geregistreerd is, kan deze ook in aanmerking komen als krachtgezin wanneer deze staat geregistreerd op het Register Jeugdplein. De opdrachtgever heeft echter de voorkeur bij SKJ- en BIG-registratie. Dat maakt dat Register Jeugdplein veelal niet genoemd wordt.

In dit verslag is onderscheid in de formulering van krachtgezinnen. Wanneer ‘krachtgezinnen’ wordt geschreven, doelt dit op de werkzame gezinnen. Wanneer geschreven wordt over de hulpverleningsvorm Krachtgezinnen, wordt de afkorting KG gebruikt. ‘KG’ wordt beschouwd als een zelfstandig naamwoord in enkelvoud. Zo wordt onderscheid gemaakt in dat wat de hulpverleningsvorm aangaat en dat wat over de werkzame gezinnen gaat.

Steungezinnen:

Wanneer de term ‘steungezinnen’ wordt gebruikt, dan is dat in dit onderzoek een paraplueterm voor: steunouders, buurtgezinnen, meeleefgezinnen en steungezinnen.

Steungezinnen zijn gezinnen waarbij de ouders op vrijwillige basis steun bieden aan een gezin met een hulpvraag door een à twee dagdelen per week kinderen van de vraagouders op te vangen. Het doel is om de vraagouders even te ontlasten, rust en ruimte te geven en het kind een fijne plek te geven. De steunouders worden getraind en ondersteund door steunouder-coördinatoren, die werkzaam zijn in de formele niet-geïndiceerde zorg. Een randvoorwaarde voor de steun die steungezinnen bieden is dat er een effectieve samenwerking is tussen formele en informele hulp (Conradi, 2019).

Vaardigheden:

“Vaardigheden hebben immers betrekking op handelen in de wereld, op activiteiten waarvan de uitvoering met kwaliteitsmaatstaven wordt getoetst. ... Samengevat kun je dit zo formuleren: je weet hoe je iets doet.” (Bax et al., 2021, p.4)

Vraaggezinnen:

Onder een vraaggezin wordt in dit onderzoek verstaan: een gezin met een complexe hulpvraag. Bij de vraaggezinnen is er sprake van een dreiging dat het kind of de kinderen uit huis moeten worden geplaatst. In deze gezinnen is er al sprake van verschillende vormen van hulpverlening en vaak ook een OTS (ondertoezichtstelling).

Overige begrippen

Onder zit kopje staan de overige begrippen voor het onderzoek uitgewerkt.

BIG-registratie:

Voluit staat BIG voor: Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg. Wanneer iemand BIG-geregistreerd is betekent dit dat deze functie in de zorgsector wettelijk beschermd is (Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, 2018, p.2). De wet waaronder de BIG-registratie valt, is de Wet BIG. Afhankelijk van je functie als BIG-geregistreerde, mag je bepaalde handelingen zelfstandig uitoefenen en val je onder het tuchtrecht.

Opdrachtgever:

Een opdrachtgever is, zoals het woord al zegt, een persoon of organisatie die een opdracht geeft aan een andere persoon of organisatie. In dit onderzoek wordt er onderscheid gemaakt tussen twee soorten opdrachtgevers: de gemeente en zorginstellingen.

Wanneer de gemeente de opdrachtgever is koopt zij jeugdhulp in bij zorginstellingen. Die zorginstellingen zijn dan de opdrachtnemers. De gemeente is dan indirect betrokken bij de jeugdhulp die zorginstellingen verlenen, omdat zij zich ervan moet kunnen verzekeren dat de gecontracteerden zich aan de gestelde eisen kunnen houden (SKJeugd, 2016).

OTS:

OTS staat voor: 'ondertoezichtstelling'. OTS is een maatregel die de kinderrechter oplegt. Dit houdt in dat de minderjarige onder toezicht wordt gesteld van een gecertificeerde instelling en een jeugdbeschermer krijgt toegewezen. Het doel van een OTS is om het gezag, voor de verzorging en de opvoeding, van de ouders zo veel mogelijk in stand te houden en de ouders hierbij zoveel mogelijk te ondersteunen bij deze taken. De jeugdbeschermer zet passende hulp op voor zowel het kind als voor de ouders (Van den Bosch & Rijbroek, 2020).

SKJ-registratie:

Voluit geschreven staat SKJ voor: *Stichting Kwaliteitsregister Jeugd*.

Wanneer een professional hierin opgenomen is, betekent dit dat deze de nodige ervaring, kennis en vaardigheden heeft om met complexe vraagstukken om te gaan (SKJeugd, 2016). Op basis van cliënt gerelateerde indicatoren wordt besloten of een niet-geregistreerde of geregistreerde professional wordt ingezet.

Primaire stakeholder:

Een primair stakeholder is iemand of een organisatie die een belang heeft bij het functioneren van de persoon of organisatie waar het om gaat.

Onder primaire stakeholders vallen zowel interne als externe stakeholders.

Interne stakeholders: dit zijn de mensen die de meeste invloed uitoefenen op of worden beïnvloed door het functioneren van de kern. Zij zijn onderdeel van de organisatie van waaruit KG gaat of hun organisaties is rechtstreeks verbonden aan KG. De kern is bij dit onderzoek de hulpverleningsvorm KG. Primaire stakeholders staan dicht bij de kern en hebben directe invloed. Zij steken er het meest tijd, geld en energie in, afhankelijk van de positie die zij bekleden.

Externe stakeholders: dit zijn organisaties die dicht bij de kern staan, maar van een andere instantie zijn. Ze maken geen deel uit van de organisaties die rechtstreeks verbonden zijn aan KG. (Last et al., 2020).

Secundaire stakeholder:

Een secundaire stakeholder heeft, in tegenstelling tot een primaire stakeholder, indirecte invloed op de kern maar staat verder van het project af. Secundaire stakeholders hebben geen directe macht, maar wel belang bij het functioneren van de kern. Afhankelijk van hun positie steken zij ook tijd en geld in de primaire stakeholders en dus in de kern. Daarnaast kan het zijn dat zij in de toekomst alsnog primaire stakeholder worden, bijvoorbeeld als nieuw vraaggezin. Daarom is het van belang dat zij goed worden geïnformeerd door de kern en de primaire stakeholders. (Last et al., 2020).

Uithuisplaatsing:

Een uithuisplaatsing is een zeer ingrijpende beslissing voor het kind, de ouders en voor de beslisser, zeker wanneer deze plaatsvindt in een gedwongen kader. Met een uithuisplaatsing wordt ingegrepen in de (onverbrekelijke) band tussen een kind en zijn ouders. Dergelijke beslissingen dienen dus zeer zorgvuldig te worden genomen. Voor vrijwillige uithuisplaatsingen is tot 1 januari 2015 een indicatiestelling van Bureau Jeugdzorg nodig. Na deze datum is het aan de gemeente om hier een verleningsbesluit over te nemen. Voor een gedwongen plaatsing is altijd een machtiging van de kinderrechter nodig, binnen het kader van een ondertoezichtstelling (Bartelink et al., 2017, p.9).

Uithuisplaatsing gebeurt om uiteenlopende redenen. Het kan zijn dat jeugdigen (ernstige) gedrags- of ontwikkelingsproblemen hebben en de situatie thuis voor de ouders onhoudbaar is. De ouders en jeugdige stemmen dan regelmatig zelf in met de uithuisplaatsing. Daarnaast komt het voor dat een jeugdige uit huis geplaatst wordt om de veiligheid van de jeugdige te waarborgen en eventuele kindermishandeling te stoppen. In een deel van de gevallen wordt een jeugdige zonder instemming van zijn ouders of hemzelf uit huis geplaatst, ook wel een uithuisplaatsing in gedwongen kader genoemd (Bartelink et al., 2017, p.9).

Uithuisplaatsing kan worden gedaan bij van jeugdigen van 0-18 jaar in de jeugdhulp, met uitloop tot 23 jaar. Uitloop is alleen mogelijk als het gaat om hulp die al voor het 18e levensjaar in gang is gezet. Het kan gaan om plaatsing van een jeugdige in een (netwerk-) pleeggezin, gezinshuis of residentiële instelling. Het gaat hierbij zowel om vrijwillige als gedwongen uithuisplaatsingen (Bartelink et al., 2017, p.8).

Bijlage 2: Stakeholdersanalyse

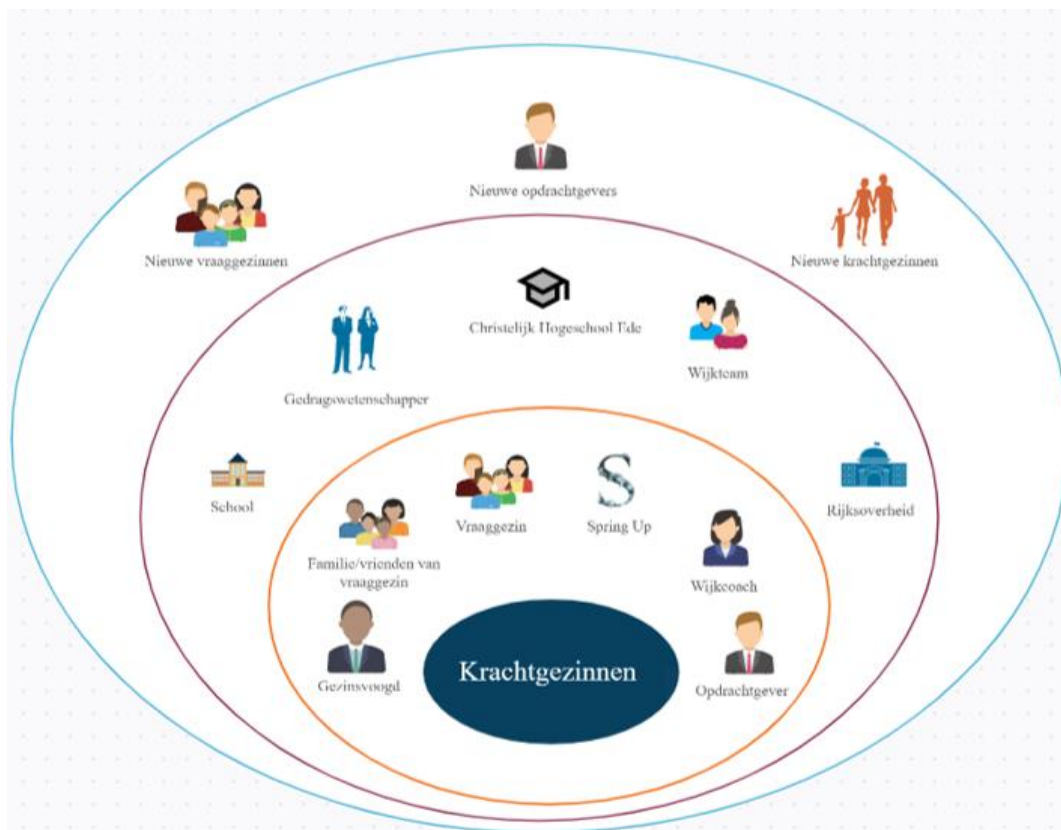
Hier wordt uitgelegd hoe de stakeholdersanalyse is opgezet. Deze is gemaakt voor het onderzoek. De stakeholdersanalyse geeft inzicht in de mate van invloed op en het belang van de stakeholders voor het onderzoek.

De 'Basale Stakeholder Kaart - Krachtgezinnen' is een analyse met daarin een onderscheid van de posities van stakeholders. De reden dat voor deze vorm van stakeholdersanalyse is gekozen, is omdat deze kaart in één oogopslag de stakeholders en hun positie laat zien. Dit biedt, samen met de verschillende iconen, een duidelijk overzicht van de betrokkenen.

De kaart is verdeeld in vier ringen. Van kleinste tot grootste ring: kern, primaire interne stakeholders, primaire externe stakeholders en secundaire stakeholders (Last, Vleugelers & Zoontjens, 2020).

- *De kern:* dit is de donkerblauwe ring. Hierin staat het hoofdonderwerp van de analyse. In dit onderzoek is dat de hulpverleningsvorm KG.
- *De primaire stakeholders:* dit is de oranje ring. Hierin staan mensen of organisaties die directe invloed hebben op KG en vice versa.
- *De primaire externe stakeholders:* dit is de paarse ring. Deze stakeholders hebben geen directe invloed op KG. Wel hebben zij indirecte invloed op KG. Dit kan zoals bij primaire interne stakeholders ook omgedraaid zijn.
- *De secundaire stakeholders:* dit is de lichtblauwe ring. Deze stakeholders staan verder van KG af, maar hebben mogelijk in de toekomst wel belang bij KG.

Tabel 1: de basale stakeholderskaart van KG

De kern

In de kern staat krachtgezinnen. Omdat het onderzoek vooral gericht is op de krachtgezinnen is er gekozen om vanuit de krachtgezinnen de stakeholder te maken. Vraaggezinnen zijn ook belangrijk, maar voor het onderzoek is gekozen om vanuit de krachtgezinnen de stakeholder te maken. De stakeholdersanalyse is gemaakt vanuit het oogpunt van de krachtgezinnen te maken. De vraaggezinnen zijn wel opgenomen in de stakeholder als primaire stakeholder.

Primaire stakeholders

Primaire interne stakeholders:

Familie/vrienden van vraaggezin:

Dit zijn belangrijke personen die een informele plek van het netwerk van een vraaggezin bekleden. Deze mensen komen dus ook in aanraking met het krachtgezin wat gekoppeld is aan het vraaggezin in hun netwerk. Zij zijn direct betrokken met het vraaggezin en daarmee dus ook met het krachtgezin. Dat maakt dat ook familie, vrienden en ander informeel netwerk onder primaire stakeholders valt.

Vraaggezin:

Zoals in de terminologie (Bijlage 1: Terminologie) beschreven staat, is dit een gezin met een hulpvraag. Er is sprake van een dreiging van uithuisplaatsing. KG is ontworpen voor vraaggezinnen. Daarom vallen vraaggezinnen onder de primaire stakeholders.

Gezinsvoogd:

Dit is een hulpverlener die de voogdij over een of meerdere kinderen in een gezin heeft. Dat betekent dat de ouders van een gezin wettelijk geen gezag meer hebben over hun kind(eren). Wanneer een gezinsvoogd aanwezig is, is er sprake van een ondertoezichtstelling. De gezinsvoogd heeft ook de bevoegdheid om een aanvraag voor uithuisplaatsing neer te leggen bij de rechter.

Wanneer ouders zelf het gezag hebben, beslissen zij wat er gebeurt in hun gezin. Nu doet de gezinsvoogd dat. Dat maakt dat de gezinsvoogd ook primaire stakeholder is. Het is voor deze van belang dat het goed gaat met de kinderen in het gezin. Krachtgezinnen hebben daar deels invloed op.

Spring Up:

Dit is de organisatie die KG heeft opgezet. Daarom valt Spring Up onder de primaire stakeholder.

Opdrachtgever:

In de terminologie (Bijlage 1: Terminologie) staat beschreven dat een opdrachtgever een gemeente of jeugdzorginstelling is die KG als vorm van hulpverlening inzet. Dat maakt dat het dicht bij de krachtgezinnen staat en dus valt onder de primaire stakeholders.

Wijkcoach:

De wijkcoach is een primaire stakeholder omdat die de kaders geeft aan de hulp die krachtgezinnen bieden. De wijkcoach geeft de financiële kaders aan en geeft de opdracht aan de krachtgezinnen. De wijkcoach wil continue in contact blijven en op de hoogte gehouden worden over het contact tussen het krachtgezin en het vraaggezin. Over hoe het traject tussen hen verloopt.

Primaire externe stakeholders:

School:

De school van de kinderen van het vraaggezin is een secundaire stakeholder. Zij hebben er baat bij als er een Krachtgezin naast het vraaggezin staat om hen te ondersteunen, omdat door het Krachtgezin gewerkt wordt aan de thuissituatie van het kind. De ouders worden begeleid en ondersteund, waardoor de situatie thuis beter wordt en dit zorgt ervoor dat het beter gaat met het welzijn van het kind.

Gedragswetenschapper:

De gedragswetenschapper heeft belang bij krachtgezinnen, omdat deze werkt met de vraaggezinnen. De krachtgezinnen helpen in de ondersteuning en begeleiding. Wanneer de ondersteuning vanuit KG helpt voor een vraaggezin, is dit voor de gedragswetenschapper als het goed is terug te zien in de gezinsomgang binnen het vraaggezin. De gedragswetenschapper heeft dus baat bij de inzet van KG, maar is hier niet direct bij betrokken. Dat maakt dat een gedragswetenschapper valt onder secundaire stakeholders.

Christelijke Hogeschool Ede:

De hogeschool is een secundaire stakeholder omdat zij studenten heeft die onderzoek doen voor KG en de werking ervan.

Wijkteam:

Het wijkteam is een secundaire stakeholders, omdat zij belang heeft dat het goed gaat met de gezinnen in de wijk. Zij is verantwoordelijk voor het welzijn in de wijk. Als het goed gaat met de ondersteuning die krachtgezinnen bieden gaat het goed met de vraaggezinnen.

Rijksoverheid:

De Rijksoverheid heeft belang bij KG. Als er vraaggezinnen waar uithuisplaatsing dreigt gekoppeld wordt aan een krachtgezin en het krachtgezin ondersteuning en begeleiding biedt aan het vraaggezin. Dan wordt de dreiging op uithuisplaatsing teruggedrongen en hopelijk weggenomen. Dit is van belang voor de overheid, want als er minder uithuisplaatsingen worden gedaan gaat het beter met het welzijn van de bevolking. Van zowel de ouders als met het welzijn van de kinderen. Dan is er minder Jeugdhulp nodig.

Secundaire stakeholders

Nieuwe vraaggezinnen:

Dit zijn gezinnen waar ook sprake is van een dreiging van uithuisplaatsing. Wanneer KG succesvol blijkt te zijn, kunnen er meerdere krachtgezinnen ingezet worden en daarmee dus ook meerdere vraaggezinnen aangenomen worden.

Nieuwe, nog niet bestaande, vraaggezinnen zijn dus nog niet (in)direct betrokken met KG. Daarom vallen zij onder het brede publiek.

Nieuwe opdrachtgevers:

Dit zijn potentiële opdrachtgevers wanneer blijkt dat KG als hulpverleningsvorm aanslaat. Het zijn organisaties die nu nog geen belangen hebben bij KG of daar nog niet van gehoord hebben. Wanneer KG bekender wordt en succesvol blijkt te zijn, kunnen er nieuwe opdrachtgevers ontstaan. Daarom vallen zij onder het brede publiek.

Nieuwe krachtgezinnen:

Dit zijn gezinnen die momenteel nog geen krachtgezin zijn, maar in de toekomst dit wel zouden willen worden. Dit kunnen ook gezinnen zijn die momenteel nog niet bekend zijn met KG, maar zodra zij ervan horen enthousiast worden en zichzelf aanmelden. Dat maakt dat zij onder het brede publiek vallen.

Bijlage 3: Kijkkader kernbegrippen en deelaspecten

In deze bijlage staan de kernbegrippen voor het onderzoek en voor de literatuurstudie. Hierbij is per kernbegrip gebruik gemaakt van deelaspecten waardoor gerichter gezocht kan worden naar informatie. Per kernbegrip zijn er verschillende bronnen gezocht waar informatie te vinden is dat aansluit en mogelijk antwoord geeft op deelvraag 1 en 2. Bij iedere bron staat een korte toelichting waarin uitgelegd wordt waarom deze bron passend is voor dit onderzoek.

Tabel 2 Kijkkader

Kernbegrip	Deelaspecten	Bronnen	Toelichting
Krachtgezin	SKJ/BIG professionals Begeleiden Ondersteunen Adviseren Laagdrempelig Professionele hulpverleningsvorm	D'Agata, M. & D'Agata, S. (2019). Werven, selecteren en ondersteunen van Krachtgezinnen [Website]. Spring Up. https://www.springup.nu/casussen/krachtgezinnen-2-2/	Hier staat de informatie die er is over KG. Dit is de website van Spring Up.
Steungezin	Vrijwillig Informele basis	Rommelink, L.E., Leijten, P. & Veldboer, L. (2019). Andere ouders als bron van steun. <i>Kind en adolescent</i> , 40, 330-346. Nederlands Jeugdinstituut https://doi.org/10.1007/s12453-019-00214-7.pdf Onstenk, A. (2016). De oprechte aandacht van de buurvrouw. <i>Zorg + Welzijn</i> , 22, 12-13. https://doi.org/10.1007/s41185-016-0090-z Van Dorp, M. (2018). Help ouders in plaats van de kinderen. <i>Jeugd en Co</i> , 12, 22-25. https://doi.org/10.1007/s12449-018-0011-3	Informele ouderlijke steun als interventie voor het reduceren van opvoedstress in een gezin met een hulpvraag. Ondersteuning door bijvoorbeeld één keer per week iets leuks te doen met de kinderen uit het gezin met de hulpvraag. Deze bron gaat over hoe kinderen van ouders met problemen niet zomaar zelf ook problemen krijgen. Het gaat over het helpen van de ouders waardoor je de kinderen ook helpt.
Vraaggezin	Kinderbeschermings- Maatregel Hulpvraag Vraagouders Uithuisplaatsing Hulpvragend gezin Biologische ouders Multiprobleemgezin	Van Bommel, R., Tacq, E. & Bolt, A. (2017). <i>Gezin Centraal</i> . Nederlands Jeugdinstituut. https://www.nji.nl/nl/Download-NJi/Werkblad/Uitgebreide-beschrijving-Gezin-Centraal.pdf Toezicht Sociaal Domein/ Samenwerkend Toezicht Jeugd (2017). Het wijkteam en kwetsbare gezinnen. Binnenlands Bestuur. https://www.binnenlandsbestuur.nl/Uploads/2017/4/Overall-Wijkteams.pdf	Het doel van Gezin Centraal is het herstel van de balans tussen draagkracht en draaglast van gezinnen. Het gaat om de hulpvraag van ouders. Hier wordt beschreven hoe samen met ouders en kinderen er gezocht wordt naar passende hulp voor de problemen die er zijn in de multiprobleemgezinnen.

		Nagelhout, G., Abidi, L., Lodder, C., Schutte, H. & Vries, H. de (2020). Bespreekbaar maken van gezonde leefstijl en het sociale netwerk bij multiprobleemgezinnen door sociaal werkers. <i>Tijdschrift voor gezondheidswetenschappen</i> , 98, 107-113. https://doi.org/10.1007/s12508-020-00267-7	Vraaggezinnen zijn gezinnen die in aanraking zijn gekomen met justitie en waar meerdere hulpvragen spelen.
Behandelmethoden	Uitgangspunten: - Gelijkwaardigheid - Autonomie - Dagelijks contact - Bekrachten - Vertrouwen	Bartelink, C. & Verheijden, E. (2015). <i>Wat werkt bij het versterken van het sociale netwerk van gezinnen?</i> Nederlands Jeugdinstituut. https://www.nji.nl/nl/Download-NJi/Wat-werkt--publicatie/Watwerkt_Sociaalnetwerkversterken.pdf Ince, D. & Schmidt, A. (2017). <i>Eigen kracht versterken jeugd en ouders</i> . Sociaal Werk Nederland. https://www.sociaalwerk nederland.nl/?file=15026&m=1503921031&action=file.download	Deze bron gaat over het versterken van het gezin. Hoe dit gedaan wordt en dan ook gekeken naar het versterken van het sociale netwerk van het gezin. Methoden over hoe het versterken van de eigen kracht van zowel ouders als jeugdigen.
Vaardigheden	Communicatie Praktisch	Van der Meij, M. & Luttik, E. (2018). <i>Beroepscompetentieprofiel voor de sociaal werker</i> . Sociaal Werk Nederland. https://www.sociaalwerk nederland.nl/?file=15784&m=1521200969&action=file.download Van Alten, J. , Berger, M., Derksen, K. & Rondeel, M. (2017). Competentieprofiel hbo jeugd- en gezinsprofessional. SKJeugd. https://skjeugd.nl/wp-content/uploads/2017/12/competentieprofiel-hbo-professionals-in-jeugdhulp-en-jeugdbescherming-versie-1-1.pdf	Beschreven staat wat het competentieprofiel is van een sociaal werker. Hier staat beschreven wat het competentieprofiel is voor HBO geschoolde Jeugd- en gezinsprofessionals.
Basishouding van gelijkwaardigheid	Naast de cliënt staan Partnerschap Samen op weg	Scheffers, M. (2015). <i>Sterk met een vitaal netwerk</i> (2de). Coutinho.	Je treedt de cliënt op voet van gelijkwaardigheid tegemoet; je gaat dus naast de cliënt staan. Het gaat om partnerschap. Jullie zijn

	<p>Eigen positie van cliënt is zichtbaar</p> <p>Cliënt krijgt nieuw perspectief op eigen situatie</p> <p>Gelijkwaardigheid</p>		<p>'partners' die samen op weg gaan om de vaak ingewikkelde situatie van de cliënt te ontrafelen, waardoor zijn eigen positie zichtbaar wordt en hij er anders tegenaan gaat kijken. (Scheffers, 2015, p. 56)</p>
<p>Theoretische Verantwoording</p>	<p>Verantwoording Transparant Opdrachtgevers Spring Up Transitie Jeugdwet 2015 Evidence-based Evidence-oriënted</p>	<p>Mateman, H., Van Houten, M. & Verweij, S. (2019). <i>Vliegwiel: methodisch en onderbouwd werken</i>. Movisie. https://www.movisie.nl/sites/movisie.nl/files/2019-03/A4_movisie_tandwiel_web.pdf</p> <p>Van der Meij, M. & Luttik, E. (2018). <i>Beroepscompetentieprofiel voor de sociaal werker</i>. Sociaal Werk Nederland. https://www.sociaalwerknederland.nl/?file=15784&m=1521200969&action=file.download</p> <p>Metz, J. & Verharen, L. (2018). <i>Methodisch werken in het sociaal werk</i>. Lectoren Sociaal Werk. https://lectorensociaalwerk.nl/wp-content/uploads/2018/03/Methodisch-Werken.pdf</p>	<p>Evidence-based werken betekent met kennis onderbouwd werken. De onderbouwing is op theorie (behandelmethodieken) en praktijk gebaseerd.</p> <p>In deze literatuur staat beschreven wat het belang is van een theoretische verantwoording voor het werken als professional.</p> <p>Het belang van theoretisch verantwoord werken staat beschreven in het sociaal werk.</p>

Bijlage 4: Criteria bronnen en zoekstrategie

In deze bijlage staat uitgewerkt aan welke criteria een bron moet voldoen en welke zoekstrategie er voor dit onderzoek wordt toegepast.

Tabel 3: Criteria waaraan een bron moet voldoen

Vermelding van auteur in de bron.
Vermelding van het jaartal, evt. de maand.
De bron is niet aan verandering onderhevig. Als dit wel zo is dan vermelden in APA-bron.
Professioneel taalgebruik.
Bron komt uit: 2015 of later.
Vorm van bronnen: Rapporten, boeken, thesis, wetenschappelijke artikelen uit vakliteratuur.
De geraadpleegde bron is relevant voor de eerste twee deelvragen. Dit is op te maken uit: Actualiteit van de bron: 2015 of later. Tenzij beargumenteerd waarom de gebruikte bron ouder is. Object: behandelmethodieken uit de jeugdhulpsector. Context: werken vanuit een gelijkwaardige positie. Doelgroep: krachtgezinnen als professionals en vraaggezinnen

Tabel 4: Zoekstrategie

<u>Bepaling van de zoektermen:</u> Behandelmethodieken Interventies Gelijkwaardigheid Ondersteuning Vaardigheden Dagelijks contact Complexe gezinsproblemen	Krachtgezinnen Steungezinnen Hulpvragende gezinnen (gezinnen met hulpvraag) Vraaggezinnen Sociaal werk/ Social Work Jeugdhulp
<u>Bepaling van bruikbare databanken:</u> Canon Sociaal Werk Cijfers over Jeugd en Opvoeding (NJI) Classificatie Jeugdproblemen (NJI) Databank huiselijk geweld Databank Verwey- Jonker Instituut Databanken Nederlands Jeugdinstituut Effectieve Jeugdinterventies (NJI) EASY Google Scholar	HBO- Kennisbank Implementatiewijzer (NJI) Instrumenten en Richtlijnen (NJI) Jeugdzorg Nederland Koninklijke Bibliotheek Springer Link Movisie – Kennisdossiers Social Care Online Wat werkt? (NJI)
<u>Zoekmethodes:</u> Bibliografische methode door middel van databanken. Sneeuwballmethode door het zoeken via referentielijsten in bestaande boeken, wetenschappelijke artikelen en vakliteratuur.	

Bijlage 5: Semigestructureerde interviewvragen

In deze bijlage staan twee semigestructureerde interviews. Eén voor de interviews met de steungezinnen en een voor het interview met de wethouder Jeugdhulp Ede. De vragen zijn per onderwerp beschreven. Ze zijn helpend voor het verkrijgen van antwoorden op deelvragen drie en vier van het onderzoek.

Interview met wethouder

Hieronder staan de vragen beschreven voor het semigestructureerde interview met de Wethouder Jeugdhulp Ede. Voor het kunnen verzamelen van de informatie is er gebruikt gemaakt van de interviewleidraad van Van der Donk en Van Lanen (2019). Het opgestelde semigestructureerde interview is tevens het onderzoeksinstrument. Voorafgaand aan het interview worden afspraken gemaakt over aanpak, anonimiteit en tijdsduur.

Doel van het gesprek	Topics	Stimulerende vragen
Aan het einde van het gesprek hebben we inzicht in het beleid van Jeugdhulp in Ede, de kijk van de wethouder op KG en de transitie van de Jeugdwet 2015.	Jeugdhulp beleid Ede Krachtgezinnen Jeugdwet transitie	<ul style="list-style-type: none"> • Wat is het lokaal jeugdbeleid van gemeente Ede? • Waar moet KG aan voldoen voor uw gemeente? • Is er pionier- of experimenteerruimte? Zo ja, hoe wordt dat zichtbaar? • Wat betekent de transitie van de Jeugdwet in de gemeente? • Hoe is dit verlopen/wat leverde het op of waar loopt men nu tegenaan?

Interview met steungezinnen

Hieronder is het semigestructureerde interview voor de interviews met de steungezinnen. Het semigestructureerde interview is tevens ons onderzoeksinstrument. Voor het verzamelen van de informatie is er gebruikt gemaakt van de interviewleidraad van Van der Donk en Van Lanen (2019). Deze interviewvragen zijn helpend voor het verkrijgen van antwoord op deelvraag drie: *‘Welke communicatieve en praktische vaardigheden zijn volgens steungezinnen van belang bij de ondersteuning aan vraaggezinnen?’*

Voorafgaand aan het interview worden afspraken gemaakt over aanpak, anonimiteit en tijdsduur. Ook wordt er uitleg gegeven door de interviewers aan de respondenten over het onderzoek naar KG.

Doel van het gesprek	Topics	Stimulerende vragen
Aan het einde van het gesprek hebben we inzicht hoe steungezinnen de begeleiding en ondersteuning van de vraaggezinnen ervaren. Welke vaardigheden er van	Kennismaking Vaardigheden Communicatie Praktische vaardigheden Struikelblokken Advies	<p><i>Voorstellen. H en G</i></p> <p><i>Uitleg over ons onderzoek.</i></p> <p><i>Anonimiteit. Opnemen = alleen voor transcriptie van gesprek.</i></p> <p><i>Kort houden. Alleen antwoord op de vragen.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Wie bent u/wie zijn jullie? • Wat bieden jullie als steungezin qua ondersteuning?

<p>belang zijn en waar ze tegenaan lopen.</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Hoe legt u contact met de ouders van het nieuw vraaggezin? • Waar bent u goed in, als het gaat om contact onderhouden? • Wat werkt volgens u goed als het gaat om een vertrouwensband op te bouwen? Wat werkt juist averechts? • Hoe positioneert u zich ten opzichte van het vraaggezin? <i>(Als de vraag lastig is, bv. uitleggen: neemt u meer een leidende of volgzame rol en hoe is dat te merken?)</i> • Ondersteunen jullie ook op praktische wijze? <i>Bijvoorbeeld: schoonmaken, koken, kind naar bed brengen etc.</i> • Zo ja, wat dan en hoe vaak? Wanneer bent u daar mee begonnen en waarom bent u ermee begonnen? • Zo nee, wat maakt dat u dat niet doet? • Zijn er dingen waar jullie tegenaan lopen in het ondersteunen van het vraaggezin? Zo ja, wat dan? Als je dit zou kunnen veranderen, hoe zou je dit dan doen? • Wat voor advies zou u mee willen geven aan krachtgezinnen of in de opzet van KG? • Welke communicatieve vaardigheden zijn volgens u belangrijk om als krachtgezin ondersteuning en begeleiding te kunnen aanbieden een vraaggezin? • <i>Wat raadt u aan wel te doen en wat raadt u aan niet te doen in het dagelijks contact?</i> <p><i>Terugkoppelen uitkomsten onderzoek</i></p>
---	--	--

Bijlage 6: Vergelijking van behandelmethodieken wat betreft gelijkwaardigheid in de hulpverleningsrelatie

In deze bijlage staat de tabel waarin in een oogopslag te zien is welke behandelmethodieken aansluiten bij de verschillende aspecten van gelijkwaardigheid in de hulpverleningsrelatie.

Deze tabel geeft duidelijk overzicht over welke behandelmethodieken aansluiten bij welke aspecten van gelijkwaardigheid. Links in de tabel verticaal staan de verschillende aspecten van gelijkwaardigheid die wij naast de behandelmethodieken hebben gehouden. Boven in de tabel horizontaal staan eerste de 6 sociaalpsychologische theorieën die onderzocht zijn en onder deze theorieën staan de behandelmethodieken die aansluiten bij deze theorieën. Voor de leesbaarheid van de tabel is gekozen om de behandelmethodieken af te korten. Hieronder staan de afkortingen en de volledige naam van de behandelmethodieken op een rijtje.

TA = Transactionele Analyse

CP = Cliëntgerichte psychotherapie

OGW = Oplossingsgericht werken

SOS = Signs of safety

ST = Systeemtherapie

MST = Multisysteemtherapie

CGT = Cognitieve gedragstherapie

REBT = Rationeel-emotieve gedragstherapie
(Engels: Rational Emotive Behavior Therapy)

GV = Geweldloos verzet

ER = Eigen regie

Tabel 5: vergelijking van behandelmethodieken

Aspecten van gelijkwaardigheid (Scheffers, 2015, p.56)	Humanisme		Positieve Psychologie		Systeemtheorie		Sociaal-Cognitieve Theorie		Presentietheorie	
	TA	CP	OGW	SOS	ST	MST	CGT	REBT	GV	ER
Naast de cliënt staan			X							
Partnerschap		X	X	X		X				X
Samen op weg				X	X	X	X			X
Eigen positie van cliënt is zichtbaar	X	X	X		X	X		X	X	X
Cliënt krijgt nieuw perspectief op eigen situatie	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Gelijkwaardigheid	X			X		X				X

Bijlage 7: Fragmenten uit hoofdstuk 5 voor vergelijking van de behandelmethodieken

In deze bijlage staan de fragmenten uit hoofdstuk 5 die gebruikt zijn voor het maken van de tabel in bijlage 6 voor het vergelijken van de behandelmethodieken op wat betreft gelijkwaardigheid in de hulpverleningsrelatie.

Fragmentcode	Fragment	Aspect
TA 2.1,2021	De TA gaat ervan uit dat ervaringen uit het verleden besluiten over jezelf en je omgeving beïnvloeden en geeft inzicht in de rol die je inneemt in het contact met anderen.	Eigen positie van cliënt is zichtbaar
TA 2.2,2021	Er wordt in de TA onderscheid gemaakt in drie ego-posities: ouder, kind en volwassene.	Cliënt krijgt nieuw perspectief op eigen situatie
TA 2.3,2021	In de hulpverleningsrelatie is de benadering van gelijkwaardigheid gewenst ...	Gelijkwaardigheid
TA 2.4,2021	... om cliënten zelfsturend te laten zijn en zodat zij eigen verantwoordelijkheid dragen.	Eigen positie van cliënt is zichtbaar
TA 2.5,2021	Uit onderzoek bleek dat de klinische variant van de TA de meeste effectieve en kostenbesparende behandeling is waarin de cliënt inefficiënt gedrag kan ombuigen naar effectief gedrag.	Cliënt krijgt nieuw perspectief op eigen situatie
CP 2.1,2021	Hij stelde dat er eerst naar de visie van de cliënt moet worden geluisterd en dat de cliënt in zijn eigen kracht moet worden hersteld.	Cliënt krijgt nieuw perspectief op eigen situatie
CP 2.2,2021	De cliënt blijft als persoon centraal staan in het proces.	Eigen positie van cliënt is zichtbaar
CP 2.3,2021	Cliëntgerichte psychotherapie geeft cliënten de tijd en ruimte om eigen problemen te ontdekken en te accepteren.	Eigen positie van cliënt is zichtbaar
CP 2.4,2021	Cliëntgerichte psychotherapie wordt gekenmerkt door de volgende kernvoorwaarden: empathie, congruentie en onvoorwaardelijke positieve waardering.	Samen op weg
CP 2.5,2021	Het betekenisgevingsproces: cliënten proberen zichzelf en gebeurtenissen in hun leven en omgeving te begrijpen.	Cliënt krijgt nieuw perspectief op eigen situatie
OGW 2.1,2021	Het uitgangspunt is dat er voornamelijk wordt gekeken naar oplossingen voor de toekomst in plaats van de focus te leggen op de problemen in het verleden.	Cliënt krijgt nieuw perspectief op eigen situatie
OGW 2.2,2021	Een ander uitgangspunt is dat niet de professional maar de cliënt de expert is in de situatie.	Eigen positie van cliënt is zichtbaar
OGW 2.3,2021	Samen met de professional wordt gezocht naar de eigen krachten en wordt gekeken welke krachten in de omgeving liggen die positieve invloed kunnen hebben op de situatie.	Samen op weg
OGW 2.4,2021	Als professional kan je zo de cliënt volgens hen meer helpen te focussen op de positieve dingen in een situatie.	Cliënt krijgt nieuw perspectief op eigen situatie
OGW 2.5,2021	In de afsluiting evalueren hulpverlener en cliënten het laatste gesprek op wat de cliënten allemaal bereikt hebben en wat zij hiervan meenemen voor de toekomst.	Partnerschap
OGW 2.6,2021	Het doel van Oplossingsgericht Werken is dat de hulpverlener naast de cliënt gaat staan.	Naast de cliënt staan
SOS 2.1,2021	De focus ligt op de positieve uitzonderingen in situaties.	Cliënt krijgt nieuw perspectief op eigen situatie
SOS 2.2,2021	Samen met de professional wordt gezocht naar de krachten van het gezin en er wordt bekeken welke mensen onder dit netwerk vallen.	Cliënt krijgt nieuw perspectief op eigen situatie
SOS 2.3,2021	Werkt samen met het gezin.	Samen op weg

SOS 2.4,2021	Het is van belang dat de professional werkt vanuit een gelijkwaardige positie zodat moeilijke bespreekbare onderwerpen besproken kunnen worden en er een goede relatie ontstaat.	Gelijkwaardigheid
SOS 2.5,2021	Zij gaven aan dat de hulpverlener dezelfde doelen voor ogen had als zij en dat ze zich zo gezien voelden.	Partnerschap
SOS 2.6,2021	Volgens hulpverleners werken transparantie en focus op krachten van de ouders bevorderend voor de samenwerkingsrelatie met ouders.	Cliënt krijgt nieuw perspectief op eigen situatie
ST 2.1,2021	Om de onderlinge relaties van een systeem in kaart te brengen. Het doel is om verschillende werkelijkheden samen te brengen en met elkaar te laten integreren.	Cliënt krijgt nieuw perspectief op eigen situatie
ST 2.2,2021	Het doel is om de structuur in een gezin aan te passen zodat zelf de problematiek kan worden aangepakt	Eigen positie van cliënt is zichtbaar
ST 2.3,2021	Dat niemand een buitenstaander is.	Eigen positie van cliënt is zichtbaar
ST 2.4,2021	De cliënt en hulpverlener bouwen samen een hoopvol verhaal op om zo een meer leefbare realiteit te creëren.	Samen op weg
MST 2.1,2021	De focus ligt bij multisysteemtherapie op het verbeteren van de communicatie en relatie tussen gezinsleden en draait minder om wat in een systeemlid afspeelt.	Cliënt krijgt nieuw perspectief op eigen situatie
MST 2.2,2021	De cliënt is de expert.	Eigen positie van cliënt is zichtbaar
MST 2.3,2021	Dit biedt de hulpverlener, in dit geval de gezinstherapeut, de mogelijkheid om met het systeem op gelijkwaardige voet te staan.	Gelijkwaardigheid
MST 2.4,2021	Om zo samen te kijken naar wat nodig is.	Samen op weg
MST 2.5,2021	De relatie tussen het gezin en de hulpverlener is cruciaal om tot een effectieve samenwerking te komen.	Partnerschap
CGT 2.1,2021	Samen met de therapeut wordt actief gewerkt in het dagelijks leven.	Samen op weg
CGT 2.2,2021	De cliënt leert anders te denken door middel van oefeningen en opdrachten. Dit heeft effect op hoe de cliënt zich vervolgens voelt.	Cliënt krijgt nieuw perspectief op eigen situatie
REBT 2.1,2021	Het doel is dat mensen keuzevrijheid bereiken door tijdens therapiesessies veel te trainen en analyseren ...	Eigen positie van cliënt is zichtbaar
REBT 2.2,2021	Het ABCDE-schema helpt om stoornissen op emotioneel gebied en in gedrag te verklaren, beschrijven en behandelen.	Cliënt krijgt nieuw perspectief op eigen situatie
GV 2.1,2021	De behandelmethodiek biedt ouders kennis van verschillende interventies die zij kunnen inzetten als alternatief voor agressie in conflictsituaties.	Cliënt krijgt nieuw perspectief op eigen situatie
GV 2.2,2021	In de praktijk betekent dit dat de ouders aangeven aan hun kinderen wat zij wel en niet waarderen qua gedrag.	Eigen positie van cliënt is zichtbaar
GV 2.3,2021	Het is volgens Omer van belang dat het netwerk van het gezin betrokken wordt en dat daarmee geheimhouding in het gezin doorbroken wordt.	Cliënt krijgt nieuw perspectief op eigen situatie
ER 2.1,2021	De hulpverlener ondersteunt alleen waar nodig en laat de cliënt zelf bepalen en grijpt alleen in waar dit echt nodig is.	Eigen positie van cliënt is zichtbaar
ER 2.2,2021	De wensen en ideeën van cliënten zijn voor de hulpverlener de uitgangspunten voor het stellen van doelen om zo de situatie te verbeteren.	Partnerschap
ER 2.3,2021	De uitgangspunten van eigen regie zijn: gelijkwaardigheid ...	Gelijkwaardigheid

ER 2.4,2021	Gericht zijn op wensen en mogelijkheden om zo samen te zoeken naar oplossingen die passen bij iemand en langdurig werkzaam zijn.	Samen op weg
ER 2.5,2021	Zo draagt eigen regie bij aan het vergroten van het gevoel van controle hebben.	Cliënt krijgt nieuw perspectief op eigen situatie
ER 2.6,2021	De hulpverlener werkt vanuit de basishouding gelijkwaardigheid en zoekt met de cliënten naar hun wensen en mogelijkheden voor een langdurig werkzame oplossing.	Gelijkwaardigheid
ER 2.7,2021	Werken vanuit eigen regie heeft een positief effect op cliënten, omdat de cliënten zo meer grip houden op de eigen situatie doordat deze zelf beslissingen kunnen nemen.	Eigen positie van cliënt is zichtbaar

27-05-2021

KRACHTGEZIN, OMDAT JE HET WAARD BENT!

AFSTUDEERONDERZOEK IN OPDRACHT VAN: SPRING UP

Beroepsproduct

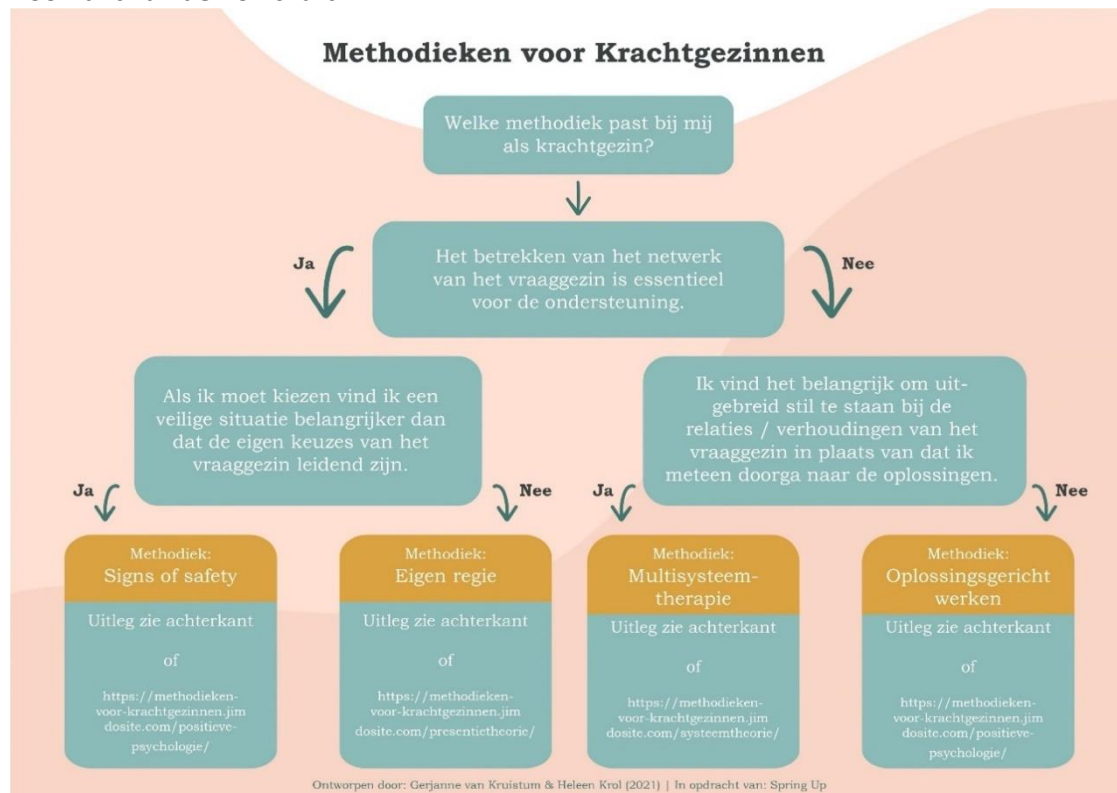
GERJANNE VAN KRUISTUM & HELEEN KROL
PROJECT INNOVEREN & ONDERNEMEN, SW-8-INNOV-17
SOCIAL WORK, CHRISTELIJKE HOGESCHOOL EDE

Inhoudsopgave van bijlage 8: Beroepsproduct

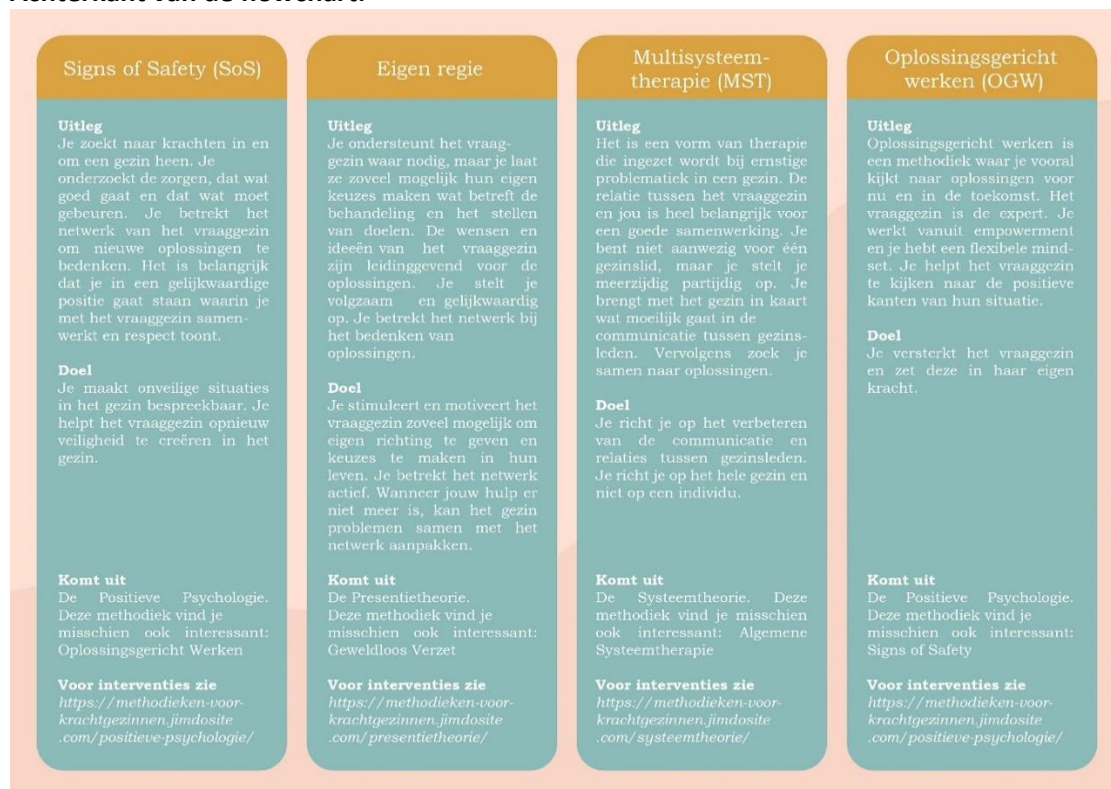
Het product: Deel 1 - flowchart 'Behandelmethodieken voor Krachtgezinnen'	753
Het product: Deel 2 - website 'Behandelmethodieken voor Krachtgezinnen'	764
Verantwoording van het product	79
Implementatieplan.....	831

Het product: Deel 1 - flowchart 'Behandelmethodieken voor Krachtgezinnen'

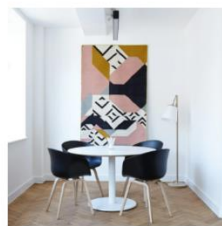
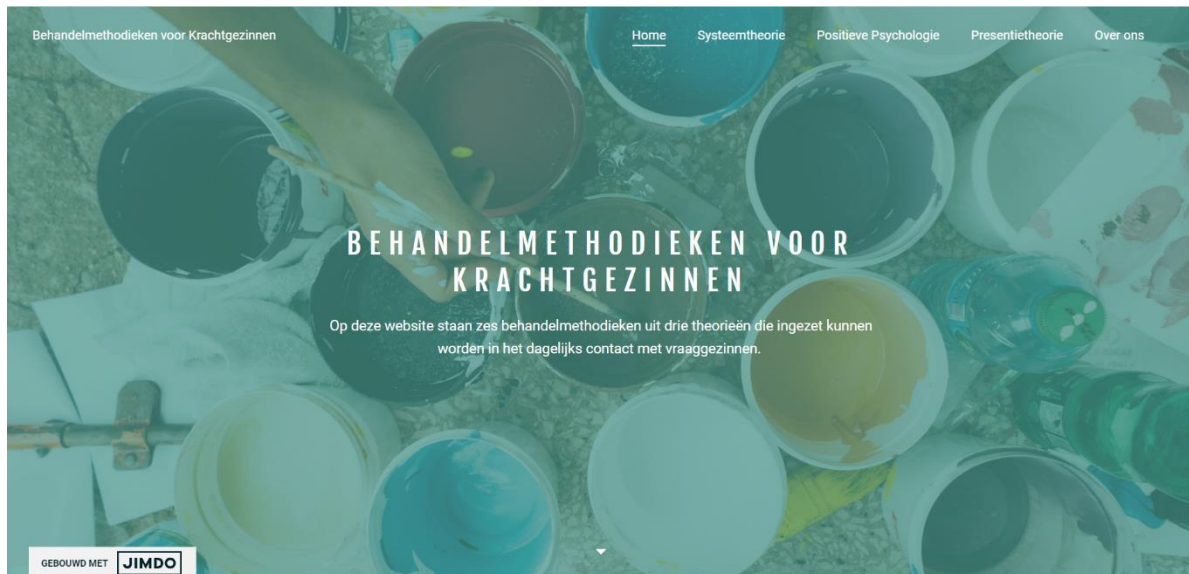
Voorkant van de flowchart:

Achterkant van de flowchart:

Het product: Deel 2 - website 'Behandelmethodieken voor Krachtgezinnen'
 De website: <https://behandelmethodeken-voor-krachtgezinnen.jimdosite.com/>

SYSTEEMTHEORIE

Benieuwd wat de systeemtheorie inhoudt? Bekijk dan deze pagina!

Verder staan hier de volgende behandelmethodieken:

- Algemene systeemtherapie
- Multisysteemtherapie

[Meer lezen](#)

POSITIEVE PSYCHOLOGIE

Benieuwd waar de positieve psychologie voor staat? Bekijk dan deze pagina!

Verder staan hier de volgende behandelmethodieken:

- Oplossingsgericht Werken
- Signs of Safety

[Meer lezen](#)

PRESENTIETHEORIE

Benieuwd wat de presentietheorie inhoudt? Bekijk dan deze pagina!

Verder staan hier de volgende behandelmethodieken:

- Geweldloos Verzet
- Eigen Regie

[Meer lezen](#)

HET PRODUCT: FLOWCHART

AANBEVOLEN BEHANDELMETHODIEKEN VOOR KRACHTGEZINNEN

De flowchart wordt ingezet voor Krachtgezinnen om hen te adviseren welke behandelmethodiek zij kunnen inzetten in het dagelijks contact met vraaggezinnen. Daarnaast dient deze als verantwoording voor opdrachtgevers.

[De flowchart](#)

HET PRODUCT: FLOWCHART

BEDENKERS

De flowchart is ontwikkeld door Gerjanne van Kruitum en Hileen Kool, twee studenten van Social Work aan de Christelijke Hogeschool Ede. Dit product is onderdeel van ons afstudeeronderzoek voor Spring Up.

[Over ons](#)

SYSTEEMTHEORIE

In de systeemtheorie draait het om de samenhang tussen de leden van een systeem en hoe de communicatie in de systemen verloopt. In het sociaal werkveld is het doel om inzichtelijk te maken welke verbanden er zijn binnen en tussen systemen en hoe deze invloed hebben op het functioneren van de systemen en leden daarvan.

ALGEMENE SYSTEEMTHERAPIE

De algemene systeemtherapie valt onder de systeemtheorie en is onder te brengen in drie verschillende stromingen:

1. *Systeemtherapie met de focus op contextuele, historische en constitutionele factoren.*

In deze therapie werk je met een genogram of een stamboom om de onderlinge relaties van het vraaggezin in kaart te brengen.

2. *Systeemtherapie met de focus op gedragspatronen.*

In deze therapie kijk je vooral naar de patronen in het vraaggezin en niet naar wat er gezegd wordt. De focus ligt op het herstructureren van de communicatie, regels en gezinshiërarchie.

3. *Systeemtherapie met de focus op de sociale constructie van de wereld.*

In deze therapie werk je vanuit het principe dat taal de werkelijkheid creëert en dat niemand een buitenstaander is. Je bouwt samen met het vraaggezin een hoopvol verhaal op om zo een meer leefbare realiteit te creëren.

Jouw doel: je kijkt vanuit een relationeel en contextueel perspectief naar de verhoudingen en communicatie in het systeem van het vraaggezin.

Interventies: het hele gezin betrekken, ouder-kind interventies inzetten, focus leggen op de relaties onderling.

MULTISYSTEEMTHERAPIE (MST)

Dit is een vorm van therapie die ingezet wordt bij ernstige problematiek in een vraaggezin, bijvoorbeeld bij delinquent gedrag, huiselijk geweld of verwaarlozing. De relatie tussen het vraaggezin en jou als hulpverlener is heel belangrijk voor een goede samenwerking. Je bent niet aanwezig voor één gezinslid, maar je stelt je meerzijdig partijdig op. Je brengt met het vraaggezin in kaart wat moeilijk gaat in de communicatie tussen gezinsleden en dat wat al goed gaat. Vervolgens zoek je samen naar oplossingen. Hierbij betrek je ook actief het netwerk van het vraaggezin.

Jouw doel: je richt je op het verbeteren van de communicatie en relaties tussen gezinsleden. Je richt je op het hele vraaggezin en niet op één gezinslid.

Interventies: 24/7 beschikbaar, nadruk leggen op de sterke kanten van het vraaggezin, een therapeutische relatie met het vraaggezin opbouwen, vraagouders ondersteunen bij het stellen en toepassen van regels en opvoedstrategieën.

POSITIEVE PSYCHOLOGIE

In de positieve psychologie draait het erom dat mensen positieve ervaringen kunnen hebben zoals geluk, liefde en hoop. Daarnaast focust de positieve psychologie zich op de krachten en talenten van een cliënt, in plaats van op de zwaktes. De positieve psychologie gaat uit van drie hoofdpijlers: positieve ervaringen, positieve eigenschappen en positieve instituties.

OPLOSSINGSGERICHT WERKEN (OGW)

Oplossingsgericht werken is een behandelmethodiek waar je vooral kijkt naar oplossingen voor nu en in de toekomst. Het vraaggezin is de expert. Je werkt vanuit empowerment en je hebt een flexibele mindset. Je helpt het vraaggezin te kijken naar de positieve kanten van hun situatie.

Jouw doel: je versterkt het vraaggezin en zet deze in haar eigen kracht. Je laat hierin de leiding over aan het vraaggezin.

Interventies: complimenten geven, werken met de yes-set, focussen naast de problemen, positief her-etiketteren van uitspraken, werken met schaal- en wondervragen, het aannemen van een niet-wetende houding, gebruik maken van stiltes, luisteren, niet oordelen en vragen stellen.

SIGNS OF SAFETY (SOS)

Deze behandelmethodiek zet je in bij vraaggezin waar sprake is van onveiligheid, bijvoorbeeld door misbruik of kindermishandeling. Je zoekt naar krachten in en om het vraaggezin heen. Je gaat op zoek naar feiten en richt je op de toegen dat wat goed gaat en dat wat moet gebeuren. Je betreft het netwerk van het vraaggezin om nieuwe oplossingen te bedenken. Het is belangrijk dat je in een gelijkwaardige positie staat waarin je met het vraaggezin samenwerkt en respect toont.

Jouw doel: je maakt onveilige situaties in het vraaggezin bespreekbaar. Je helpt het vraaggezin opnieuw veiligheid te creëren in het vraaggezin door gebruik te maken van oplossingsgerichte interventies.

Interventies: keuzemogelijkheden bieden aan vraaggezin, kijken naar positieve uitzonderingen, de schaalvraag stellen, het netwerk uitwerken met een genogram of veiligheidskaart.

PRESENTIETHEORIE

In de presentiebenadering is het kernbegrip aandacht. Andere belangrijke termen in deze theorie zijn: ontmoeting, er zijn voor iemand, erkennen dat de ander ertoe doet en niemand de mindere is, de ander opzoeken, nabijkomen en openheid. Het doel is het benaderen en behandelen van een cliënt vanuit een open, vrije en aandachtige houding. Presentiebeoefenaren moeten kijken vanuit het perspectief van een vriend(in). De cliënt kan zo echt gezien worden voor wie hij is en waar hij mee zit, in plaats van dat hij als een soort project wordt behandeld door de professional.

GEWELDLOOS VERZET

Werken vanuit 'Geweldloos Verzet' biedt vraagouders kennis van verschillende interventies die zij kunnen inzetten als alternatief voor agressie in conflictsituaties.

Jouw uitgangspunt is om de vraagouders hun opvoedkundige autoriteit terug te geven. De focus ligt op de vraagouders en andere verzorgers van het kind in plaats van op het kind zelf. Zo leer je de vraagouders hoe ze situaties kunnen de-escaleren, om vertraagd te reageren en geef je hen advies om mensen in hun omgeving op de hoogte te brengen van de situatie zodat deze de vraagouders kunnen ondersteunen. Alle betrokkenen geven dezelfde boodschap aan het kind in kwestie. Dit wordt gedaan vanuit de 'wij-boodschap'. Andere uitgangspunten van 'Geweldloos Verzet' zijn positieve aanwezigheid en aandacht.

Jouw doel: je biedt met deze methodiek ouders en andere verzorgers verschillende alternatieven om in een conflict wel de regie te behouden, maar zonder geweld in te zetten.

Interventies: vraagouders nieuwe interventies aanleren zoals: de aankondigingsbrief, de sit-in en de wij-boodschap.

EIGEN REGIE

Je ondersteunt het vraaggezin waar nodig, maar je laat deze zoveel mogelijk haar eigen keuzes maken wat betreft de behandeling en het stellen van doelen. De wensen en ideeën van het vraaggezin zijn leidinggevend voor de oplossingen. Je stelt je als hulpverlener volgbaar en gelijkwaardig op.

Jouw doel: je stimuleert en motiveert het vraaggezin zoveel mogelijk om eigen richting te geven en keuzes te maken in hun leven. Je betreft het netwerk van het vraaggezin actief. Wanneer jouw hulp er niet meer is, kan het gezin de problemen samen met het netwerk aanpakken.

Interventies: met vraagouders een genogram maken, vragen stellen m.b.t. zelfregie, de toolkit 'werken aan eigen regie' van Movisie gebruiken.

OVER ONS

Indien u vragen heeft: neem contact met ons op en dan kijken we hoe wij u verder kunnen helpen. Wij hopen u geïnformeerd te hebben welke behandelmethodieken u kunt inzetten in het dagelijks contact met vraaggezinnen.

AFSTUDEERONDERZOEK

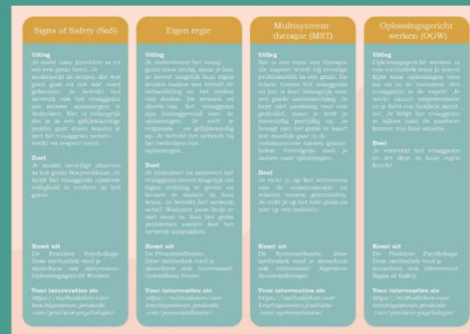
Deze website is tot stand gekomen t.g.v. ons afstudeeronderzoek over behandelmethodieken voor Spring Up. In combinatie met de flowchart is deze website bedoeld als hulpmiddel en verantwoording voor Krachtgezinnen en opdrachtgevers.

HET PRODUCT: FLOWCHART

Hierboven staat de voorkant van de flowchart met aanbevolen methodieken voor Krachtgezinnen.

HET PRODUCT: FLOWCHART

Hierboven staat de achterkant van de flowchart met uitleg over de aanbevolen methodieken voor Krachtgezinnen.

CONTACTGEGEVENS

CONTACT

E-mailadres:
krachtgezinnen@outlook.com

OPDRACHTGEVER

Zorgadviesbureau Spring Up
Aanspreekpunt: S. D'Agata

AFSTUDEEROPDRACHT

HBO: Christelijke Hogeschool Ede
Studie: Social Work
Specialisatie: Jeugdzorg & Pedagogiek
Vak: SW-B-INNOV-17

MAIL NAAR ONS

Naam

E-mailadres (Verplicht veld)

Telefoonnummer

Bericht (Verplicht veld)

Ik heb het [Privacybeleid](#) gelezen en begrepen. (Verplicht veld)

Versturen

Verantwoording van het product

In dit hoofdstuk wordt de flowchart en de website theoretisch onderbouwd.

De flowchart gecombineerd met de website 'Behandelmethodieken voor Krachtgezinnen' is tot stand gekomen op basis van het literatuur- en empirisch onderzoek 'Krachtgezin, omdat je het waard bent!' (Krol & Van Kruistum, 2021). In dit onderzoek is onderzocht welke behandelmethodieken en communicatieve vaardigheden effectief kunnen zijn voor krachtgezinnen. De hulpverleningsvorm KG is recent gestart, maar heeft nog geen theoretische verantwoording. Dat maakt dat de krachtgezinnen geen verantwoording hebben waarop zij hun handelen kunnen baseren. Het gebrek aan een theoretische verantwoording heeft ook invloed op opdrachtgevers. Spring Up, de opdrachtgever van dit onderzoek, had als wens dat er een theoretische verantwoording zou komen waarin het krachtgezin een basishouding van gelijkwaardigheid kan uitoefenen. Door de theoretische verantwoording kan Spring Up krachtgezinnen in staat stellen om de basishouding gelijkwaardigheid concreet toe te passen en te verantwoorden wanneer dit nodig is.

Uit het literatuuronderzoek is gebleken dat geen enkele theorie of behandelmethodiek volledig aansluit op de basishouding gelijkwaardigheid. De definitie van de basishouding gelijkwaardigheid staat op p.16.

Vier theorieën en twee behandelmethodieken sluiten grotendeels aan op de basishouding gelijkwaardigheid. Daarnaast kwam uit het empirisch onderzoek naar voren dat volgens steungezinnen in de communicatie de juiste houding, inlevingsvermogen en het bieden van een luisterend oor van belang zijn in het dagelijks contact met vraaggezinnen. De juiste houdingen zijn volgens steungezinnen: je gelijkwaardig en begripvol opstellen. De aanbeveling voor de inzet van deze flowchart en website is ontstaan op basis van de resultaten uit Hoofdstuk 5: Behandelmethodieken met als uitgangspunt gelijkwaardigheid en Hoofdstuk 6: Praktische en communicatieve vaardigheden. De flowchart, Het product, is ontwikkeld voor gezinnen die overwegen om Krachtgezin te worden. Door middel van de flowchart kunnen zij ontdekken welke behandelmethodiek eventueel bij hun voorkeur van handelen en hun mogelijkheden past. Daarnaast kunnen krachtgezinnen die al werkzaam zijn deze behandelmethodieken als verantwoording toepassen. De flowchart is ter ondersteuning van de werkwijze van krachtgezinnen en is geschikt om als verantwoording aan de opdrachtgevers te kunnen geven.

Door middel van het inzetten van de flowchart en de website kunnen krachtgezinnen verantwoord werken, omdat ze een theoretische verantwoording hebben. Wanneer dit nodig is, zouden zij daar op terug kunnen vallen. De flowchart wordt vanaf de procedure van het aannemen van krachtgezinnen ingezet. Zo kunnen de krachtgezinnen van tevoren bepalen met welke behandelmethodiek zij bij voorkeur werken. Vervolgens kan gezocht worden naar de beste match tussen een kracht- en vraaggezin. Er wordt dan gekeken of de werkwijze van een krachtgezin aansluit bij de hulpbehoefte van een vraaggezin.

Er zijn vier behandelmethodieken opgenomen op de flowchart. Wij hebben gekozen voor vier behandelmethodieken, omdat wij een tweetal behandelmethodieken te summier vinden als aanbod. De twee behandelmethodieken 'Multisysteemtherapie' en 'Eigen Regie' sluiten het meest aan op de basishouding gelijkwaardigheid. De andere twee behandelmethodieken zijn 'Oplossingsgericht

Werken' en 'Signs of Safety'. Deze sluiten grotendeels aan op de basishouding gelijkwaardigheid. Bij iedere behandelmethodiek staat beschreven wat deze inhoudt. Op de achterkant van de flowchart wordt verwezen naar de uitleg op de website. Daar is een uitgebreidere uitleg over de behandelmethodieken te vinden die op de flowchart staan. Daarnaast staat beschreven uit welke sociaalpsychologische theorieën deze behandelmethodieken voortvloeien. Vier van de onderzochte behandelmethodieken worden door ons aanbevolen voor krachtgezinnen. Twee behandelmethodieken die vallen onder de aanbevolen sociaalpsychologische theorieën worden niet aanbevolen. Deze sluiten bijna niet aan op de basishouding gelijkwaardigheid. Toch maken zij wel onderdeel uit van de aanbevolen sociaalpsychologische theorieën. Dit is de reden dat ze wel zijn opgenomen op de website. Voor krachtgezinnen kan het interessant zijn om naar deze behandelmethodieken te kijken om inspiratie op te doen.

Voor het maken van de flowchart is gekozen voor de kleuren turquoise met een grijze ondertoon en abrikoosoranje. Dit zijn ook de kleuren zijn die door de opdrachtgever gebruikt worden op zijn website. Er is bewust gekozen om gebruik te maken van ronde hoeken op de flowchart en website. Dit heeft ermee te maken dat de opdrachtgever het belangrijk vindt dat er sprake is van verbinding tussen mensen. Daarnaast staan ronde vormen, volgens de antroposofie, voor verbinding en rust. Op de website is gebruik gemaakt van de kleuren turquoise en groen. Turquoise komt overeen met de kleur van de opdrachtgever en groen als kleur die de mens het beste waarneemt en die rust uitstraalt. In de christelijke traditie is groen ook de kleur van de hoop.

Implementatieplan

Hieronder staat het implementatieplan voor de flowchart, website en cursus beschreven. Voor het implementatieplan worden de vier W's van Zegel (z.d.) aangehouden.

Wie

Om de aanbevolen flowchart en website in de procedure van KG te implementeren, is het van belang dat er in het begin één hoofdverantwoordelijke is die sturing geeft. De oprichter van Spring Up is in dit geval de hoofdverantwoordelijke, omdat deze organisatie KG aanbiedt bij potentiële opdrachtgevers en aan het begin betrokken is bij de opzet van KG. Dit heeft ermee te maken dat Spring Up inspraak heeft gehad in de ontwikkeling van de producten en daardoor het belang van deze producten inziet. Zo kan Spring Up daarop attenderen bij de opdrachtgevers die KG inzetten of dit willen gaan doen. Op het moment dat de flowchart en website geïmplementeerd zijn in een organisatie, kan Spring Up een stap terugdoen. Vervolgens zijn de opdrachtgevers de nieuwe hoofdverantwoordelijken voor de inzet van de flowchart en de website. Binnen deze organisatie is het hierbij van belang dat de hoofdverantwoordelijke iemand met een leidinggevende functie is die een aantal jaar ervaring heeft in de gezinsbegeleiding en betrokken is in het project 'KG'. Spring Up blijft op de achtergrond aanwezig, maar is niet meer het directe aanspreekpunt voor vragen over de producten en de inzet daarvan.

Het is ook belangrijk dat er voor de krachtgezinnen een vast aanspreekpunt is waar zij bij terecht kunnen met vragen of adviezen. Wij adviseren dat deze contactpersoon iemand in de organisatie van de opdrachtgever is die betrokken is met de krachtgezinnen.

Een andere aanbeveling is het ontwikkelen van een cursus voor krachtgezinnen. In deze cursus krijgen de krachtgezinnen bijvoorbeeld uitleg over hun rechten en plichten, welke houding belangrijk is in het dagelijks contact met vraaggezinnen en op welke theorieën de verschillende behandelmethodieken gebaseerd zijn. Daarnaast krijgen zij ook de mogelijkheid om één van de behandelmethodieken op de flowchart aan te leren door middel van een training. Als de cursus wordt ingezet is het van belang dat deze door tenminste twee hoofdverantwoordelijken wordt gedaan. De ene hoofdverantwoordelijke is hiervoor de oprichter van Spring Up. De andere hoofdverantwoordelijke is van de organisatie die KG in wil zetten. Samenwerking is hiervoor belangrijk omdat de organisaties zo op dezelfde lijn zitten qua visie.

Wanneer

Wat betreft het implementeren van de flowchart en website, kan ervoor gekozen worden dit direct te doen na goedkeuring van het onderzoeksverslag. In principe zijn deze twee producten zo ontworpen dat ze meteen inzetbaar zijn. Een kanttekening hiervoor is wel dat de flowchart en website dan enkel als adviserende middelen kunnen worden ingezet. Wanneer er vanuit de opdrachtgever de wens ligt om de aanbevolen behandelmethodieken ook in te zetten, is het van belang dat er een cursus wordt ontwikkeld. In deze cursus worden, zoals hierboven geschreven, trainingen voor en informatie gegeven over de inzet van KG.

Voor de implementatie van de cursus raden wij aan om tenminste uit te gaan van een periode van zes maanden. De ontwikkeling van de cursus kost veel tijd omdat deze er nu nog niet is. Voor de ontwikkeling van de inhoud van de cursus, moet nagedacht worden over de vorm van de cursus en

welke trainingen gegeven dienen te worden om behandelmethodieken in te zetten en achtergrondinformatie te kunnen delen. Voorbeelden van achtergrondinformatie zijn: de gewenste houding van een krachtgezin, de procedurele verplichtingen voor de inzet van een krachtgezin, de theorieën waarop de behandelmethodieken zijn gebaseerd als verantwoording en de wensen vanuit de opdrachtgevers. De wensen zullen per opdrachtgever verschillen en kunnen dus niet als standaard onderdeel opgenomen worden in de cursus. Daarnaast verschilt het per opdrachtgever hoelang de cursus duurt.

Weerstand

Vanuit Spring Up verwachten wij geen weerstand voor de inzet van de flowchart en website, omdat deze vanaf de start betrokken is geweest bij de ontwikkeling van die producten. Daarnaast verwachten wij dat er geen tot weinig weerstand zal zijn bij de opdrachtgevers wat betreft de flowchart en website. Deze producten zijn een aanvulling op de inzet van KG. Bij deze producten is het zo dat, wanneer zij niet effectief blijken te zijn en enkel als advies worden ingezet, dit weinig negatieve invloed zal hebben op het functioneren van krachtgezinnen. Wat dat betreft hebben de opdrachtgevers voornamelijk baat bij de flowchart en website. Zij bieden een verantwoording voor de inzet van bepaalde handelingen en interventies, omdat de achterliggende theorieën beschreven zijn. De krachtgezinnen zouden mogelijk wel weerstand kunnen hebben tegen de adviezen van de flowchart en website. Mogelijk zien zij dit als ongewenst of ongevraagd advies en zijn zij van mening dat ze dit niet nodig hebben om goed te kunnen functioneren. Echter is het slechts bedoeld als ondersteuningsmiddel en niet als kritiek op hun eigen werkwijzen en communicatieve vaardigheden.

Wanneer gekeken wordt naar de implementatie van onze aanbevolen cursus, is de verwachting dat hier wel weerstand voor zou kunnen zijn vanuit opdrachtgevers. Wat betreft organisaties zou het kunnen dat zij voornamelijk een hoog kostenplaatje zien, terwijl KG nog niet bewezen effectief is. Om de kosten te verlagen zou een opdrachtgever de cursus één keer per kwartaal te geven. De meeste aanbevolen behandelmethodieken zijn bewezen effectief. Wanneer getwijfeld wordt of de kosten niet hoger zullen zijn dan de baten kan gesteld worden dat de behandelmethodieken juist een goede ondersteuning kunnen bieden voor de inzet van KG. Vanuit Spring Up zou er weerstand kunnen zijn omdat deze organisatie zo lang betrokken moet blijven bij een opdrachtgever van KG. Spring Up heeft als doel om KG bij zoveel mogelijk potentiële opdrachtgevers aan te bieden. De organisatie is kort bij de opzet van KG betrokken en laat vervolgens aan de opdrachtgevers de regie over. Vanuit de krachtgezinnen zou wellicht ook weerstand kunnen ontstaan. Net als bij de flowchart en website zouden zij een cursus als ongevraagd advies kunnen zien.

Waarborgen

Om te kunnen evalueren of de flowchart en website effectief werken in de praktijk is het van belang dat de eerste drie maanden er per maand een korte evaluatie wordt gehouden. Daarin kan besproken worden in hoeverre de producten effectief lijken of zijn. Verder kan dan bekeken worden wat nog verbeterd of veranderd zou moeten worden. Deze evaluatiemomenten vinden plaats op locatie van de opdrachtgever, indien mogelijk. Daarnaast raden wij aan om in het eerste jaar per half jaar een enquête uit te zetten onder de krachtgezinnen om zo te meten in hoeverre zij de producten effectief bevinden. Indien wenselijk kan er ook voor gekozen worden om de enquête ieder kwartaal uit te

zetten onder de krachtgezinnen. Dit kan ingevuld worden naar wens van Spring Up en de opdrachtgever van Krachtgezinnen.

Het evalueren en waarborgen van de kwaliteit van de cursus is zeker in de opstartfase van groot belang. Het is wenselijk om tijdens de opzet in de eerste drie maanden ten minste één keer per twee weken samen te komen om de voortgang en opzet van de cursus te bespreken. Dit evaluatieoverleg is dan tussen de hoofdverantwoordelijken van de opdrachtgever en Spring Up. Wanneer de cursus door een krachtgezin wordt gevolgd, is het raadzaam om dit krachtgezin twee keer een vragenlijst toe te sturen. De eerste keer is direct na het volgen van de cursus om zo feedback op de inhoud van de cursus te werven. De tweede vragenlijst kan na een aantal maanden worden toegestuurd. Dan kan een krachtgezin aangeven in hoeverre zij de behandelmethodieken van de cursus en andere informatie meeneemt of toepast in het dagelijks contact met vraaggezinnen. Eventueel kan na een jaar of twee jaar een vervolgonderzoek gedaan worden over de effectiviteit van de cursus en welke interventies binnen de behandelmethodieken effectief blijken te zijn.

Bijlage 9: De presentatie

In deze bijlage staat de PowerPoint die gebruikt is tijdens de presentatie voor de opdrachtgever Spring Up.

**Krachtgezin,
omdat je het
waard bent!**

Een theoretische
verantwoording

Mei
2021

Het programma

- Onderzoeksvraag
- Basishouding gelijkwaardigheid
- De resultaten
- De aanbevelingen
- Het product

Krachtgezin, omdat je het waard bent!

2

Onderzoeksvraag

Welke behandelmethodieken en aspecten wat betreft de communicatie zijn relevant voor krachtgezinnen in het dagelijks contact met vraaggezinnen?

1. Welke theorieën in de sociale psychologie sluiten aan bij de basishouding gelijkwaardigheid?
2. Welke behandelmethodieken zijn er in de gezinsbegeleiding die aansluiten op de basishouding gelijkwaardigheid?
3. Welke praktische en communicatieve vaardigheden zijn volgens steungezinnen van belang bij de ondersteuning aan vraaggezinnen?

Krachtgezin, omdat je het waard bent!

3

Basishouding gelijkwaardigheid

'Je treedt de cliënt op voet van gelijkwaardigheid tegemoet; je gaat dus naast de cliënt staan. Het gaat om partnerschap. Jullie zijn 'partners' die samen op weg gaan om de vaak ingewikkelde situatie van de cliënt te ontfaan, waardoor zijn eigen positie zichtbaar wordt en hij er anders tegenaan gaat kijken'. (Scheffers, 2015, p. 56)

Krachtgezin, omdat je het waard bent!

4

De resultaten

LITERATUURONDERZOEK

Sociale psychologische theorieën

Behandelmethodieken

DEELVRAAG 1 en 2

Welke theorieën in de sociale psychologie sluiten aan bij de basishouding gelijkwaardigheid?

Welke behandelmethodieken zijn er in de gezinsbegeleiding die aansluiten op de basishouding gelijkwaardigheid?

Krachtgezin, omdat je het waard bent!

5

De resultaten

Aspecten van gelijkwaardigheid (Scheffers, 2015, p.56)	Humanisme		Positieve Psychologie		Systeemtheorie		Sociaal-Cognitieve Theorie		Presentietheorie	
	TA	CP	OGW	SOS	ST	MST	CGT	REBT	GV	ER
Naast de cliënt staan			X							
Partnerschap		X	X	X		X				X
Samen op weg				X	X	X	X			X
Eigen positie van cliënt is zichtbaar	X	X	X		X	X		X	X	X
Cliënt krijgt nieuw perspectief op eigen situatie	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Gelijkwaardigheid	X			X		X				X

Krachtgezin, omdat je het waard bent!

6

De resultaten

DEELVRAAG 3

Welke praktische en communicatieve vaardigheden zijn volgens steungezinnen van belang bij de ondersteuning aan vraaggezinnen?

Empirisch onderzoek

Praktische vaardigheden

Communicatieve vaardigheden

Voor krachtgezinnen

Krachtgezin, omdat je het waard bent!

7

3 Theorieën en 4 behandelmethodieken

Houding gelijkwaardig en begripvol

Flowchart en website

Cursus

Vervolgonderzoek

De aanbevelingen

Krachtgezin, omdat je het waard bent!

8

De flowchart

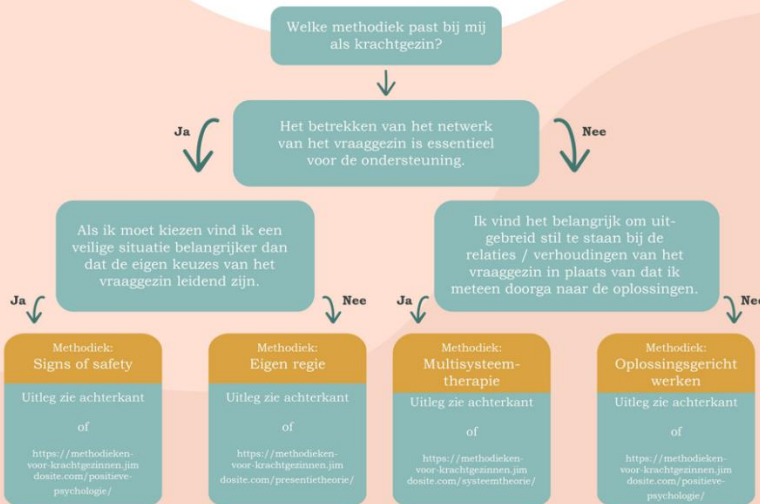
De website

Het product

Krachtgezin, omdat je het waard bent!

9

Methodieken voor Krachtgezinnen

Ontworpen door: Gerjanne van Kruistum & Heleen Krol (2021) | In opdracht van: Spring Up

10

Signs of Safety (SoS)

Uitleg
Je zoekt naar krachten in en om een gezin heen. Je onderzoekt de zorgen, dat wat goed gaat en dat wat moet gebeuren. Je betreft het netwerk van het vraaggezin om nieuwe oplossingen te bedenken. Het is belangrijk dat je in een gelijkwaardige positie staat waarin je met het vraaggezin samenwerkt en respect toont.

Doel
Je maakt onveilige situaties in het gezin bespreekbaar. Je helpt het vraaggezin opnieuw veiligheid te creëren in het gezin.

Komt uit
De: Positieve Psychologie. Deze methodiek vind je misschien ook interessant: Oplossingsgericht Werken

Voor interventies zie
<https://methodieken-voor-krachtgezinnen.jimdosite.com/positieve-psychologie/>

Eigen regie

Uitleg
Je ondersteunt het vraaggezin waar nodig, maar je laat ze zoveel mogelijk hun eigen keuzes maken wat betreft de behandeling en het stellen van doelen. De wensen en ideeën van het vraaggezin zijn leidend voor de oplossingen. Je stelt je volgzam en gelijkwaardig op. Je betreft het netwerk bij het bedenken van oplossingen.

Doel
Je stimuleert en motiveert het vraaggezin zoveel mogelijk om eigen richting te geven en keuzes te maken in hun leven. Je betreft het netwerk actief. Wanneer jouw hulp er niet meer is, kan het gezin problemen samen met het netwerk aanpakken.

Komt uit
De: Presentietheorie. Deze methodiek vind je misschien ook interessant: Geweldloos Verzet

Voor interventies zie
<https://methodieken-voor-krachtgezinnen.jimdosite.com/presentietheorie/>

Multisysteemtherapie (MST)

Uitleg
Het is een vorm van therapie die ingezet wordt bij ernstige problematiek in een gezin. De relatie tussen het vraaggezin en jou is heel belangrijk voor een goede samenwerking. Je bent niet aanwezig voor één gezinlid, maar je stelt je meerzijdig partijdig op. Je brengt met het gezin in kaart wat moeilijk gaat in de communicatie tussen gezinsleden. Vervolgens zoek je samen naar oplossingen.

Doel
Je richt je op het verbeteren van de communicatie en relaties tussen gezinsleden. Je richt je op het hele gezin en niet op een individu.

Komt uit
De: Systeemtheorie. Deze methodiek vind je misschien ook interessant: Algemene Systeemtherapie

Voor interventies zie
<https://methodieken-voor-krachtgezinnen.jimdosite.com/systeemtheorie/>

Oplossingsgericht werken (OGW)

Uitleg
Oplossingsgericht werken is een methodiek waar je vooral kijkt naar oplossingen voor nu en in de toekomst. Het vraaggezin is de expert. Je werkt samen empowerment en je hebt een flexibele mindset. Je helpt het vraaggezin te kijken naar de positieve kanten van hun situatie.

Doel
Je versterkt het vraaggezin en zet deze in haar eigen kracht.

Komt uit
De: Positieve Psychologie. Deze methodiek vind je misschien ook interessant: Signs of Safety

Voor interventies zie
<https://methodieken-voor-krachtgezinnen.jimdosite.com/positieve-psychologie/>

11

Home | Methodieken voor
Krachtgezinnen (jimdosite.com)

Krachtgezin, omdat je het waard bent!

12

BEDANKT!

Heleen Krol
hkrol@student.che.nl
Gerjanne van Kruistum
gsvkruistum@student.che.nl

Bijlage 10: Tekst van de presentatie

In deze bijlage staat de tekst uitgewerkt die als leidraad is gebruikt tijdens de presentatie.

Eindpresentatie: Krachtgezin, omdat je het waard bent!

Slide 1: Krachtgezin, omdat je het waard bent!

Aanwezigen welkom heten bij onze presentatie en onszelf voorstellen.

- De titel van ons onderzoek is: 'Krachtgezin, omdat je het waard bent!'
- Het onderwerp van ons onderzoek is: een theoretische verantwoording voor krachtgezinnen.

Slide 2: Het programma

Het programma van deze presentatie is als volgt:

- De onderzoeksvraag
- Basishouding gelijkwaardigheid
- De resultaten
- De aanbevelingen
- Het product

Slide 3: De onderzoeksvraag

Voor het doen van dit onderzoek hebben we de volgende hoofd- en deelvragen opgesteld.

- Hoofdvraag:
Welke behandelmethodieken en aspecten wat betreft de communicatie zijn relevant voor krachtgezinnen in het dagelijks contact met vraaggezinnen?
- Deelvragen:
 1. Welke theorieën in de sociale psychologie sluiten aan bij de basishouding gelijkwaardigheid?
 2. Welke behandelmethodieken zijn er in de gezinsbegeleiding die aansluiten op de basishouding gelijkwaardigheid?
 3. Welke praktische en communicatieve vaardigheden zijn volgens steungezinnen van belang bij de ondersteuning aan vraaggezinnen?
- De eerste twee deelvragen: literatuuronderzoek (DV 1 = achtergrondinformatie, DV 2 = koppeling naar praktijk)
- De derde deelvraag: onderzoek in het werkveld

Hoe we ons onderzoek betrouwbaar hebben gemaakt en welke factoren van invloed waren:

- Betrouwbaar:
 - Er is gewerkt met verschillende criteria voor bronnen (trechterinstrument (jaar, auteur etc.))
 - Niet geheel herhaalbaar → andere tijd, andere mensen, andere hoeveelheid
- Corona = belemmerende factor → interviews, alles online

Slide 4: Basishouding gelijkwaardigheid

Publiek denkt na over de definitie van de basishouding gelijkwaardigheid. Student schrijft deze op.

- De gebruikte definitie in ons onderzoek voor de basishouding gelijkwaardigheid:

‘Je treedt de cliënt op voet van gelijkwaardigheid tegemoet; je gaat dus naast de cliënt staan. Het gaat om partnerschap. Jullie zijn ‘partners’ die samen op weg gaan om de vaak ingewikkelde situatie van de cliënt te ontrafelen, waardoor zijn eigen positie zichtbaar wordt en hij er anders tegenaan gaat kijken’. (Scheffers, 2015, p. 56)

Slide 5: De resultaten – Literatuuronderzoek

Geen enkele theorie of behandelmethodiek sluit volledig aan bij de basishouding gelijkwaardigheid. Er zijn wel drie sociaalpsychologische theorieën en twee behandelmethodieken die grotendeels aansluiten.

- Theorieën:
 - Positieve psychologie
 - Systeemtheorie en presentietheorie

Slide 6: De resultaten – Literatuuronderzoek in tabel

In deze tabel is te zien welke behandelmethodieken aansluiten. Links staan de aspecten van gelijkwaardigheid volgens de definitie van Scheffers.

- Behandelmethodieken:
 - Multisysteemtherapie en Eigen regie sluiten aan op vijf van de zes aspecten.
 - Oplossingsgericht Werken en Signs of Safety aan op vier van de zes aspecten.

Slide 7: De resultaten - Empirisch onderzoek

Empirisch onderzoek aan de hand van negen interviews. Acht met steungezinnen en één met een coördinator.

- Praktische vaardigheden:
 - Observerende rol voor het aansluiten bij het vraaggezin en het signaleren van de veiligheid
- Communicatieve vaardigheden:
 - Luisteren, observeren, doorvragen en duidelijke afspraken communiceren
 - Juiste houding: gelijkwaardig en begripvol opstellen
 - Eigen grenzen bewaken
 - Eigenschappen: inlevingsvermogen, openheid, eerlijkheid en hart voor mensen hebben
- Voor krachtgezinnen:
 - Goede match is een voorwaarde
 - Samenwerken in het krachtgezin en met het vraaggezin
 - Kwetsbaar opstellen
 - Eigen oordeel achter wegen laten
 - Gezonde balans tussen afstand en nabijheid

Slide 8: De aanbevelingen:

Aan de hand van de resultaten doen wij vijf aanbevelingen:

- Positieve psychologie, systeemtheorie, presentietheorie. Behandelmethodieken: MST, ER (5/6), OGW, SOS (4/6).
- Krachtgezin: houding gelijkwaardig en begripvol; gezonde afstand-nabijheid balans.

- Flowchart + website → trechtert welke behandelmethodiek aansluit bij Krachtgezin.
- Cursus: combinatie onderzoeken → behandelmethodieken echt in werking
- Vervolgonderzoek: kijken welke interventies goed aansluiten bij ingezette behandelmethodieken door krachtgezinnen.

Slide 9: Het product

De aanbeveling die wij hebben uitgewerkt:

- Flowchart
- Website

Slide 10: Product – Flowchart voorkant

Dit is de voorkant van de ontwikkelde flowchart

- De flowchart trechtert welke behandelmethodiek waarschijnlijk het meest aansluit bij een krachtgezin. Door middel van het beantwoorden van de vragen komt het krachtgezin bij een van de behandelmethodieken uit.
- Wij bevelen aan om deze combinatie standaard mee te nemen in de procedure voor het aannemen van een krachtgezin. Zo kan in één keer geïndiceerd worden welke ondersteuningsvoorkeur en eigenschappen een krachtgezin heeft. Op basis van deze informatie kan de opdrachtgever kijken welk vraaggezin een ondersteuningsbehoefte heeft die op deze voorkeur en krachten van het Krachtgezin aansluit.

Slide 11: Product – Flowchart achterkant

Dit is de achterkant van de ontwikkelde flowchart

- Op de achterkant van de flowchart staat dan de uitwerking per behandelmethodiek beschreven en wordt er voor meer informatie verwezen naar de website.

Slide 12: Product – website:

Als aanvulling op de Flowchart is er een website gemaakt. Deze is ook in te zetten als verantwoording voor krachtgezinnen en opdrachtgevers.

- Naar de website toe: website met behandelmethodieken en theorieën die op elkaar aansluiten.

Slide 13: Bedankt!

Dit was onze presentatie. We hopen jullie zo geïnformeerd te hebben over de inhoud van ons onderzoek, de resultaten, de aanbevelingen en de ontworpen producten.

- Onze studentgegevens
- Uitspraak van steungezinnen:

Waardering voor KG: tijdens de interviews spraken meerdere steungezinnen hun waardering uit voor het onderzoek en de opzet van KG. Zo zegt steungezin C: *“Mijn complimenten want het is echt ... die man heeft het heel goed gezien. Dit is echt exact het manco in het steungezinnen idee. Het is een ontzettend goed idee, dit wat jullie onderzoeken is precies wat mist”* (SC|3.45,2021).

Als voordeel werd aangedragen dat alles op één plek aangeboden wordt (CI|3.35,2021) en als nadeel dat KG door de professionaliteit een hogere drempel heeft (SH|3.27,2021).

Bijlage 11: Beoordeling van opdrachtgever

Waardering /Beoordeling door opdrachtgever Toets SW-8-INNOV-17 Product en Presentatie Project Innoveren en ondernemen. Sem. 8. Jaargang 2020-2021	Student 1: Heleen Krol Studentnr: 170533	Student 2: Gerjanne van Kruistum Studentnr: 171149
Titel Project: Krachtgezin, omdat je het waard bent! Een theoretische verantwoording voor krachtgezinnen.		Datum presentatie/ beoordeling: 20 mei 2021
Naam opdrachtgever: Spring Up		Kans: 1
Naam opdrachtgever/werkveldbegeleider: Salvo D'Agata Handtekening opdrachtgever/ werkveldbegeleider: 	Waardering/Beoordeling: Onderzoeksverslag en product: Waardering op dit formulier uitgeschreven Totaal punten Presentatie student 1: 10 Totaal punten Presentatie student 2: 10 - De opdrachtgever geeft een eigen, inhoudelijk gemotiveerde, waardering m.b.t. het onderzoeksverslag en het beroepsproduct. <i>De presentatie van het product vindt slechts plaats als opdrachtgever het product daarvoor voldoende vindt.</i> De waardering van de opdrachtgever is voor de beide onafhankelijk beoordelaars van de CHE input bij de beoordeling op punten van beide onderdelen. - De beoordeling van de presentatie op punten door de opdrachtgever is definitief en wordt door de onafhankelijk beoordelaars overgenomen.	
WAARDERING M.B.T. ONDERZOEKSVERSLAG EN PRODUCT		
Waardering door de opdrachtgever: <ul style="list-style-type: none"> - Inhoudelijk gemotiveerde waardering voor het onderzoeksverslag Ik vind het onderzoeksverslag er coherent en goed onderbouwd uit zien met veel diepgang. Mooi ook dat steungezinnen zijn geïnterviewd en dat hun zienswijze is meegenomen in de aanbevelingen. - In welke mate is het product voor uw organisatie concreet en bruikbaar? (cr.9) Het product is concreet toepasbaar voor de krachtgezinnen en zal ik ook in ons rapportagesysteem opnemen als naslagwerk. Daarnaast zal het ook de positie van krachtgezinnen versterken in het werkveld met andere zorgverleners en de financiers zoals de gemeenten. - Is – indien aanwezig – het implementatieplan bij het product voldoende uitgewerkt en realistisch om het binnen de organisatie te kunnen implementeren? Ja, het is meer dan voldoende uitgewerkt. Ik vind het realistisch. De website is erg praktisch en heb ik al op mijn website een plek gegeven. De cursus die is aanbevolen lijkt nog wat te vroeg om al in te zetten, maar wel een goede aanbeveling om naar de toekomst mee te nemen. 		